

D. PAVLI EPISTOLA  
AD  
EPHESIOS,

SYRIACE,	ITALICE.
EBRAICE,	HISPANICE.
GRÆCE,	GALLICE.
LATINE,	ANGLICE.
GERMANICE,	DANICE.
BOHEMICE,	POLONICE.

Ex

Dispositione & Adornatione

ELIAE HVTTERI  
GERMANI







דְּלִנָּת אֶפְסֶסוֹס :

קִפְלָאוֹן א

וְלֹס שְׁלִיחַ  
הַיְשׁוּעַ מְשִׁיחָא  
בְּעִבְרִינָה דְּאֵלֶּהָ  
לְאֵילִיו דְּאֵימִתְהוּ בְּאַפְסֶסוֹס  
קִדְשָׁא נְמַחֲסִינָא בְּיִשׁוּעַ  
מְשִׁיחָא :

*Paulo Apostolo di Iesv Christo per  
Volontà di Dio, di Sento è fedeli in Chri-  
sto Iesv, che sono in Efeso.*

2 שְׁלָמָא עֲמַכּוֹו וְטִיבִיבִתָּא  
מִן אֵלֶּהָ אֲבֹן וְכֹן מִכֹּן  
יִשׁוּעַ מְשִׁיחָא :

*Gratia è pace à voi da Dio Padre  
nostro, e dal Signor Iesv Christo.*

3 מְבֹרַךְ הוּ אֵלֶּהָ אֲבֹהִי  
דְּמִכֹּן יִשׁוּעַ מְשִׁיחָא הוּ  
דְּכִרְכֹּן בְּכָל בִּירְכֹן דְּרוּחַ  
בְּשִׁמְיָא בְּמְשִׁיחָא :

*Benedetto sia Iddio è Padre del no-  
stro Signor Iesv Christo, siquala ha be-  
nedetti noi d'ogni benedictione spirituale,  
ne la cusa celesti in Christo.*

4 אֵיכְנָא דְּקִדְשִׁים זָכוּ בְּהָ  
מִן קִדְשִׁים תְּרַמִּיתָּה דְּעִלְמָא  
דְּנִחְנָא קִדְשָׁא וְלֹא מִזִּים  
קִדְמֹנְהָ וְכֹחָא :

*Si come ci ha eletti in effo iustantia à  
la fundacion del mundo, accoche noi si-  
fimo santi e irreprensibiles d'antichità  
per charità.*

5 מְדִם רְשָׁמוֹ לֵה וְשָׁמוֹ  
לְבָנִיא דְּיִשׁוּעַ מְשִׁיחָא אֵיךְ  
דְּשִׁפָּר לְעִנְיָבָה :

*Hauendoci predeterminati ad offerli fi-  
gliuoli per Iesv Christo, secondo el bene-  
placito de la sua voluntà.*

6 דְּיִשְׁתַּבַּח שׁוֹבְכָתָא  
דְּטִיבִיבִתָּה הוּ דְּאֵשְׁפַע עֲלֵיו  
פִּיר חֲבִיבָה :

*In lauda de la gloria de la gratia sua,  
con laquale ci ha fatti à se grati nel suo  
delecto.*

הַקְדוּשָׁא אֶל־אֶפְסֶסוֹס :

נ

וְלֹס שְׁלִיחַ יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ  
בְּרִצְוֹן אֱלֹהִים לְקִדְוָשִׁים  
אֲשֶׁר הֵם בְּאַפְסֶסוֹס וְלְמַאֲמִינִים  
בְּיִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ :

*PAVLO Apostol de Iesus el Christo por la  
voluntad de Dios, à ( todos ) los Sanctos que  
estan en Epheso, y fieles en el Christo Iesus :*

2 תְּחִנָּה לָכֶם וְשָׁלוֹם מֵאֱלֹהִים  
אֲבִינוֹ וּמֵאֲדֹנֵינוֹ יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ :

*Gracia y paz ayays de Dios Padre nuestro, y  
del Sennor Iesus el Christo.*

3 בְּרוּךְ אֱלֹהִים וְאֲבִי אֲדֹנֵינוֹ  
יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ אֲשֶׁר בֵּרַךְ אֹרְחֵנוֹ  
בְּכָל—בְּרִכַּת הָרוּחַ מְשָׁמִים  
מִלְמַעְלָה בְּמְשִׁיחַ :

*Bendito el Dios y padre del Sennor nuestro  
Iesus el Christo, elqual nos ha bendicho en toda  
bendicion Espiritual en bienes celestiales en el  
Christo :*

4 כְּאֲשֶׁר בָּחַר אֹתָנוּ בּוֹ בְּטָרָם  
חֻטְבַּע הָעוֹלָם לְהוֹלִיכָנוּ קְדוּשִׁים  
וְחַיִּימִים לְפָנָיו בְּאַהֲבָה :

*Comonos escogió en el antes de la funda-  
cion del mundo, para que fuessemos Sanctos y sin  
mancha delante de el en charidad.*

5 אֲשֶׁר מְקִדְשָׁם רְשָׁם לְשִׁים  
אֹרְחֵנוֹ בְּמִנְיֹן בְּיִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ  
בְּנִפְשָׁו בְּרִצְוֹן חֶפְצוֹ :

*Elqual nos sennaló antes para ser adoptados  
en hijos por Iesus el Christo en si mismo por el  
buen querer de su voluntad.*

6 לְתִהְיֶלֶת כְּבוֹד תְּחִנָּתוֹ אֲשֶׁר בְּהָ  
חַיִּי אֹתָנוּ בְּדִידוֹ :

*Para alabança de la gloria de su gracia con  
laqual nos hizo graciosos à si en el amado.*

ΠΑΥΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ  
ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α.

ΑΥΤΟΙΣ ΔΕ ΧΡΙΣΤΟΥ ΔΙΟΤΙ ΘΕΛΟ-  
ΜΑΤΟΣ ΘΕΟΥ, ΠΙΣΤΕΥΟΝΤΕΣ  
ΠΡΙΝ ΕΥΣΕΒΕΙΝ ΕΝ ΙΦΙΣΤΩ, ΑΥΤΟΥ  
ΠΡΟΣΕΣΤΕ ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ ΙΗΣΟΥ.

*PAVL Apostol de Iesus Christ, par  
la volonté de Dieu, aux saints & fideles  
en Iesus Christ, qui sont en Ephese.*

2. Χάρις υμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ τοῦ  
Πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου  
πνεύματος.

*Grace vous soit & paix de par Dieu  
notre Pere, & de par le Seigneur Iesus  
Christ.*

3. Εὐλογεῖται ὁ Θεὸς καὶ ὁ πατήρ τοῦ  
κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν  
ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ, ὁ ὢν  
πρὸ πάντων αἰώνων καὶ  
ὁ ἀκαταρρέτως ὢν ἐν τοῖς  
αἰῶσι τοῖς αἰῶσι.

*Benit soit Dieu, qui est le Pere de  
notre Seigneur Iesus Christ, qui nous a  
benits en toute benediction spirituelle  
en lieux celestes en Christ :*

4. Καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν ἀν-  
τίκλι τοῦ προπαισματος καὶ  
ἐν ἀγάπῃ καὶ ἐν ἡμεῖς  
ἀγαπῶντες καὶ ἀγαπώμενοι κατὰ  
τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀγάπῃ.

*Selon qu'il nous avoit eueus en lui,  
deuant la fondation du monde, afin que  
nous fuissions saints & irreprehensibles  
deuant lui en charité :*

5. Προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱο-  
θεσίαν διὰ τοῦ Χριστοῦ ἐν  
ἀγαπῇ καὶ ἐν ἀγάπῃ κατὰ  
τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀγάπῃ.

*Nous ayant predeterminés pour nous  
adopter à soi par Iesus Christ, selon le  
bon plaisir de sa volonté :*

6. Εἰς ἐπαύριον διδοὺς τὴν χάριν  
αὐτοῦ, ἐν ᾗ ἡμεῖς ἐσμεν  
τὸ ἅγιον καὶ ἀκαταρρέτως.

*A la louange de la gloire de la grace  
de laquelle il nous a rendus agreables  
en son bien-aimé :*



## AD EPHESIOS.

## CAP. I.

**P**AVLVS Aposto-  
lus Iesu Christi per  
voluntatem Dei:  
omnibus sanctis  
qui sunt Ephesi, & fidelibus  
in Christo Iesu.

**P**aul an Apostle of Iesus Christ /  
Do the will of God / to the Eami-  
tes which are at Ephesus / and to  
the faithful in Christ Iesus.

2. Gratia vobis, & pax à  
Deo Patre nostro, & Domi-  
no Iesu Christo.

Grace be with you / and peace from  
God our Father / and from the Lord  
Iesus Christ.

3. Benedictus Deus & Pa-  
ter Domini nostri Iesu Chri-  
sti, qui benedixit nos in om-  
ni benedictione spiritali, in  
caelestibus, in Christo.

Blessed be God even the Father of  
our Lord Iesus Christ / which hath  
blessed vs with all spiritual blessings in  
heavenly things in Christ.

4. Sicut elegit nos in ipso  
ante mundi constitutionem,  
ut essemus sancti & imma-  
culati in conspectu eius in  
charitate.

As he hath chosen vs in him / be-  
fore the foundation of the worlde / that  
we should be holy / & without blame  
before him in love.

5. Qui praeordinavit nos in  
adoptionem filiorum, per  
Iesum Christum, in ipsum:  
secundum propositum vo-  
luntatis suae.

Who hath predestinated vs / to be  
adopted through Iesus Christ unto him-  
self / according to the good pleasure of  
his will.

6. In laudem gloriae gratiae  
suae, in qua gratificavit nos  
in dilecto filio suo.

To the praise of the glory of his gra-  
ce / wherewith he hath made vs accep-  
ted in his beloved.

## An die Epheser.

## Das I. Capittel.

**P**aulus ein Apostel /  
Iesu Christi / durch den Willen  
Gottes. Den Heiligen zu Epheso/  
vnd Glaubigen an Christo Iesu.

**P**aulus Ihesu Christi Apostel / Formelst Gude  
ville. De Heilige Epheso / or dem som tro paa  
Christum Ihesum.

2. Gnade sey mit euch / vnd friede  
von Gott vnserm Vatter / vnd dem  
HERRN Iesu Christo.

Gnade vere mer eder oc Fred / aff Gud vor Fa-  
der / oc den HERRN Ihesu Christo.

3. Gelobet sey Gott vnd der Vatter  
vnser HERRN Iesu Christi/  
der vns gesegnet hat mit allerley geis-  
tlichem Segen / in himlischen Güttern/  
durch Christum.

Iosuit here Gud oc vor HERRN Ihesu  
Christi Vatter / som velignede oss mer alle honde aan-  
delig velignesse / i der Himmelste Gode / formelst  
Christum.

4. Wie er vns denn erwehlet hat  
durch denselbigen / ehe der Welt grund  
gelegt war / daß wir sollten sein heilig  
vnd vnsträfflich für ihm in der Liebe.

Lige som hand oc vduade oss formelst hannem  
for end Verdens Grunduol bleff lagd / ar vi skulde vere  
heilige oc vstraffelige saar hannem i kerlighed.

5. Vnd hat vns verordnet zur Kind-  
schaft gegen ihm selbst / durch Iesum  
Christ / nach dem wolgefallen seines  
willens.

De hand besticked oss til Værns vdaarelse saar  
Sig self / formelst Ihesum Christum / effter sin vil-  
le vel behagelighed.

6. Zu Lob seiner herrlichen gnade/  
durch welche er vns hat angenehm ge-  
macht in dem Geliebten.

Sin herlige Naade til loff / formelst huilken  
hand gjorde oss behagelige / i sin Elskelige.

## K Ephesern.

## Kapitola I.

**P**avel Apostol Be-  
zu Krysia / Krze  
wuoli Bozji: Ewas  
tym wsem krysij  
gsaw Effezu / a wernym w  
Krystu Gysijsty:

**P**awel Apostol Jezusa Krystus  
sa / przez wola Boza / swietym  
Eterysa w Efeze / y wiernym w  
Krystusie Jezusie.

2. Milost wam a pokog od  
Boza Dze nasscho a Pana  
Gysijsty Krysia.

Laskay pokoyntsch wam bo-  
dye od Boza Dze nasscho / y od  
Pana Jezusa Krysta.

3. Pozejnans Baha a Dze  
Pana nasscho Gysijsty Kry-  
sta / krysij pozejnani nas wos-  
stym pozejnanim duchow-  
nym w Nebesich / w Krystu:

Niesch bedzie pochwalon Bog  
y Dzece Pana nasscho Jezusa Kry-  
sta / przez nas blagoslawit w Gela-  
kim blagoslawienstwem duchow-  
nym w niebie / przez Krystusa.

4. Jakoz gest wuwolil nas w  
nem / przed ustanowenim  
Sweta / abychem byli Ewas  
tij / a nepostwrennis przed ob-  
liciem geho w Laski.

Jako nas wybral w nem przed  
tym niz byl jakozon swietly / aby-  
my byli swietnymi y nienagannymi  
przed nim / przez milosce.

5. Kterzyto przedwzdel nas  
za zalibene Synu Krze Be-  
zisse Krysia w ncho / wzdel w  
lozenij / dobre wuole swo.

Athory przysiaczyl nas / aby  
nas sposobil za syny przez Jezusa  
Krystusa w sobie / woble dobro-  
wownego w podobaniu wolej swos-  
ty.

6. A chwale slawy milosli-  
wosci / gysijto wzacene nas w kinsl  
sobie w milim Synu swim.

Do ezi chwalebnay laski swos-  
ty / Etera nas wdziecznymy wczys-  
nit w onym nannishym.



א

7 דבא אית לו פורקנא  
ובדמא שונקנא דחטא  
איך עוקרא דטיביותה :

*Per il sangue del quale noi habbiamo la redenzione, cioè, la remission de peccati, secondo la ricchezza de la sua gratia.*

8 הי דאחיתרת בן דכל  
חכמה ודכל סוכר  
דרוח :

*Laquale ha sparsa abbondante mentis sopra nos in ogni sapientia et intelligentia.*

9 ואורצו ארנא דעבדנא  
הו דקדם הואסם דקסער  
בה :

*Revelandoci noster il misterio de la Gloriosa sua, secondo il suo beneplacito, el quale habbiamo proposto in se stesso.*

10 למדברנותא דמוליהון  
דנבנא דכל מדרס מו  
דריש קתנות במשיח  
דבשמיא נבארצא :

*Ad fine che ne la dispensatione del cumplimiento de i tempi es raccoglieste insieme in Christo, così quelle che sono in cielo, come quelle che sono in terra in esso medesimo.*

11 ובה חנו אהנביו איך  
דקדם רשמו ונבנא  
דכל סער איך נבארצא  
דעבדנא :

*Nelquale ancor siamo assortiti, predestinati secondo il proposito di colui, che fa tutto le cose secondo el consiglio de la sua Gloriosa.*

12 דנהנא חנו אליו  
דקדמו סברו במשיח  
להדרא דתשבחותה :

*Accioche noi siamo in laude de la sua gloria, noi che habbiamo prima sperato in Christo.*

א

7 אשר בו לקחנו פדות פדמו  
אח-בפור עולים פתחנת :

*En el qual tenemos redemcion por su sangre, remission de peccados por las riquezas de su gracia.*

8 אשר הוחרה בנו בכל-  
חכמה ובינה :

*Que sobre abundó en nosotros en toda sabiduria y intelligencia.*

9 להודיענו אח-מסתר עצמו  
כרצון חפצו אשר מקדם שם  
בנפשו :

*Descubriendonos el misterio de su voluntad por el buen querer de su voluntad segun que lo auia propuesto en si mismo:*

10 למשק בית במלא העתות  
לכלות אח-כל דברים אשר  
בשמים ובארץ במשיח :

*De restaurar todas las cosas por el Christo en la dispensacion del cumplimiento de los tiempos, así las que estan en los cielos, como las que estan en la tierra.*

11 אשר בו נבחרנו לעמוד  
לגללו רשומים מקדם בערך  
הפועל אח-כל פעצת רצונו :

*En el digo, en el qual tuuimos fuerre, senalados antes conforme al proposito del que haze todas las cosas por el arbitrio de su voluntad.*

12 להורחנו לתהלת כבודו  
אשר מלפנים שברנו אל-  
המשיח :

*Para que seamos para alabanza de su gloria nosotros, que antes esperamos en el Christo:*

א.

7. 'Εν ᾧ ἐχάρημε τῷ ἀπολύτρω-  
σι 218 ᾧ αἵματι αὐτοῦ, τῷ ἀ-  
φίει 219 τῷ πλούτῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ.

*En qui nous auons redemption par son sang, aillauoir remission des offen-  
ses, selon les richesses de la grace:*

8. 'Η ἐκείνου ἐν ἡμῶν ἐν  
πάντῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει.

*Laquelle il a fait largement abon-  
der sur nous en toute sapience et intel-  
ligence:*

9. Γνωρίσαμεν ἡμῶν τὸ μυστήριον  
ᾧ θελήματι αὐτοῦ κατὰ τὸ αὐ-  
τοῦ αὐτοῦ, καὶ προτίθετο ἐν αὐ-  
τῷ.

*Nous ayant donné, à cognoître le  
secret de sa volonté, selon son bon plai-  
sir, lequel il auoit premierement arrêté  
en soi.*

10. Εἰς ἐκπλήρωσιν ᾧ πληρώμα-  
τι 220 καὶ ἀνακεφαλαιώ-  
σασθαι ἐν αὐτῷ ἐν τῷ Χριστῷ, τὸ  
τὸ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὸ ἐν τῇ  
γῇ, ἐν αὐτῷ.

*Afin qu'en la dispensation de l'ac-  
complissement des temps il recueilist  
ensemble le tout en Christ, tant ce qui  
est es cieus, que ce qui est en la terre, en  
icelui mesme.*

11. 'Εν ᾧ καὶ ἐκ ἀρχῆς ἡμεῖς, ἐκ-  
εισδυτες κατὰ προτίθεσιν αὐ-  
τοῦ κατὰ τὸ αὐτοῦ αὐτοῦ, κατὰ  
τὸ αὐτοῦ αὐτοῦ.

*Et qui aussi nous sommes faits son  
heritage, ayans esté predestinés, suiuant  
le propos arrêté de celui qui accomplit  
en efficace toutes choses selon le conseil  
de sa volonté:*

12. Εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἐν ἑκδο-  
γῇ 221 αὐτοῦ, τοῦ ἀγαλλο-  
μῶν ἐν τῷ Χριστῷ.

*Afinque nous soyons à la louange  
de sa gloire, nous qui auons les pre-  
miers esperé en Christ.*



7. In quo habemus redemptionem per sanguinem eius (remissionem peccatorum) secundum divitias gratiae eius.

By whome we have redemption through his blood, even the forgiveness of sinnes/ according to his rich grace.

8. Quae superabundavit in nobis in omni sapientia & prudentia.

Wherby he hath bene abundant towards us in all wisdome and understanding.

9. Ut notum faceret nobis sacramentum voluntatis suae, secundum beneplacitum eius, quod proposuit in eo.

And hath opened unto us the mystery of his will according to his good pleasure/ which he had purposed in him.

10. In dispensatione plenitudinis temporum, instaurare omnia in Christo, quae in caelis, & quae in terra sunt, in ipso.

That in the dispensation of the fulnesse of the times he might gather together in one all things/ both which are in heaven/ and which are in earth/ even in Christ.

11. In quo etiam nos sorte vocati sumus: praedestinati secundum propositum eius qui operatur omnia, secundum consilium voluntatis suae.

In whome also we are chosen when wee were predestinated according to the purpose of him/ which worketh all things after the counsell of his owne will.

12. Ut simus in laudem gloriae eius nos, qui ante speravimus in Christo.

That we / which first trusted in Christ / should be unto the praise of his glory.

7. An welchem wir haben die Erlösung / durch sein Blut / Nämlich / die Vergebung der sünde / nach dem Reichthumb seiner Gnade.

I hülffen wi haffne Verlöschung / formeldest hans Blut / som er Synderis Verlöschet / Effter hans Raadis Rikdom.

8. Welche uns reichlich widerfahren ist / durch allerley weisheit vnd klugheit.

Hülffen off er rigelige wederfahren / formeldest allehonde Wisdom or Klugstaff.

9. Vnd hat vns wissen lassen das Geheimniß seines willens / nach seinem wolgefallen / vnd hat dasselbige herfür gebracht durch in.

De hand loed off vnde sin villes Hemmeltgheb / effter sin velbehagelighed / or hand forde den samme frem formeldest hannem.

10. Dasses geprediget wurde / da die zeit erfüllet war / auff das alle ding zusammen verfasst wurde / inn Christo / beyde das im Himmel vnd auch auff Erden ist / durch in selbs.

Ac der sulde predickis / der tiden vaar suld kommen / Paa der at alle ting sulde besattis tilfammen i Christo / baade der som er i Himmelen or paa Jorden / formeldest hannem self.

11. Durch welchen wir auch zum Erbtheil kommen sind / die wir zuvor verordnet sind / nach dem fürsatz des / der alle ding wircket / nach dem rath seines willens.

Bed hülffen wi ere or komme til Arffuedeel / wi som tilforn vaare bestickede / effter hans Forsyn / som for alle ting / effter sin villes Raad.

12. Auff das wir etwas sehen zu lob seiner herligkeit / die wir zuvor auff Christo hoffen.

Paa der at wi kunde noget vere hans Herligghed til loff / wi som tilforn haabedis til Christum.

7. Wntemsto mame wykau penij / strze krewo geho / odpuszczeni hřichuow wedł bogatstwi milosli geho.

W ktorym mamy odkupienie przez krew jego / y odpuszczenie grzechow / s obfity laski tego.

8. Kterkz se rozbognila pknos / we wssy maudrosti a opatrnosti.

Atora obfytowal w nas wse laski maudrosti / y roztropnosti.

9. Aby nam znami vřinil tagemstwi wuole swę / wedł dobre li bosti swę / kteraz wlozil w nam.

Obfytowal nam takmnce woley swoey / wedlug dobrowole nej zrciwo dci swoey / ktora byl postanowil w sobe.

10. Wřiczeni pnosil zasuw / aby naprawil wřecty węc strze křsta / kterz gřani na Nebi y kerz gřani na Zem i w nřm.

Aby w wypełnieniu czasu za pelnego / zebrał w jedno wřicty rzeczy w Zrypinie / tak y ktore sa w niebie / tak y y ktore na ziemi / w tym je.

11. W kterkz tak y my p losu powołani sme / předawē dñi gřane wedł wlozeni geho / kterkz wřectny węc tñij wedł rady wuole swę.

W ktorym tez dostal smy wřic / in / bebac przezwaczeni wedle postanoweni tego / ktory wřicty rzeczy sprawile wedle rady woley swoey.

12. Abychom boli k chwale slawy geho / my kterkz gřme prwe nadęgi mēli w Křstu.

Aby smy byli k cici chwale tego / ktorzy smy přewšy nad jēle mēli w Křstu.



ב

13. דאף אנתון ביה  
שמעתון מלתא דקדושתא  
דאיתיה סברתא דחייכון  
ובה דמנתון ואתחלתתון  
ברוחא דקדושתא דמליכא  
הוה :

*In cui sete ancor voi, hauendo udita  
la parola de la Verità, che è l'Euangelio  
de la vostra salute: nelquale ancor ha-  
uendo creduto, sete stati sigillati con lo  
Spirito santo de la promessa.*

14. הי דאיתיה רהבונא  
דנרתותו לפורקנא דאילין  
דחאין ולשובתא דאיקרהו :

*Ilquale è l'arra de la nostra heredi-  
tà, fino à la redemtion de l'acquistato  
possessio, a laude de la gloria sua.*

15. מטול רהבונא אף אנן  
הי מו דשמעת  
הימנותכון דבמרו ישוע  
משיתא וחייכון דלנו  
בלהון קדושתא :

*Per laqual cosa io ancora, hauendo  
udito la vostra fide nel Signor Iesus, è la  
charità verso tutti i Santi.*

16. לא משתלח אנן  
למתיי על אפיון  
ולמערהון בצלנתי :

*Non cesso di render gratie per voi fa-  
cendo mention de voi ne le mie orationi.*

17. דאלהה דמרו ישוע  
משיתא אבא דתשובתא  
ותל לכו רוחא דחכמתא  
ודגלנא בידעתה :

*Accioche l'Idola del nostro Signore  
Iesus Christo, el Padre dico de la gloria,  
Si dia lo Spirito de la sapientia è reuelati-  
one, per hauere la cognition di lui.*

18. ונתחזינו דלכותכון  
דחזקון מינו סברת  
דחרינה ומנו עותרה  
דשבתא דנרתותה ב  
דקדושתא :

*Con gli occhi del vostro intelletto il-  
luminati: à fin che voi sappiate qual sia  
la heredità de la sua vocacione, a qualo  
fiava la ricchezza de la gloria de la sua  
heredità ne i Santi.*

נ

13. אשר בו גם אתם פשמעכם  
את דבר אמת אח בשורת  
ישועתכם אשר בה כי האמנותם  
נתתמתם ברוח קדש אמרתו :

*En el qual esperastes tambien vosotros en oy-  
endo la palabra de verdad, el Enangelio de vue-  
stra salud: en el qual tambien desque creyestes, fu-  
cistes sellados con el Espíritu Sancto de la pro-  
messa.*

14. אשר היה ערבון נחלתנו  
לפרות הסגולה לתהלת כבודו :

*Que es el arra de nuestra herencia, ganados  
por redemcion para alabanza de su gloria.*

15. עלינו גם אני פשמעי  
את אמנותכם אשר היא באדנינו  
ישוע ואת אהבתכם אשר היא  
אל כל הקדושים :

*Por loqual tambien yo oyendo vuestra fe  
que es en el Sennor Iesus, y la charidad para con  
todos los Sanctos.*

16. לא נחתי לחזרות עליכם  
ולחזיר שמכם בכל תפלותי :

*No cesso ne hazer gracias por vosotros, hazi-  
endo memoria de vosotros en mis oraciones.*

17. אשר אלתי אדנינו ישוע  
חפשיה אבי חכבוד יתו לכם  
את רוח חכמה ובינה במדעו :

*Que el Dios del Sennor nuestro Iesus el Chri-  
sto, Padre de gloria, hos de Espiritu de sabiduria  
y de reuelacion por su conocimientos:*

18. לאור את עיני לבבכם לדעת  
מה היא שבת קריאתו ומה  
הוא אשר כבוד נחלתו בקדושים :

*Alumbrando los ojos de vuestro entendi-  
miento, para que sepays qual sea la esperança de  
su vocacion, y quales sean las riquezas de la glo-  
ria de su herencia en los Sanctos.*

ד.

13. Εἰς ᾧ καὶ ὑμεῖς ἀκούσαντες τὸν  
λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέ-  
λιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ  
πίστευσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ  
πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἀ-  
γίῳ.

*En qui vous estes aussi ayans ouï la  
parole de verité, à l'auoir l'Euangile de  
vostre salut: auquel aussi ayans creu,  
vous auez esté sceillés du saint Esprit  
de la promesse:*

14. Ὅς ἐστι ἀρραβὼν τῆς κλη-  
ρονομίας ἡμῶν, εἰς δοταλύτρωσιν  
τῆς ἀποποιήσεως, εἰς ἐπαυρον τῆς  
δόξης αὐτοῦ.

*Lequel est arra de nostre héritage  
iusqu'à la redemtion de la possession  
acquise, à la louange de sa gloire.*

15. Διὰ τῆς καὶ γὰρ ἀκούσας  
τῶν καλῶν ὑμῶν πίστεν ἐν τῷ κυρίῳ  
ἰησοῦ, καὶ τῶ ἀγάπῃ τῶν εἰς  
πάντας τοὺς ἁγίους.

*Pour ceste cause moi aussi ayant  
entendu la foy que vous auez au Sei-  
gneur Iesus, & la charité que vous auez  
eue vers tous les saints.*

16. Οὐ παύομαι χάριστων ὑ-  
μῶν μνησθῆναι ὑμῶν ποιημάτων  
ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου.

*Je ne cesse de rendre gracias pour  
vous, faisant memoire de vous en mes  
oraisons:*

17. ἵνα ὁ θεὸς ὁ κυρίου ἡμῶν  
ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης,  
δοῇ ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ δότι-  
καλύψεως, ἐν τῇ γνωσὶ αὐτοῦ.

*Afin que le Dieu de nostre Seigneur  
Iesus Christ, le Pere de gloire, vous  
doine l'Esprit de sapience & de reuelati-  
on, par la recognoissance d'icelui:*

18. Περὶ ποσότητος τοῦς ὀφθαλ-  
μοῦς ὑμῶν (καρδίας) ὑμῶν, εἰς τὸ εἶδε-  
ναι ὑμᾶς τίς ἐστι ἡ ἰλπίς ἡ κλη-  
ρονομία αὐτοῦ, καὶ τίς ὁ πλοῦς τῆς  
δόξης ἡ κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς  
ἁγίοις.

*A l'auoir les yeux de vostre enten-  
dement illuminés: afin que vous sa-  
chiez quelle est l'esperance de la voca-  
tion, & quelles sont les richesses de la  
gloire de son héritage es saints:*



## CAP. I.

13. In quo & vos, cū audissetis verbum veritatis, (Evangelium salutis vestræ,) in quo & credentes signati estis Spiritu promissionis sancto.

In whom also we haue trusted af-  
ter that we heard the word of truth: and  
the Gospell of our saluation / wherein  
also after that we beleued / we were seas-  
led with the holy Spirit of promise.

14. Qui est pignus hereditatis nostræ, in redemptionem acquisitionis, in laudem gloriæ ipsius.

Which is the earnest of our inheritance; until the redemption of the possession purchased unto the praise of his glory.

15. Propterea & ego audiens fidem vestram quæ est in (*Christo*) Domino Iesu, & dilectionem in omnes sanctos.

Therefore also / after that I heard  
of the faith / whiche haue in the Lord  
Jesus / and loue toward all the Saints  
etc.

16. Non cesso gratias agens  
pro vobis, memoriam vestri  
faciens in orationibus meis.

Recease not to give thanks for you/  
making mention of you in my prayers.

17. Ut Deus, Domini nostri Iesu Christi pater gloriæ, det vobis spiritum sapientiæ & revelationis, in agnitione eius.

That the God of our Lord Jesus  
Christ the Father of glory / might give  
unto you the Spirit of wisdom / and  
revelation through the knowledge of  
him.

18. Illuminatos oculos cordis vestri, ut sciatís quæ sit spes vocationis eius, & quæ divitiæ gloriæ hæreditatis eius in sanctis.

That the eyes of your understandings may be lightened, that ye may know what the hope is of his calling, and what the riches of his glorious inheritance is in the Saints.

An die Epheser.

Das I. Capitel.

13. Durch welchen auch jr gehöret  
habt das wort der warheit / nemlich/  
das Evangelium von einer seligkeit/  
Durch welchen ihr auch / da ihr glau-  
betet / versiegelt worden seyt mit dem  
heiligen Geist der verheissung.

Formedest huiſcken i haſſue oc hert Sandheds  
Ord/ſom et/ Euangelium om eders Salighed/ forme-  
deſt huiſcken i oc erebleſſne dert rode/ beſeglede mee  
Fortterrellens hellige Aand.

14. Welcher ist das pfand unsers Erbes / zu unsrer Erlösung / daß wir sein eigenthumb würden / zu lob seiner Herrlichkeit.

Som er vor Arffuis pane/til vor Forløsning/ar vi  
skulde bliffue hans Eydedom/hans Derlighed til loff.

15. Darumb auch ich / nach dem ich  
gehöret habe von dem Glauben bey  
euch / an den H E R R Iesum / vnd  
von ewer lieb zu allen Heiligen.

Der faare oc saa ieg / effter at ieg hørde om den  
Tro hoff eder / til vor HEDIG Ihesum / oc om eders  
færlighed til alle Helligen.

16. Höre ich nicht auff zu dancken für  
euch / vnd gedencke ewer in meinem  
Gebet.

Da lader teg icke aff at tacke saar eder/ oc ihu som  
me eder i mine bønner.

17. Daß der Gott unsers H E X  
X E N Jesu Christi / der Vatter der  
herligkeit / gebe euch den Geist der  
weißheit vnd der offenbarung / zu sei-  
nes selbs erkenntniß.

Ar vor **HERRE** Ihesu Christi Gud / herlig-  
 hedens Fader / skal giffue eder viffhedens oc obenbarels-  
 sens Aand / til sin egen befendelse.

18. Vnd erleuchte die Augen ewers  
verständniß/ daß ihr erkennen möget/  
welche da sey die hoffnung ewers be-  
ruffs/ vnd welcher sey der reichthumb  
seines herrlichen erbes / an seinen hei-  
ligen.

De opluſe eders forſtand; onen/ At i kunde ſen-  
de/ huilket det Haab er ſom i ere ſallede til/ oc huilken  
hans herlige Ræffuis Rigmom er/ til hans Helligen.

**A Ephesſum.**

**Capitola I.**

13. W kterémžto h wyznadě  
 gi máte / ředž gste vposlechli  
 slova prawdy (Ewangelium  
 spasenij wasscho) wřkřiwse w  
 něho žnamenáti gste Duchem  
 Swatým žasliženij.

W Trzym wśalciecy wyśły  
 sawy słowo prawdy / to jest / i  
 wianela zbawienia wśwego / w  
 Trora też wśatrywy / teśteśe  
 zapierjetom ni Duchem onym  
 świtym obśetnie.

14. Kterýž gest zāwdawel dš  
dictwīj nasseho / k nabytīj wy  
kaupenīj pro chwālu slāwi ge  
ho.

Ktorey jest zadatkem dzieła  
 świata naszego / aż tu wolności be-  
 dziejmy przywiedziemy tu cześciwa-  
 ty tego.

1c. Protoż y nąsłossie o Wji  
 kę wassę / kę rąż gest w Krysłu  
 Beżiśso / a milowanij kę  
 wssiem swatym.

Dla tego y ja wstydzałszy one  
własc ktorą w was jest w Panie  
Jezusie! y miłość tu wbytkim  
świetym.

16. Nepřestávám děkovati  
za vás/připomínaje vás na  
Modlitbách mých

Wszystko przeżywałam dzięki Twoim  
listom! przypominając ci w  
modlitwach moich.

17. Abn Bñh Vāna nasseho  
Gezijsse Krysia / Stec slāw /  
dalwām Duchamaudrosti a  
zgewenijf poznānij geho.

**Nby Bog Páná nášego Jezn  
Kryšá / Ociecon chwalebny / dal  
wám Duchá mądrosć y objaśne  
nia / przez poznánie tego.**

18. Jez ofwissene Dēi sīdē  
washeho / abyssē widēli kērā  
gest nadēge pīpōwolānīj ge-  
ho / a kērā bohātstōij slāw  
dēdīctōij gehō w Swatōch:

W świećmy oczy wypłn wá-  
 sęgo! abyście wiedzieli Echoraby  
 była nądziała oná wezwánia tego!  
 y Etoré bogactwá chwály dżiedzi-  
 twá tego w świsłych.



א

19. וּמַהֲרָה הִיא יִתְרוֹנָהּ  
דְּרַבּוּתָּהּ דְּחִילָהּ בּוֹ בְּאֵלֵינוּ  
דְּמִיָּהּ מִיָּנִין אֵיךְ  
מִצְדָּנָתָהּ דְּתוֹקָהּ  
דְּחִילָהּ :

*Equal sia l' eccellente grandezza de la potentia sua verso noi che crediamo facendo l' efficacia de la sua potente virtù.*

20. דְּעֵבֶד בְּמִשְׁיָהּ  
וְנִקְיָמָהּ מִן בֵּירַת מִיתָהּ  
וְנִקְיָמָהּ מִן יָמִינָה  
בְּשִׁמְיָהּ :

*Laquale egli ha adoperato in Christo, risuscitandolo da morte, & hullo fatto sedere à la sua dextera ne le parti celesti.*

21. לְעַל מִן קְלָהִין אֲרָבוֹס  
וְשׁוֹלְטָנָהּ וְחִילָהּ  
וְנִקְיָמָהּ מִן כָּל שֵׁם דְּמִשְׁתַּמְיָה  
לֹא בְּלַחֲדָה בְּעַלְמָהּ הִנֵּה  
אֵלֵינוּ אֵךְ בְּרַצְתִּיד :

*Sopra ogni principato, è potestà, è virtù, è signoria, & sopra ogni nome che si nomina non solamente in questo seculo, ma etiamando nel futuro.*

22. וְשִׁעְבֵּד כָּל מִדָּם תַּחֲתֵיהּ  
וְנִקְיָמָהּ מִן כָּל דְּאִימִנְיָהּ לְעַל  
מִן כָּל יְהִיבָהּ רִישָׁהּ  
לְעִדְנָהּ :

*Et ha fait asservir toutes les choses à i pieds d'icelui, & hullo éleu par capo sopra toutes les choses à la Chiesa.*

23. דְּאִימִנְיָהּ גּוֹשְׁמָה  
וְשׁוֹמְלִיָּהּ דְּהוּ דְּקָל בְּקָל  
בְּשִׁמְלָהּ :

*Laquale è il corpo di lui, & è il compimento de lui, che empie el tutto in tutte le cose.*

ב

1. אֵךְ לְכוֹן דְּמִיתִין  
הוּיָתוֹן בְּחַטֵּיכוֹן  
וּבְשִׁבְלֵי חַטֵּיכוֹן :

*I Vos, che erante morti ne li vostri delitti & peccati.*

א

19. וּמַהֲרָה הִיא יִתְרוֹנָהּ כְּחֹזֵק  
אֵלֵינוּ אֲשֶׁר בְּאִמְיָנִים אֵנוּ  
בְּפַעֲלֵי-אֵלֵינוּ דְּזִכְרָתוֹ :

*Y qual sea aquella grandezza sobre excellen-te de su potencia en nosotros los que creemos por la operacion de la potencia de su fortaleza.*

20. אֲשֶׁר פָּעַל בְּמִשְׁיָהּ בְּהִקְיָמָהּ  
מִמֵּיתִים וַיָּשֶׁב לִימִינוּ עַל-שְׁמִי  
שְׁמִי :

*La qual obró en el Christo levantandolo de los muertos, y colocandolo à su diestra en los cielos.*

21. עַל-כָּל--מִשְׁלָּהּ וְשִׁלְטוֹן  
וְחִיל וְאֲדוֹנִים וְעַל-כָּל שֵׁם  
הַנִּקְבָּה לֹא לְבִדּוֹ בְּעוֹלָם הָהָה  
כִּי אִם גַּם בְּעוֹלָם הַבָּא :

*Sobre todo principado y potestad, y potencia, y sennorio, y todo nombre que se nombra no solo en este figlo, mas aun en el venidero :*

22. וְכִבּוֹד וְהֹדָר עֲטָרָהּ הַמְּשִׁילָהּ  
בְּמַעֲשֵׂי יָדָיו כָּל-שֵׁם תַּחַת  
רָגְלָיו וְנִתְּנוּ לְרֹאשׁ עַל-כָּל  
לְעֵדָה :

*Y sujetandole todas las cosas debaxo de sus pies, y poniendolo por cabeça sobre todas las cosas à la Iglesia.*

23. שֶׁהִיא גּוֹשְׁמָהּ וּמְלֹאָהּ אֲשֶׁר  
אֵת-כָּל בְּכָל מְמִלָּה הוּא :

*La qual es su cuerpo, y el es la plenitud de ella: el qual hinche todas las cosas en todos.*

ב

1. וְאַתֶּם בְּהוֹיָתְכֶם מִתִּים  
לְעוֹלֹת וּלְחַטָּא :

*Y vosotros, estando muertos en vuestros delictos y peccados :*

א.

19. Καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγε-  
θος τῆς δυναμείας αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς  
τοὺς πιστεύοντας, καὶ τὴν ἐνέργειαν  
τῆς ἰσχύος αὐτοῦ.

*Et quelle est l'excelente grandeur de sa puissance envers nous qui croyons, selon l'efficace de la puissance de sa force:*

20. Ἦν ἐνέργησεν ἐν τῷ Χριστῷ,  
ἐγείρας αὐτὸν ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ  
καθίστησεν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐ-  
πουρανίοις.

*Laquelle il a desployee avec effica-  
ce en Christ, quand il l'a ressusité des  
morts, & l'a fait seoir à sa dextre es lieux  
celestes:*

21. Ὑπεράνω πάντων ἀρχῶν καὶ  
ἐξουσιῶν καὶ δυναμείων καὶ κυρι-  
αρχιᾶν, καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνο-  
μαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι  
τῷ τῷ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι.

*Par dessus toute principauté, & pu-  
issance, & vertu, & seigneurie, & par  
dessus tout nom qui se nomme, non seu-  
lement en ce siecle, mais aussi en celui  
qui est à venir.*

22. Καὶ πάντα ὑποτάξεν ὑπὸ  
τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ αὐτὸν ἔθηκε  
κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τὴν ἐκκλη-  
σίαν.

*Et a assaietti toutes choses sous les  
pieds d'icelui, & l'hooné sur toutes cho-  
ses, pour estre chef à l'Eglise:*

23. Ἦτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ  
πλήρωμα τοῦ πάντα ἐν αὐτῷ  
πληρουμένον.

*Laquelle est le corps d'icelui, & l'ac-  
complissement de celui qui accomplit  
tout en tous.*

ΚΕΦ ΑΛ. Β.

Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τῆς  
ἀνομίας καὶ τῆς ἀ-  
μαρτίας.

*Es lors que vous étiez morts en  
vos fautes & pechés.*



## CAP. I.

19. Et quæ sit supereminentis magnitudo virtutis eius in nos, qui credimus secundum operationem potentie virtutis eius.

And what is the exceeding greatness of his power toward us / which becometh according to y working of his mighty power.

20. Quam operatus est in Christo, suscitans illum à mortuis, & constituens ad dexteram suam in cælestibus.

Which he wrought in Christ / when he raised him from the dead / and set him at his right hand in the heavens in place.

21. Supra omnem principatum, & potestatem, & virtutem, & dominationem, & omne nomen quod nominatur non solum in hoc seculo, sed etiam in futuro.

Farre above all principalltie / and power / and might / and domination / and every name is named / not in this worlde only / but also in that which is to come.

22. Er omnia subiecit sub pedibus eius: & ipsum dedit caput supra omnem ecclesiam.

And hath made all things subiect under his feet: / and hath appointed him over all things to be the head of the Church.

23. Quæ est corpus ipsius, plenitudo eius, qui omnia in omnibus adimpletur.

Which is his body / even the fulnesse of him that filleth all in all things.

## CAP. II.

ET vos cum essetis mortui delictis, & peccatis vestris.

And you hath he quickened / that were dead in trespasses and finnes.

## Das I. Capitel.

19. Vnd welche da sey die überschwengliche größe seiner Krafft an vns / die wir glauben nach der Wirkung seiner mächtigen stärke.

De hulcken der er hans Krafftis offueruettis storkhed mod oss / vi som tro effier hans meenige styrck is getting.

20. Welche er gewirckt hat in Christo / da er in von den toden aufferweckt hat / vnd gesetzt zu seiner Rechten im Himmel.

Hulcken hand giorde i Christo / der hand opuercte hannem fra de Døde / oc sette hannem hest sin høyre Haand i Himmelen.

21. Ober alle Fürstenthumb / Gewalt / Macht / Herrschafft / vnd alles was genant mag werden / nicht allein in diser Welt / sondern auch in der zukünftigen.

Offuer alle Forstedeme / Vold / Mact / Herredømme / oc alt der som fand næfns / icke aleniste i denne Verden / men ocsaa i den alkommande.

22. Vnd hat alle ding vnter seine Füße gethan / vnd hat ihn gesetzt zum Haupt der Gemeine über alles.

De hand lagde alting vnder hans Føder / oc hand sette Hannem til Rømhedsens Høfue offuer alting.

23. Welche da ist sein Leib / nemlich die fülle / des / der alles in allen erfüllet.

Hulcken der er hans Legeme / som er hans opfyldelse / der opfylder alting i alle.

## Das II. Capitel.

Vnd auch euch / da ihr todt waret / durch Vbertretung vnd Sünde.

De eder ocsaa / dert vaare døde / formeðelst Offuertrædelse oc Synd.

## Kapitola I.

19. Alterat gest pferwysola welkosi mocn geho knam kstijz wtfinne wedle mocnosii sply moant geho.

Atora test zacna oná wleś / Foć mocy tego prsectwko nám / Który wterzynny wedling sturecz nej mocy y dityiego.

20. Kterz dokázal na Krysstu / wtfishyw ho z mrtwých / a posadiw na Prawicy své na Nebi.

Atora okázal w Krysstusie gdy go wzbudził z mrtwych / y posadził go na prawicy swojej w niebie.

21. Nadewšecy Princypá / a Potestáty / a Virtuty / y Dominacyony / a nad každé gmněno kterz se gmnuge / ne toliko w tomto wěku / ale také w budaucym.

Daleko náđ wšeláké pástíwo / y wterychnošć / y moc / y pánowání / y náđ wšelké imie / Etbore mianowane bywa / nie tylko ná tym świecie / ale též ná przyšlym.

22. Awšecny wěcy poddal pod nohy geho / a geho samžho dal aby byl hlawa nade wšly Chrty.

Awšyblt rzeczy podal pod nogi tego / y postawil go głowa náđ wšyblt rzeczy Kościołowi.

23. Kterz gest tělo geho / a plnost toho kterz wšecno we wšem doplňuje.

Etbory test tělém tego / y wšy pelněním tego Który wšyblt rzeczy we wšyřlich náplnía.

## Kapitola II.

Wdy konž gste byli mrtwi w nedostatečha w hřích swých.

A Was spolu ožywł / gdy jeste byli umarli w opadach / y w grzechach.



[illegible]

*Ne i quali gia caminasse secondo il  
corso di questo mondo, secondo il principe  
che ha la potestà de l' aere, cioè de lo spiri-  
to che hora opera ne i figliuoli di ribello-  
ne.*

3 בָּהֵמוֹ עֲבָדָה דְּאֵהָ מִנּוּ  
אֶתְהַפְּכוּ בְּהֵמוֹ מִן קֳדָי  
בְּרִיָּתָהּ דְּבִסְרוֹ וְעֲבָדוּ  
הֵנוּ עֲבָדֵי דְּבִסְרוֹ וְדִ  
וְדִמְרָאִים וְכַנְיָ הֵנוּ  
דְּרִיעָה מִלְּאֵי גְּמִירָה  
שְׂרָכָה :

*Tra iquali ancor noi tutti già con-  
versavamo, ne le contempicent, e de la no-  
stra carne, facendo ciò che à la carne e à  
le copulations piacerà: Et tiravamo per  
matura figliuoli d'ira, come gl'altri an-  
cora.*

4 אלהן בין דעתיר  
ברתמיהי מטול חובה  
סגמא דאחבן:

*Ma Iddio che è ricco di misericordia,  
per la sua molta charita con laquale ci ha  
amati.*

כד מיתין הנין פהט הין  
אחין עם משיתין —  
ומט בותה פהקו:

*Ancor quando eravamo morti ne i peccati, es ha giustificati insieme con Christo, per la grazia del quale fese salvato.*

וְאֶקִימוּ עֲמֹה וְאֶתְבוּ  
עֲמֹה בְּשִׁמְיָהּ בְּיָשׁוּעַ מ  
מְשִׁיחָהּ :

*Et insieme con lui ci ha risuscitati, &  
haces fatti insieme seder ne le parti cele-  
sti, in Christo IESV.*

7. בִּיחֻזָּא לְעֻמָּא דְּאַתִּין  
רְבוּתָא דְּעוֹתְרָא דְּטִיבִיּוּתָהּ  
וּבְסִימִיּוּתָהּ דְּהִתְרָא עֲלִין  
בְּיָשׁוּעַ מְשִׁיחָא ;

Per mostrare ne feceli auuenire l'essellente rochezze de la sua gratia per la benignism sua verso noi in IESV Christo.

ב  
אֲשֶׁר בָּהֶן כָּעִתְּ הַחֲהִלְכָתָם  
כִּדְבַל עֲלֵם הִנֵּה בָּשָׂר וְשֵׁטֶן  
הַמֵּוֹדֵד הָרוּחַ אֲשֶׁר כָּעִתְּ הִנֵּה  
פּוֹעֵל פְּעָלוֹ בְּבִגְדֵי־סוּדִים :

Enque en otro tiempo anduieſtes conforme à la condicion deſte mundo, conforme à la voluntad del principe de la poeſtad de eſte ayre, el eſpiritu que aora obra en los incredulos:

וַיֹּאמֶר בָּרִאשִׁית בְּרִאשִׁית  
 חֲתִימָה לְכֹתֵב כְּעֵת בְּמֵאוֹת  
 לַעֲשׂוֹת אֶת־תְּלֹאֶחַת בְּשֵׁרֵנוּ וְנִמְשְׁמוּ  
 וְהִיגֵנוּ בְּנֵי חֲרוֹץ אֵלֶּה יִהְיֶה  
 מִלְּהוֹתֵנוּ כְּמוֹ זֶם הָאֲחֵרִים :

Con los quales nosotros tambien conuer-  
samos otro tiempo en los desseos de nuestra car-  
ne, haziendo el querer de la carne y de los pensa-  
mientos, y siendo nacidos hijos de yra, tambien  
como los de mas.

4 ואלהים העשיר פתחנה ורב  
חסד ורחמים הוא מרב אהבתו  
אשר אהב אותנו :

Empero Dios, que es rico en misericordia  
por su mucha charidad conque nos amó.

וּבְהוֹתָם מֵתִים בַּחֲטָאִים  
הַחֲדָה אֲתָנוּ עִם הַמָּשִׁיחַ ( הָאֵל  
מֵשִׁיחַ : )

Aun estando nosotros muertos en pecados  
nos dió vida juntamente con el Christo, por cuya  
gracia soys saluos:

[illegible]

Y juntamente nos refuscitó, y así mismo nos hizo assentar en los cielos con el Christo Iesus:

לְהַגִּיד וּלְחַדְוֹתָ בְּעוֹלָמִים  
חֲבָלִים אֶת־יִתְדָת עֲשֹׂר תְּחַנְּנוּ  
בְּטוֹבָתוֹ אֲשֶׁר עָלֶינִי בְּיָשׁוּעַ  
הַמּוֹשִׁיעַ :

Para mostrar en los siglos venideros las abundantes riquezas de su gracia en la bondad para con nosotros en el Christo Jesus.

[illegible]

Esquels autresfois vous avez cheminé suivant le train de ce monde, selon le prince de la puissance de l'air, qui est l'esprit qui besongne maintenant en efficacité à enfans de rebellion.

3. Ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς ἀπέντες ἀν-  
σπράφηντο, ὅτι, ἐν ταῖς ἐπιθυμί-  
αις τῆς σαρκὸς ἡμεῶν, ποιούμενοι τὰ  
ἡγιασμένα τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ ἡλ-  
ιοῦ καὶ ἡρόν, πάντα φύσει ἐργάζε-  
ται, ὡς καὶ ἐν λοιποῖς.

Entre lesquels aussi nous tous avons  
conversé autrefois & convuities de  
nostre chair, accomplissans les desirs de  
la chair, & de nos penſées : & estions de  
nature enfans d'ire comme aussi les au-  
tres.

4. Ὁ δὲ θὺς πάλιν αὖτις ἐ-  
λθὲν πρὸς τὸν λαόν· ἀκούσας αὖ-  
τις ἡ πόλις ἠγάπησεν αὐτόν.

Mais Dieu, qui est riche en miséricorde par sa grande charité, de laquelle il nous a aidés,

၄. Kone ၵ်းကး ၵ်းကး ကးကး ကး  
 ကးကးကးကးကး ကးကးကးကးကး ကး  
 ကးကးကးကးကး ကးကးကးကးကး

Du temps mesmes que nous estions  
morts en nos fautes, nous a vivifiés en-  
semble avec Christ, par la grace duquel  
vous estes saqués.

6. Καὶ συνήγαγον καὶ συνεκάθισαν  
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ οἱ ἄρχιερεῖς καὶ  
οἱ ἱερεῖς.

Et nous a ressuscités ensemble, & nous a fait seoir ensemble, es lieux célestes en Iesus Christ :

7. Ἰνα ἐκδιέξωμαι ἐκ τοῖς αἰῶσι  
τοῖς ἐπιχειρομένοις καὶ ὑπερβάλ-  
λωμαι πλεονεξίαν καὶ ἡλικίαν  
ἐκ χειρὸς τοῦ ἐφ' ἡμᾶς, ἐκ χειρὸς  
ἐχθροῦ.

Afin qu'il monstroit es siecles i venir les abondamment excellentes richesses de sa grace, par sa benignité envers nous en Jesus Christ.



## Kapitola II.

2. Wtępięchżto nřłdy gřłe  
chobili wedli wdru Ewżeta to:  
horo/ 4 wedli Křstieře moenře  
ho nad powřřtřijm/ ducha to:  
ho/ křepřż p ngnij wřřła sw4 dę  
l4 w Synech nedowřřo:

W troycheste mē fiedy cho  
 ożile wēdług biego swiātā thego /  
 wēdług hōsajecia troyra swur  
 chnecia nā pomietrus / y dachā troy  
 rzytheraz mōc swolc ożaz. e s lū  
 ożiach mōc posiażaych.

3- Wcny křesťmŕsto v my  
všchnĕni nĕkdy obcowali gŕme  
w jādostech čela našeho / tĕnĭj,  
cewuoli Tĕla / a myšlenĕj : a  
byli gŕme od pĕtirozenĕj Syno-  
wi hntwu / wakoſto v ėinĭj.

Miedzy ktorymi tez y my  
 wybracy ebieralichmy sic miedzy  
 w pojabliwosciach ciela naszego /  
 czyniaczby rzeczy forte sic podob-  
 naly cielowi myslam / y bychmy z  
 przyrodzenia synowie gniewu ias-  
 ko y dradzy.

4. Alle Böhlerstz gest bohas  
 is in Wilosfrdensstz / pro ne  
 smjrnau lāstu swau / lterauz  
 to zamilowal nās.

Alc Bog Etery jest bogaty w  
misteryozystwla wielkicy milosci  
swocy Eteranas vmlczal.

5. Aton zasmebyli mrtvoh  
hřitišch / obživil nás / strže  
Krysa (zbožto milostij gřiel  
spaseni přivedeni.)

Też gódnym przez upadek i  
mártłymi byli! pospolu ożwi  
nas przez Krystusa! Ettorego łás  
sta sześcicie zbawieni.

5. A spolu w gkřkřsol/ a v činil  
abnchem spolu sedli w Nebe  
spch strze Krosta Gekřisse.

Wzbudził pospół w wespote  
 psadził w siebie w Krystusie  
 Jesule.

7. Aby olażal w budaućm  
wzku hognt zbożij miłości swę/  
strzedobrotu nad nami w Krę-  
stie Gejissy.

Żeby okazał w przypływach cza-  
stych wielkie bogactwa łaski swo-  
jej/ przez dobroć i miłość przeciw-  
ko nam w Chrystusie Jezusie.



ב

8 בטיביתה הו ציר  
אחפיקון ביהומניה  
והיה לא הנה מוכדון אלא  
מנהבתה הי באהא :

*Imperatores per gratia fide saluati  
per la fede: e questo non gra da Dio, è do-  
no di Dio.*

9 לא מו עבדה ולא אגש  
ישתבחר :

*Non per le opere: accreche nimis si  
glori.*

10 בריחא חנו ציר דילה  
דאחפיקון בישוע משיחא  
לעבדה טבא חנו דמו  
קדים טבא אהא דההו  
נהלך :

*Perche noi siamo sua fattura, creati  
in Christo Iesus a buone opere, le quali  
Idcirco ha preparato, a finche noi cammina-  
mo in esse.*

11 מטיל חנו הנותן  
אחפיקון דאחפיקון צממה מו  
קדים דבסר הנותן ומ  
ומתקדו הנותן עור לוחא  
מו הי דמיתקדא דורחא  
ואחפיקון עבד אהרונה ב  
בבסר :

*Per laqual cosa, ricordatevi che voi  
essendo già Gentili in carne, eravate chi-  
amati Preputio da quella che si chiama  
Circuncisione manualmente fatta ne la  
carne.*

12 ואחפיקון הנותן ברו  
ובנהא דלא משיחא  
ונקדו הנותן מו הדיכא  
דיסלול נאבסנא הנותן  
לדיתקא דמיתקדא ודלא  
סבר הנותן ודלא אלהא  
באלמא :

*Che voi eravate dico a qual tempo  
senza Christo, alienati da la Republica  
d'Israel, e stranieri da i testamenti de la  
promessa non havendo alcuna speranza,  
e essendo senza Dio nel mondo.*

13 והשאהו בישוע משיחא  
אחפיקון דמו קדים בחיקון  
הנותן חרבה הנותן  
בדמה דמשיחא :

*Ma hora per Christo Iesus, voi che  
gia eravate lontani, siete fatti vicini per il  
sangue di Christo.*

14 הו ציר שינו הו דעבד  
פתיחיו ברא ושרא סגא  
דקאם הנה במצאתא :

*Perche egli è la pace vostra, che da  
due ha fatto vno, e ha da fatto con la sua  
carne il legame de la fide.*

ב

8 כי בחחנה נשעתם באמונה  
וזאת אינה ממכם כי אהם  
בתח אלהים היא :

Porque por gracia soys saluos por la fey e-  
sto no de vosotros, que don de Dios es :

9 אינה ממעשים פרחתהלל  
איש :

No por obras, para que nadie se glorie.

10 כי מעשה ידיו אנהו גבראים  
בישוע המשיח אלה מעשים  
טובים אשר מקדם חביו אלהים  
להתהלל בם :

Porque hechura fuya somos, criados en el  
Christo Iesus para buenas obras, las quales Dios  
preparó para que anduiessemos en ellas.

11 על כן זכרו כי אתם לפנים  
הגוים בבשר ונקראתם העולה  
בעבור מעשה ידים הנקרא  
המלה :

Por tanto tened memoria que vosotros, que  
en otro tiempo erades Gentes en carne, que era-  
des llamados Capullo de la que se llama la Cir-  
cuncision en carne la qual se haze con mano :

12 וכי הייתם בעת ההיא בלי  
משיח נפרדים מעמת ישראל  
וגרי חבית ולא הייתם לכם  
תקות השבועה וכלי אלהים  
בעולם :

Que erades en aquel tiempo sin el Christo,  
alexados de la conuersacion de Israel, y estrange-  
ros de los conciertos de la promessa, sin esperan-  
ça y sin Dios en el mundo ;

13 ועת בישוע המשיח אתם  
אשר מלפנים הייתם רחוקים  
קרובים גהייתם בדמי המשיח :

Mas aora, en el Christo Iesus, vosotros que  
en otro tiempo estauades lexos, aueys sido he-  
chos cercanos por la sangre del Christo.

14 כי הוא שר שלום משתחו  
על שכם ומוסר שלומנו עליו  
העשה את שתייתו לאתח ואח  
חומת הבינים הרים :

Porque el es nuestra paz-que de ambos hizo  
vno deshaziendo el aparramiento de la pared.

6.

8. Τῶν καὶ ἡμεῖς ἐσμεν σωσμέ-  
νοι διὰ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐλ-  
πίδος καὶ τοῦ ἀγαθοῦ.

Car vous estes sauues par grace par  
la foy: & cela non point de vous: c'est  
le don de Dieu.

9. Οὐκ ἐξ ἔργων καὶ μὴ κατὰ  
χάριν.

Non point par œuvres, afin que nul  
ne se glorie.

10. Αὐτὸς γὰρ ἡμεῖς καὶ ὑμεῖς, κα-  
τὰ τὴν ἐλπίδα ἐν τῷ Ἰησοῦ  
ἀγαθῷ, εἰς τὴν χάριν αὐτοῦ ἡμεῖς  
καὶ ὑμεῖς ἐσμεν ἐκδοθέντες.

Car nous sommes pourage d'ice-  
lui, estans creés en Iesus Christ à bon-  
nes œuvres que Dieu a préparées, afin  
que nous cheminions en icelles.

11. Διὸ καὶ καὶ ὑμεῖς καὶ ἡμεῖς  
καὶ ἡμεῖς καὶ ὑμεῖς, οἱ ἀπὸ τοῦ  
καὶ ὑμεῖς καὶ ὑμεῖς, οἱ ἀπὸ τοῦ  
καὶ ὑμεῖς καὶ ὑμεῖς, οἱ ἀπὸ τοῦ  
καὶ ὑμεῖς καὶ ὑμεῖς, οἱ ἀπὸ τοῦ

Pourraist ayez facconance que vous  
qui estes autresfois Gentils en chair, &  
estiez appeles Preput, par celle qui est  
appelee la Circuncision, faite de main  
en la chair.

12. Ὅτι καὶ ὑμεῖς καὶ ἡμεῖς, οἱ ἀπὸ  
καὶ ὑμεῖς καὶ ὑμεῖς, οἱ ἀπὸ τοῦ  
καὶ ὑμεῖς καὶ ὑμεῖς, οἱ ἀπὸ τοῦ  
καὶ ὑμεῖς καὶ ὑμεῖς, οἱ ἀπὸ τοῦ  
καὶ ὑμεῖς καὶ ὑμεῖς, οἱ ἀπὸ τοῦ

Estes en ce temps-là hors de Christ,  
n'ayans rien de commun avec la repu-  
blique d'Israel, estans estrangers des al-  
liances de la promesse, n'ayans point  
d'esperance, & estans sans Dieu au  
monde.

13. Νυνὶ καὶ ὑμεῖς καὶ ἡμεῖς, οἱ ἀπὸ  
καὶ ὑμεῖς καὶ ὑμεῖς, οἱ ἀπὸ τοῦ  
καὶ ὑμεῖς καὶ ὑμεῖς, οἱ ἀπὸ τοῦ  
καὶ ὑμεῖς καὶ ὑμεῖς, οἱ ἀπὸ τοῦ

Mais maintenant par Iesus Christ,  
vous qui estiez autresfois loin, estes ap-  
prochés par le sang de Christ.

14. Αὐτὸς γὰρ ἡμεῖς καὶ ὑμεῖς, κα-  
τὰ τὴν ἐλπίδα ἐν τῷ Ἰησοῦ  
ἀγαθῷ, εἰς τὴν χάριν αὐτοῦ ἡμεῖς  
καὶ ὑμεῖς ἐσμεν ἐκδοθέντες.

Car icelui est nostre paix, qui de nous  
les deux en a fait vn, ayant rompu la  
cloiture de la paroy enuermoyant.



8. Gratia enim estis saluati per fidem (& hoc non ex vobis, Dei enim donum est)

For by grace are ye saved through faith; & that not of yourselves: it is the gift of God.

9. Non ex operibus, ut ne quis gloriatur.

Not of works; lest any man should boast himself.

10. Ipse enim sumus factura, creati in Christo Iesu in operibus bonis, quæ præparavit Deus ut in illis ambulamus.

For we are his workmanship, created in Christ Jesus unto good works, which God hath ordained; that we should walk in them.

11. Propter quod memores estote, quod aliquando voveratis Gentes in carne, qui dicebamini præputium ab ea quæ dicitur circumcisio in carne, manu facta.

Wherefore remember, that ye being in time past Gentiles in the flesh; and called circumcision of them; which are called circumcision in the flesh; made with hands.

12. Qui eratis illo in tempore sine Christo, alienati a conversatione Israël, & hospites. testamentorum, promissionis spem non habentes, & sine Deo in hoc mundo.

That ye were / I say / at that time without Christ; and were alienate from the commonwealth of Israel; and were strangers from the covenants of promise; and had no hope; and were without God in the world.

13. Nunc autem in Christo Iesu vos aliquando eratis longè, facti estis propè in sanguine Christi.

But now in Christ Jesus; ye which once were far off; are made nigh by the blood of Christ.

14. Ipse enim est pax nostra, qui fecit utraq; unum, & medium parietem mœnix solvens.

For he is our peace, which hath made of both one; and hath broken the stop of the partition wall.

8. Denn auß gnaden seyd ihr selig worden / durch den Glauben / vnd das selbige nicht auß euch / Gottes gabe ist es.

Thi at ere blefne salige aff Gnade / formedelst Troen / De decide aff eder self / Der er Guds Gaffue.

9. Nicht auß den wercken / auff das sich nicht jemand rühme.

Icke aff Gerninger / Paa der nogen skal icke rose sig.

10. Denn wir sind sein werck / geschaffen in Christo Iesu / zu guten wercken / zu welchen Gott vns zuvor bereitet hat / daß wir darinnen wandeln sollen.

Thi at wi ere hans Gerning / skabte i Christo Iesu / til gode gerninger / til hvilke Gud alfor bereidede oss / at wi skulle vandre der vdi.

11. Darumb gedencet dran / daß ihr die jr weiland nach dem Fleisch Heyden gewesen seyd / vnd die Vorhaut genennet wurdet / von denen / die genennet sind die Beschneidung nach dem Fleisch / die mit der hand geschicht.

Der saare tender der paa / at i som vaare vdi fordom tid Hedninge effter Koder / oc blefue kaldede Forhud / aff dem / som kaldedis Omstarelse effter Koder / som skere med haanden.

12. Daß ihr zu derselbigen zeit waret ohn Christo / frembde / vnd auffser der Bürgerschaftt Israel / vnd frembde von den Testamenten der verheissung / daher jr keine hoffnung hattet / vnd waret ohn Gott in der Welt.

At i paa denn samme tid vaare vden Christo / fremmede oc vden Israels Børgerskaff / oc fremmede fra Forrettelssens Testament / Der saare haffde i tined Naab / oc vaare vden Gud i Verden.

13. Nun aber die jr in Christo Iesu seyd / vnd weiland ferne gewesen / seyd nun nahe worden / durch das Blut Christi.

Nu nu / i som ere vdi Christo Iesu / oc vaare vdi fordom tid longe borte / i ere nu kommen nær til / formedelst Christi Blod.

14. Denn er ist vnser Friede / der auß beyden eines hat gemacht / vnd hat abgebrochen den Zaun / der da zwischen war.

Thi hand er vor Fred / som gjorde Ie aff dem baader / oc nedbrød der Gærde som der vaare emellem.

8. Neb mildestij gste l spase nij pfirvedeni strze wijsu / a to ne sami z sebe. Dar jagiste Dostij gest.

Abowiem laska testestie zba: wien przez wiata: y to nie z was: dar to Dostij jest.

9. Ne: stutaw / aby se jz dny nichlubil.

Nie z wcyntow / aby siamich nie chlubil.

10. Neb gline dñlo geho / gsaue siwofeni strze Krysta Gzysse l stutaw do: brym / kery: gest Buo: nakti: wil / aby: chom w nich chodili.

Abowiem testetmy sprawa tego siwozient w Krystusie Jezusie ku wcyntaw do: brym / kore przed tym Bog nagotowal / aby: chmy w nich chodzili.

11. Protoz pamatu: ege / ze nikt dy wy gste byli Pohan: wedle rla / kery: gste slauli neobrzani: / a oddeleni od r: le: nio: obzani: / kery: se pioselji rukau.

A przeto: pamietajcie: / ze wy niekiedy b: d: pogan: w cie: / kory: byli: wani: nieobrzani: niem od onego kore: test: zwano: e brzezani: w cie: / kory: test: os: wa: bym a sprawiane.

12. A w ten cas byli gste bez Krysta / wydaleni gsaue od obcowani: lidu Izrahelskiego / a byli gste od: pjeni od zastijbenij Zakona / namagjce nad: e: / a byli gste bez Boga na tomto Swiet.

Jiste byli na on cas bez Krysta / oddaleni od r: cy: polpols: kery: Izrahelski: / y oddaleni od: mow w kory: sie: zamy: l: y obier: nice / nad: ile: nie: ma: iac / y przez Boga: bedac na swiecie.

13. Alle nynij strze Krysta Gzysse wy / kery: gste nikt dy boli daleko / gij gste nynij bli: z: ko / strze Krav Krystowu.

Alle theraz w Krystusie Jezusie wy kory: sie: niekiedy byli dale: ko / y: l: sie: sie: blis:ko przez krew Krystusowu.

14. Neb dn gest pokog nas: / kery: dñil ze dñio: gedno / z: b: i: w jed w prostekdu / kery: dñilana r: gno /

Abowiem on test pokodem nas: sym / kory: obier: ednym wcyntu: l: y zep: i: w: przegrodzenie: kery: dñil: nie: y: kery: dñil.



## 3

*Nel quale ancor voi fate insieme edificati per essere habitatione di Dio per lo Spirito (auto.)*

En el qual vosotros tambien soys juntamente edificados por morada de Dios en el Espiritu Sancto.

En qui vous aussi êtes ensemble  
édifiés pour être un tabernacle de Dieu  
en Esprit (Saint.)



## CAP. II.

15. Inimicitias in carne sua, Legem mandatorum decretis evacuans: ut duos condar in semetipso in unū novum hominem, faciens pacem.

In abrogating through his flesh the hatred; that is the Law of commandments which standeth in ordinances: for to make of twaine one new man in him self: so making peace.

16. Et reconciliet ambos in uno corpore Deo per crucem, interficiens inimicitias in semetipso.

And that he might reconcile both unto God in one body by his cross: and laye hatred thereby.

17. Et veniens evangelizavit pacem vobis qui longē fuistis, & pacē iis qui propē.

And came: and preached peace to them which were afarre of: and to them that were nē.

18. Quoniam per ipsum habemus accessum ambo in uno Spiritu ad Patrem.

For through him wee both have an entrance vnto the Father by one spirit.

19. Ergo iam non estis hospites & advenz, sed estis ciues sanctorum & domestici Dei.

Now therefore we are no more strangers and forreners: but citizens with y<sup>e</sup> Saints: and of the house beside of God.

20. Superedificati super fundamentum Apostolorū & Prophetarum, ipso lumino angulari lapide Iesu Christo.

And are built vpon the foundation of the Apostles and Prophets: Iesus Christ him self being the chiefe corner stone.

21. In quo omnis edificatio constructa, crescit in templum sanctum in Domino.

In whome all the building comyled together: groweth vnto an holy Temple in the Lord.

22. In quo & vos coedificamini in habitaculum Dei in Spiritu sancto.

In whome ye also are built together to be the habitation of God by the Spirit.

## Das II. Capitel.

15. In dem/ daß er durch sein fleisch weg nam die Feindschafft. Nemlich/ das Gesetz/ so in Gebotten für gestellt was / auff daß er auß zweyen einen neuen Menschen in jm selber schaffte/ vnd friede machte.

16. In dem/ daß er beyde versöhnete mit GOTT in einem Leibe/ durch das Creutz/ vnd hat die Feindschafft getödtet/ durch sich selbst.

17. Vnd ist kommen/ hat verkündiget im Evangelio den Frieden/ euch/ die ihr ferne waret / vnd denen die nahe waren.

18. Denn durch ihn haben wir den zugang alle beyde/ in einem Geiste/ zum Vatter.

19. So sent jr nun nicht mehr Gäste vñ Fremdlinge/ sondern Bürger mit den Heiligen/ vnd Gottes Hausgenossen.

20. So sent jr nun nicht mehr Gäste vñ Fremdlinge/ sondern Bürger mit den Heiligen/ vnd Gottes Hausgenossen.

21. So sent jr nun nicht mehr Gäste vñ Fremdlinge/ sondern Bürger mit den Heiligen/ vnd Gottes Hausgenossen.

22. So sent jr nun nicht mehr Gäste vñ Fremdlinge/ sondern Bürger mit den Heiligen/ vnd Gottes Hausgenossen.

20. Erbawet auff den grund der Apostel vnd Propheten/ da Iesus Christus der Eckstein ist.

21. Auff welchem der ganze Bau in einander gefügt/ wechset zu einem heiligen Tempel/ in dem HERRN.

22. Auff welchem auch jr mit erbawet werdet/ zu einer behausung Gottes/ im Geist.

23. In dem/ daß er beyde versöhnete mit GOTT in einem Leibe/ durch das Creutz/ vnd hat die Feindschafft getödtet/ durch sich selbst.

24. In dem/ daß er beyde versöhnete mit GOTT in einem Leibe/ durch das Creutz/ vnd hat die Feindschafft getödtet/ durch sich selbst.

25. In dem/ daß er beyde versöhnete mit GOTT in einem Leibe/ durch das Creutz/ vnd hat die Feindschafft getödtet/ durch sich selbst.

26. In dem/ daß er beyde versöhnete mit GOTT in einem Leibe/ durch das Creutz/ vnd hat die Feindschafft getödtet/ durch sich selbst.

27. In dem/ daß er beyde versöhnete mit GOTT in einem Leibe/ durch das Creutz/ vnd hat die Feindschafft getödtet/ durch sich selbst.

28. In dem/ daß er beyde versöhnete mit GOTT in einem Leibe/ durch das Creutz/ vnd hat die Feindschafft getödtet/ durch sich selbst.

29. In dem/ daß er beyde versöhnete mit GOTT in einem Leibe/ durch das Creutz/ vnd hat die Feindschafft getödtet/ durch sich selbst.

30. In dem/ daß er beyde versöhnete mit GOTT in einem Leibe/ durch das Creutz/ vnd hat die Feindschafft getödtet/ durch sich selbst.

## Kapitola II.

15. A obgaw neptijżen ciemni swym/ w dāten starożych pīskā jani wyprāżniw/ aby dwogij ied wydział strze samieho sebe/ w gednoho nowieho ciowieka: wcinio pokoj.

16. Aby smiżł oboge w gednom ciele/ w ochem strze/ kīj/ kīj w neptijżen samim sebau:

17. Aby smiżł oboge w gednom ciele/ w ochem strze/ kīj/ kīj w neptijżen samim sebau:

18. Aby smiżł oboge w gednom ciele/ w ochem strze/ kīj/ kīj w neptijżen samim sebau:

19. Aby smiżł oboge w gednom ciele/ w ochem strze/ kīj/ kīj w neptijżen samim sebau:

20. Aby smiżł oboge w gednom ciele/ w ochem strze/ kīj/ kīj w neptijżen samim sebau:

21. Aby smiżł oboge w gednom ciele/ w ochem strze/ kīj/ kīj w neptijżen samim sebau:

22. Aby smiżł oboge w gednom ciele/ w ochem strze/ kīj/ kīj w neptijżen samim sebau:

23. Aby smiżł oboge w gednom ciele/ w ochem strze/ kīj/ kīj w neptijżen samim sebau:

24. Aby smiżł oboge w gednom ciele/ w ochem strze/ kīj/ kīj w neptijżen samim sebau:

25. Aby smiżł oboge w gednom ciele/ w ochem strze/ kīj/ kīj w neptijżen samim sebau:

26. Aby smiżł oboge w gednom ciele/ w ochem strze/ kīj/ kīj w neptijżen samim sebau:

27. Aby smiżł oboge w gednom ciele/ w ochem strze/ kīj/ kīj w neptijżen samim sebau:

28. Aby smiżł oboge w gednom ciele/ w ochem strze/ kīj/ kīj w neptijżen samim sebau:

29. Aby smiżł oboge w gednom ciele/ w ochem strze/ kīj/ kīj w neptijżen samim sebau:

30. Aby smiżł oboge w gednom ciele/ w ochem strze/ kīj/ kīj w neptijżen samim sebau:



ג  
1. מוטל הנא אפסיה פולוס  
אסירא אפסיה פולוס  
משיחא אל אפסיה פולוס  
עממא :

*Per questa cagione Paulo sono l'incarcarato di Christo Iesus per voi Gentili.*

2. אפסיה פולוס מדינתא  
דמדינתא דאלהא דא  
דאמדינתא לי בכון :

*Se habetis scito la dispensation de la gratia de Dio, che m'e stata data verso di voi.*

3. דפולוס אפסיה פולוס  
אפסיה פולוס דמדינתא לכון  
פולוס :

*Ciò che per rivelatione m'ha facto noto il misterio (si come innanzi ho narrato brevemente).*

4. אפסיה פולוס דמדינתא  
פולוס אפסיה פולוס  
דמדינתא דמדינתא :

*Quia potete legendo intendere qual sia la mea intelligenzia nel segreto di Christo.)*

5. דפולוס אפסיה פולוס  
אפסיה פולוס דמדינתא  
דמדינתא דמדינתא  
דמדינתא דמדינתא :

*Il qual nel l'altre era non fu fatto noto a' figliuoli de gli huomini, si como hora è stato rivelato a' suoi sancti Apostoli & Profeti per l'Espritu.*

6. דפולוס אפסיה פולוס  
דמדינתא דמדינתא  
דמדינתא דמדינתא  
דמדינתא דמדינתא :

*Ciò che i Gentili offero infirmo heredes, & d'un medesimo corpo, & insieme partecipi de la sua promessa in Christo, per l'Evangeliu.*

ג  
1. על פולוס אפסיה פולוס  
אפסיה פולוס אפסיה פולוס  
אפסיה פולוס אפסיה פולוס :

*Por causa de esto yo Paulo preso soy Apostol del Christo Iesus, para vosotros los Gentiles.*

2. אפסיה פולוס אפסיה פולוס  
אפסיה פולוס אפסיה פולוס  
אפסיה פולוס אפסיה פולוס :

*Si empero aueys oydo la dispensacion de la gracia de Dios que me ha sido dada en vosotros:*

3. ב פולוס אפסיה פולוס  
אפסיה פולוס אפסיה פולוס  
אפסיה פולוס אפסיה פולוס :

*Es a saber que por revelacion me fue declarado el Misterio, como arriba he escripto en breue.*

4. אפסיה פולוס אפסיה פולוס  
אפסיה פולוס אפסיה פולוס  
אפסיה פולוס אפסיה פולוס :

*Lo qual leyendo podeys entender qual sea mi intelligencia en el mysterio del Christo.*

5. אפסיה פולוס אפסיה פולוס  
אפסיה פולוס אפסיה פולוס  
אפסיה פולוס אפסיה פולוס  
אפסיה פולוס אפסיה פולוס :

*El qual en los otros siglos no fue entendido de los hijos de los hombres como agora es reuelado a' sus Sanctos Apostoles y prophetas en Espritu:*

6. אפסיה פולוס אפסיה פולוס  
אפסיה פולוס אפסיה פולוס  
אפסיה פולוס אפסיה פולוס  
אפסיה פולוס אפסיה פולוס :

*Que las Gentes sean juntamente herederas, y encorporadas, y conforates de su promessa en el Christo (Iesus) por el Evangelio:*

ΚΕΦΑΛ. γ'.  
ΤΟΥΤΟΥ ΧΑΡΕΩ ΕΓΩ ΠΑΥΛΟΣ  
Ο ΔΙΣΜΟΝ ΤΩ ΧΡΙΣΤΩ ΙΗΣΟΥ  
ΥΠΕΡ ΥΜΩΝ (ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ.)

*Pour ceste cause, moi Paul suis le prisonnier de Iesus Christ pour vous les Gentils.*

2. Εἰ γὰρ ἠγάπητε τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἧς χάρις ἐστὶν ὑμῖν.

*Voire si vous avez entendu la dispensation de la grace de Dieu, qui m'a este donnee envers vous:*

3. Ὅτι καὶ ἀποκαλύφθη ἐν ἐμοὶ τὸ μυστήριον, καθὼς περὶ γράψας ἐν ἐλάφῃ.

*Comment par revelation m'a esté donné à cognoistre le secret (ainsi que par ci deuant ie vous ai escrit en brief).*

4. Πρὸς ὃ δυνάσθαι ἀναγνωσκόντες νοήσαι τὴν συνένοιάν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τῷ Χριστῷ.

*De quoi vous pouvez en lisant appercevoir l'intelligence que j'ai au secret de Christ)*

5. Ὅ ἐτις αἱς ἡμεῖς ὅτε ἐγνωρίσθη τῷς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὡς νυνὶ ἀποκαλύφθη τῷς ἀγγέλοις ἀποστόλοις αὐτοῖς ἔκ τῃς πνεύματος ἐν πίστει ἀγίῃ.

*Lequel n'a point esté donné à cognoistre aux enfans des hommes & autres aages, ainsi que maintenant il a esté reuelé par l'Esprit à ses saints Apostles & Prophetes:*

6. Εἶναι πὺ ἔθνη συγκληρονομία καὶ σώματα, καὶ συμμετέχοντες ἐκ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ ἐκ τοῦ Ευαγγελίου.

*A sçavoir que les Gentils sont coheritiers, & d'un même corps, & conforates de la promesse d'icelui en Iesus Christ, par l'Evangeliu.*



**H**Vius rei gratia, ego Pau-  
lus vinc-tus Christi Iesu,  
pro vobis Gentibus.

For this cause, I Paul am the prisoner of Jesus Christ for you Gentiles.

**2. Si tamen audistis dispensationem gratiae Dei quae data est mihi in vobis.**

If we have heard of the dispensation of the grace of God; which is given me to you wards.

3. Quoniam secundum revelationem notum mihi factum est sacramentum, sicut supra scripsi in brevi.

That is / that God by revelation  
haile shewed this mysterie vnto me (as  
I wrote aboue in few wordes.

4. Prout potestis legentes  
intelligere prudentiã meam  
in myfterio Christi.

Whereby when we reade / we may  
knowe in our vnderstanding in the mys-  
terie of Christ)

r. Quod aliis generationibus non est agnitus filius hominum, sicuti nunc revelatum est sanctis Apostolis eius & Prophetis in Spiritu.

Which in other ages was not opened  
unto the sonnes of men / as it is  
nowe revealed unto his holy Apostles  
and Prophets by the Spirit.

6. Gentes esse coheredes  
& concorporales, & com-  
participes promissionis eius  
in Christo Iesu per Evan-  
gelium.

That the Gentiles should be intakes  
riters also; and of the same bedd; and  
partakers of his promises in Chr. st by  
the Gospell.

An die Epheser.

### Das III. Capitel.

Erhalben ich Paulus/der  
gefangner Christi Jesu/für euch Den-  
cken.

Dr denne sag skold er ieg Paulus Christi Ihesu  
fange/for eder Hedninge.

2. Nach dem jr gehöret habt von dem  
Ampt der Gnade Gottes / die mir an  
euch gegeben ist.

Effter som i haſſue hørt om Guds Naadis Em-  
bede/ ſom mig er giſſuit til eder.

3. Daß mir ist kunth worden dises  
Geheimniß/durch offenbarung / wie  
ich droben auffß kürzeß geschrieben  
habe.

Ar denne Hemmelighed er mig kundgjort/ved e-  
benbarelse/ lige som ieg tilforn haaffuer seessuit paa  
der forrest.

4. Daran ihr / so ihrs leset / mer-  
cken köndt meinen verstand an dem  
Geheimniß Christi.

Aff hushæder i lunde/ der som i dei læse/mercke min  
 forstand i Christi hemmelige ring.

5. Welches nicht kunth geihan ist /  
in den vorigen zeiten / den Menschen-  
kindern / als es nun offenbaret ist sei-  
nen heiliger Aposteln vnd Propheten /  
durch den Geist.

Huilester som ickc vaar kundgloze/ in den frem-  
sarne tid saar Menne lens Vorn: som derer nu ohen-  
baree hans bellige Apostler oc Prophetier / formedels  
Anden.

6. Nämlich/ daß die Heyden Ritter:  
ben sehen/ vnd mit eingeleibet/ vñ Mit:  
genossen seiner verheissung inn Chri:  
sto/ durch das Evangelium.

Som er at Hedningene ere Meerarsfvinge / oc ic Le-  
geme oc belænge i hans Fortællse vdi Christo / Forme-  
delt Euan gelium

**R Ephesſym.**

Capitola. III.

**B** Ko tu wěc ná Pawel wě-  
 ři gsm Krysta Bezlistě/  
 ja wās Pohany.

Ja tego ja Páwel testhem wteż  
nlem Krystusa Jezusa ja was  
pogány.

2. Vſſact geſtiže gſte ſty:  
ſtelt poſ.uhovániſi miloſti Bo:  
žij/terdžimi geſt vána v wáſ:

Jeśliście przychyliliśmowianię to:  
 1) Bożej łaski miłujęcież daną do  
 was.

3. Zetvorbte zgebenſi známo  
mi geſt včiněno tagemſtwi /  
pakož gſem prwě pſaltrátc:

31 Bog przez obławienie ozy  
napiął mi tarcznice (a)żom wam  
przed tym pisał na krócie.

4. Dakež mážete čtauce po:  
rozuměti opatnosti mē / při  
posluhování Kristovu.

Stad czytać / możecie oba:  
 być wy rozumienie może / w takich  
 miastach (Kruszowej)

5. Kierż glnsch willuow  
nensj zgeweno Synum / lio  
stym / nakonni zgeweno gest  
Creatym Apostoluom geho /  
a Prorokum strze Duchu.

Alora sagbychwistom nse była  
 znająca synom lud; kim / takto cha-  
 raz oznaymioną jest świętym A-  
 postołom tego / y Prorokom przez  
 Ducha.

6. Zegsau Bohaň spolu dŕ,  
dicowě / a tŕhoŕtla y spolu  
vŕastnjcn zaŕlbenjŕ geho to  
Kryŕtu Beŕjŕŕŕ / ŕŕŕe Ewan-  
gelium.

To jest / iż pogan / są społu  
dziejczymi / y tegoż ciała / y spo-  
tecznymi / uczestkami obywatelce te-  
go w Arystasie / przez Ewangelia.



7. הוּ דַאנְגָה הַיּוֹרֵת  
מִשְׁמִשְׁנֵה אֶרְמוֹנֵהָ  
דְּיִבּוּתָהּ דְּאַלְהֵא  
דְּאַתְיָהֲבָה לִי מִן  
מַעֲבָדוּתָהּ דְּחִילָה :

*Del quale io sono stato fatto ministro, secondo il dono della grazia di Dio, che m'è stato dato secondo l'efficacia della sua potenza.*

8. לִי דְּוַעֲוִירָא אֲנִי דְּכִלְהוֹן  
קְדִישָׁא אֲתִיָּהֲבַת טִיבּוּתָא  
דְּדָא דְּאַסְבֵּר בְּעַמְמֵהּ  
עֲוִירָה דְּמִשְׁתָּהּ הוּ דְּלֵא  
מִתְּעַקֵּב :

*A me dico che sono il minimo di tutti i Santi, e si era data questa grazia d'annunziar tra i Gentili la incomprendibile ricchezza di Christo.*

9. וְאַנְהוּ לְכָל נֶשׂ אַדְּמָא  
הִי מִדְּבַרְנֵתָהּ דְּאַרְוָהּ  
דְּכִסָּא הוּא מִן עֲלֵמָא  
בְּאַלְהֵא דְּכָל בְּרָא :

*Es for confiter à tutti qual sia la communication del mysterio, il qual era nascosto in Christo, che ha creata tutte la cose per l'ev' Christo.*

10. דְּבִיד עֲדָתָהּ תִּתְּדַע  
חֲכָמִיתָהּ דְּאַלְהֵא מִלְּוִי  
פִּירְשָׁנָהּ לְאַרְכֹּס  
וְלִשְׁלֵטִינָה דְּבִשְׁמֵי :

*Atti cho la sapiencia di Dio, che è diversa in tutte la maniere, sia her a notificata à i principati e potestades, la par li celesti per la Chiesia.*

11. הִי דְּעִתִּיד הוּא מִן  
עֲלֵמָא יַעֲבֹדָה בְּיִשׁוּעַ מְרִו :

*Secundo la determinatione facta ab eterno, laquale egli ha facta in Christo l'ev' nostro Signor.*

12. הוּ דְּבִה אֵית לֵו פְּרִהֲסִיָּה  
וְקְרִיבִיתָהּ בְּחֻכְלֵנָהּ  
דְּחִיבִיבִיתָהּ :

*Per cui habbiamo l'ardore, e l'entrare con confidentia, per la fede in lui.*

13. מִטּוֹל הֵנָּה שְׂאֵל אֲנִי  
דְּלֵא תִּנְחֵמִי לִי בְּאַרְבָּעִי  
דְּעַל אֲפִיכֹן דְּהֵרָא הִי  
תִּשְׁבּוּרְתִּיכֹן :

*Per il che io domando che Voi non vi stanchiate per le mie afflizioni, ch'io sopporto per Voi, il che è vostra gloria.*

7. אֲשֶׁר נְהִיִּית מִשְׁתָּהּ בְּכִלְתָּ  
תְּחִנַּת אֱלֹהִים תְּנִיחָה לִי בְכָח  
גְּבוּרָתוֹ :

*Del qual yo soy hecho Ministro por el don de la gracia de Dios que me ha sido dado segun la operacion de su potencia.*

8. לִי לְעַעֲרִי בְּכָל-חֻקֵּי  
נְתִיחָה תְּנִיחָה חֻלָּת בְּגוֹיִם לְבָשָׁר  
אַח-עֵשֶׂר הַמְּשִׁיחַ אֲשֶׁר מִבְּלִי  
חֻקֵּר הוּא :

*A mi, digo, el mas pequeño de todos los Santos es dada esta gracia de anunciar entre las Gentes el Evangelio de las inuestigables riquezas del Christo.*

9. וְלִהְיוֹת אֶחָד-לְכָל מִחָ-הוּא  
חֲבֵרַת הַסּוּד הַנִּסְתָּר מֵעוֹלָם  
בְּאַלְהִים אֲשֶׁר בְּרָא אֶת-כָּל-  
בְּרִישׁוֹת הַמְּשִׁיחַ :

*Y de alumbra à todos qual sea la dispensacion del mysterio escondido desde los siglos en Dios, que crió todas las cosas ( por Iesus el Christo )*

10. אֲשֶׁר תִּדְרַע מַעֲלָה לְמִשְׁרֹתָ  
וְלִשְׁלֵטִינֹת אֲשֶׁר עַל-שְׁמֵי  
שְׁמֵי בְּעִדָּה רַב וְיֵתֵר חֲמִמַת  
אַלְהִים :

*Para que la mucha sabiduria de Dios en los cielos sea aora notificada por la Iglesia à los principados y potestades :*

11. בְּגִזְרַת הַעוֹלָמִים אֲשֶׁר עָשָׂה  
בְּיִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ אֲדִינִי :

*Conforme à la determination eterna, que hizo en el Christo Iesus Sennor nuestro.*

12. אֲשֶׁר בּוֹ יֵשׁ לָנוּ בְּטָחוֹן וְקִרְבָּה  
אַלְהִים בְּמִבְטָחָה בְּאַמוּנָתוֹ :

*En el qual tenemos seguridad y entrada con confiança por la fidel,*

13. עַל-כֵּן שׂוֹאֵל אֲנִי בְּמִמְכָּם  
פֶּן-תִּיעָבּוּ בְּמַצּוֹקֹתַי עֲלֵיכֶם  
אֲשֶׁר הִיא כְּבוֹדְכֶם :

*Portanto pido que no desmayeys por causa de mis tribulaciones por vosotros, lo qual es vuestra gloria.*

7. Οὐ ἐλαττωμένῳ ἀπὸ πάντων  
τῶν δωρῶν τῆ χάριτος αὐτοῦ, ἐν  
τῇ δοξῇ μου κατὰ τὴν ἐνδο-  
ξίαν τῆ δυνάμεως αὐτοῦ.

*Duquel l'ai esté fait ministre, selon le don de la grace de Dieu, lequel m'a esté donné suivant l'efficace de la puissance.*

8. Ἐμοὶ τῷ ἐλαττωμένῳ πάντων  
(τῶν ἀγίων) ἐδόθη ἡ χάρις αὐτοῦ, ἐν  
ταῖς ἐκκλησίαις διαγγελλίσασθαι τὴν ἀ-  
νεξήγητον πλῆθυν τῆ χάριτος.

*Voire cette grace m'a esté donnée à moi, qui suis le moindre de tous les saints pour annoncer entre les Gentils les richesses incomprehensibles de Christ.*

9. Καὶ φωτίσαι πάντας τίς ἡ  
(κρυψανία) τῆ μυστηρίου τῆ δόξης  
κρυμμένης ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῇ  
Γλφ. τῇ πρὸς πάντας κτίσασθαι ἀπὸ  
ἰησοῦ χριστοῦ.

*Et pour mettre en evidence deuant tous quelle est la communication du secret qui estoit caché de tout temps, Dieu, qui a creé toutes choses par Iesus Christ :*

10. Ἵνα γνωρίσῃς τὴν τῆς ἀρ-  
χῆς ἐξουσίαν ἐν ταῖς ἐκκλη-  
σίαις, ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, ἡ πρὸς  
ἀντιπάλους, σφίς τῆ θεοῦ.

*Afin que la sapience de Dieu, qui est diverse en toutes fortes, soit donnée à cognoître aux principautés & puillances, es lieux celestes, par l'Eglise.*

11. Κατὰ τὸ ὅτι τῶν αἰώνων,  
ὡς ἐποίησεν ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυ-  
ρίῳ ἡμῶν.

*Suivant le propos arresté dès les siècles, lequel il a establi en Iesus Christ nostre Seigneur :*

12. Ἐν ᾧ ἔχαμεν τὴν παρρησίαν  
καὶ τὴν παρρησίαν ἐν παρρησίᾳ-  
σιν, ἀπὸ τῆς πίστεως αὐτοῦ.

*Par lequel nous avons hardiesse & acces en confiance, par la foy que nous avons en lui.*

13. Διὸ αἰτῶμαι μὴ ἐκκακῶν ἐν  
τῇ θλῆψί μου ὑμῶν, ὅτι ἐστὶ  
δοξα ὑμῶν.

*Parquoi ie requier que ne vous anonchassiez point à cause de mes tribulations que j'endure pour l'amour de vous, qui est vostre gloire.*



## CAP. III.

7. Cuius factus sum minister secundum donum gratiae Dei, quae data est mihi secundum operationem virtutis eius.

Whereof I am made a minister by the gift of the grace of God given unto mee through the working of his power.

8. Mihi omnium sanctorum minimo, data est gratia haec, In Gentibus evangelizare investigabiles divitias Christi.

Even unto me the least of all saints is this grace given that I should preach the among the Gen: the unsearchable riches of Christ.

9. Et illuminare omnes quae sit dispensatio sacramenti absconditi a saeculis in Deo, qui omnia creavit, (per Iesum Christum.)

And to make cleare unto all men what the fellowshipp of the misterie is, which from the beginning of the world hath bene hid in God: who hath created all things by Jesus Christ.

10. Ut innotescat principibus & potestatibus, in caelestibus, per ecclesiam multiformis sapientia Dei.

To the intent, that now unto principallities and powers in heavenly places might be known by the Church the manifold wisdom of God.

11. Secundum praefinitionem saeculorum, quam fecit in Christo Iesu Domino nostro.

According to the eternall purpose, which he wrought in Christ Jesus our Lord.

12. In quo habemus fiduciam & accessum in confidentia, per fidem eius.

In whom we have boldnes & entranee with confidence by faith in him.

13. Propter quod peto ne deficiatis in tribulationibus meis pro vobis, quae est gloria vestra.

Wherefore I desire that ye faint not at my tribulations for your sakes, which is your glorie.

## An die Epheser.

## Das III. Capitel.

7. Desß ich ein Diener worden bin/ nach der gabe auß der gnade Gottes/ die mir nach seiner mechtigen krafft gegeben ist.

Wes Dienes ieg erblessen/ effier den Gaffue aff Guds naade/ som mig er giffuen effier hans mechtige Krafft.

8. Mir/ dem allergeringsten vnter allen Heiligen/ ist gegeben dise Gnade/ vnter die Henden zuverkündigen/ den vnaußforschlichen Reichthumb Christi.

Wig den aller ringeste iblant alle Heiligen/ er denne naade giffuen/ at ieg skal forkynde iblant Hedninge Christi wbegribelige Ridgom.

9. Vnd zuerleuchten jederman/ welcheda sey die gemeinschafft des Geheimniß/ das von der Welt her inn Gott verborgen gewesen ist/ der alle ding geschaffen hat/ durch Iesum Christ.

De at oplyse huer mand/ huilcke der er Hemmesigbedens Samfund/ som haßuer aff Verdens begyndelse deret stult i Gud/ som stable alle ting/ formedelst Ihesum Christum.

10. Auff daß jetzt kunth würde/ den Fürstenthumben/ vund Her:schafften in dem Himmel/ an der Gemeine/ die manchfaltige Weißheit Gottes.

Paaderat Guds mangfoldige visdom/ skulde nu bliffue kundgiort/ saar Herstedome oc Herredome i Himmelen/ ved Menigheden.

11. Nach dem fürsag von der Welt her/ welche er beweiset hat in Christo Iesu vnserm HERREN.

Effier hans Opfæ: aff Verdens begyndelse/ huilcker hand beuisset Christo Ihesu vor HERRE.

12. Durch welchen wir haben freudigkeit vund zugang inn aller zuversicht/ durch den Glauben an ihn.

Formedelst huilcken vi haßue dristighed oc tilgang i al tilid/ ved Troen til hannem.

13. Darumb bitte ich/ daß jr nicht müde werdet/ vmb meiner trübsaln willen/ die ich für euch leide/ welche euch eine Ehre sind.

Der saare beder ieg/ at i skulde icke bliffue mistro: stige for min drossuelse skuld/ som ieg lider for eder/ huilcken der er eder en ære.

## K Ephezstym.

## Capitola III.

7. Starchoß ná vsténen gsem Gluž:bnijem/wedle daru milostti Božij/ kteráž mi gest dána/wedle puosobenij moey goho.

Ktore tem sie stal sluga z dánu lástti Božey/ ktory dan jest mne/ wedle kurecny moey tes go.

8. Wnt zagist námenstij/ muze wsech Swatých dána gest milost tato/ abych kázal mezy Pohany nestijlá Božatstwi Krystowa.

Mne namtenstemu ze wšym kich swatých dána jest lástť tá/ aby miedzy pogany prapowias dal niedostigle bogactwa Krystu: sowa.

9. Abych swětle wsechním oznamowal/ kter gest vđlenij tagemstwi Krysto od wělkáw w Bohu/ kterž swěkil wsecky wěcy strze Gežijste Krysta:

Abych oběsánil wšykém/ ktora jest společenosť chátémice strzey od wělkow w Bohu/ ktora z wšykých strzey shworsyl przez Jezusa Krysta.

10. Aby zgemena byla Princípátim/ o Potestátim na Nebesých strze Chřew rožit: ná maudrosti Božij.

Aby byla teraz przez to áciot oznáymioná pansthwam y wterz: chnoctám/ ktora ná nicie sa/ roznáta maderosť Boža.

11. Wedle předymědění wělkáw/ kteráž gest wšim Duoh w Krystu Gežijst Pánu nástem.

Wedle postanowiená wsechnego/ ktore wczynil Krystos/ Jezusie Pánem násym.

12. W ktermžto máme smlost a pšijup s dauffánim/ strze Wjru gcho.

W kterym mamy wolnosť y přijstap s wšancem przez wiare tego.

13. Protož prošim wás/ abyście nechynuli pro zámuch mē za wás/ genž gest sláwa wáši.

A přetož prošim abyście nešle zšawali tenymy: dia wistow moich za wás/ ktora jest chwála wáša.



ד  
14. וכאף אנה בויכי לות  
אבויה דמרו ישרא  
משיחא :

*Per questa ragione io mi inginocchio  
al Padre del nostro Signor Iesus Christo.*

15. הו דמנה משתמהא  
כל אכהותא דבשמה  
ובארצא :

*(Da cui si nomina tutta la parentela  
in cielo & in terra.)*

16. דיתל לכון איה  
עיתא דתשבוחתה ר  
דבחי לא תשתהרון ברוהה :

*Accioche facendo le richiezzas de la  
sua gloria se doncha fiate fortificats di  
fuerza per lo Spiritu suo nel l'hommo in-  
terio.*

17. דבבר נשכון דלגו יעמר  
משיחא בחימיותא  
ובלכותכו :

*Accioche Christo habiti per fada ne  
vostri cuori, & finche radicats & fundats  
in charita.*

18. בחובא כד יהוא שריר  
עקדכו ושתאסתכון ות  
ותשכחו למדכו עם  
פלחון קדישא מנו רומא  
ועומקא ואורכא ופתיא :

*Vos possite comprehendere con tutti i San-  
ti qual fiala larghezza, & la longhe-  
za, & la profundita, & l'altezza.*

19. ותדעון רבותא ד  
הרובה דמשיחא ותחמלון  
בכלה מליא דאלהא :

*E conosca La dilection de Christo,  
laqual supramonta ogni cognitione, ac-  
cioche vos fiate riempits d'ogni plenitu-  
da de Dio.*

20. להו דין דמבא פחילא  
יתיר מן כל למעבד לו ו  
יתיר מן מליא דשאלין  
ורנינו איה חילא דמסתער  
בן :

*Or à celui che per la possanza, abun-  
doperia in noi, può fare, con ogni abun-  
danza sopra tutto quello che noi doman-  
diamo, o pensiamo.*

ג  
14. ובעבוד כן כרע אנו על ברכי  
אל אבי אדנינו ישוע המשיח :

*Por causa deesto hincó mis rodillas al Padre  
del Sennor nuestro Iesus el Christo.*

15. (אשר ממנו כל אבות  
בשמים ובארץ נקראו) :

*(Del qual es nombrada toda la parentela  
en los cielos y en la tierra.)*

16. אשר יתן לכם פעשר כבודו  
להתחזק ולהתאמץ ברוחו באדם  
הפנימי :

*Que hos de conforme à las riquezas de su  
gloria, que seays corroborados con potencia en  
el hombre interior por su Espiritu.*

17. לשכון את המשיח באמונה  
בלבתיכם באהבה שרשים  
ומוסדים אהם :

*Que habite el Christo por la fe en vuestros  
coraçones: Para que arraygados y fundados en  
Charidad.*

18. אשר חובלו לחיל עים  
חקרשים כלם מה הרחב  
והארך והעמק והרום :

*Podays comprehendere con todos los San-  
ctos qual sea la anchura, y la longura, y la profun-  
didad, y la altura.*

19. ולדעת את אהבת המשיח  
שהיא על כל דעת אשר  
תמלאו בכל מלא אלהים :

*Y conecer la sobre eminente charidad del  
Christo: para que seays cumplidos de todo cum-  
plimiento de Dios.*

20. ולו אשר יוכל על כל  
לעשות יתיר ועל יתיר מאשר  
נשאל ממנו או נבין בפח  
ודבורה אשר פועלה בנו :

*Y à aquel que es poderoso para hazer todas  
cosas mucho mas abundantemente de lo que pe-  
dimos, o entendemos, por la potencia que obra  
en nosotros.*

ג.  
14. Τούτου χάριν ἀγάπησά τοι  
γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα τῆ  
κυρίας ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ.

*Pour laquelle cause se ploye mes  
genoux deuant le Pere de nostre Sei-  
gneur Iesus Christ:*

15. Ἐξ ὧ πάντων πατέρων ἐν οὐ-  
ρανοῖς καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ἀναμάρτητοι.

*(Duquel) toute la parenté est nom-  
mée ἐν ciens & ἐν la terre)*

16. Ἴνα δὲ ἡμεῖς ἔσταιμεν ἐν δόξῃ  
τῆς δόξης αὐτοῦ, δυναμὶς ἐκτετατω-  
μένη ἐν ὑμῖν τῷ πνεύματι. αὐτοῦ  
εἰς τὸν ἴσον ἀνθρώπων.

*Afin que selon les richesses de sa  
gloire, il vous doint que vous soyez pu-  
illamment fortifiés par son Elprit en  
l'homme interieur.*

17. Κατωκίσαι τὸν χριστὸν ἐν  
τῆς πίστεως ἐν τῆς καρδιᾶς ὑμῶν.  
ἐν ἀγάπῃ ἐκτεταμένη καὶ τεγεμε-  
νωμένη.

*Tellement que Christ habite en vos  
cœurs par foy: Afin q'elians coraciens  
& fondés en charité.*

18. Ἴνα ἐξέλθῃτε ἐκ τῆς ἀβυσσοῦ  
ἐν πλάτει τῆς ἀγάπης, καὶ ἐν  
τῇ μήκει καὶ ἐν τῇ βάθει καὶ ἐν τῇ  
ὑψώσει.

*Vous puissiez finalement com-  
prendre avec nous les laintes, quelle  
est la largeur & la longueur, la profon-  
deur, & la hauteur:*

19. Γινώσκειτε τὴν ἀγάπην τὴν ἡμε-  
τεράν ἐκ τῆς ἀγάπης τῆς χριστοῦ,  
ἡ ἀγαπᾶσα ἡμᾶς ἐν πληνείᾳ  
τῆς χάριτος.

*Et cognoistrela dilection de Christ,  
laquelle surpasse toute cognoissance:  
afin que vous soyez remplis en toute  
plenitude de Dieu.*

20. Ἵνα δὲ δυναμὶς ἐκτετατὴ πάν-  
τῃ ποιῶσιν ἐν ὑμῖν ἐκ τῆς  
ἐν ἀγαπᾶσθαι ὑμᾶς ἐκτετατῆς καὶ  
ἐν τῇ δυνάμει τῇ ἐκτετατῇ  
ἐν ἡμῖν.

*Or à celui qui par la puissance qui  
besôgne avec efficacité en nous, peut fai-  
re ea toute abondance par dessus tout  
ce que nous demandons & pensons:*







21. לֹא תִשְׁבַּחְתָּהּ בְּעֶדְתָּהּ  
בְּיָשׁוּעַ מְשִׁיחָהּ בְּכָל־הָיוֹן  
הָיָא דְעָלְמִי אֶלְמִי אֲמִינִי.

*Sia gloria ne La Chiesa per Christo  
Iesus, in tutto l'età del secolo de' secoli,  
Amen.*

21. לֹא יִהְיֶה־כְבוֹד בְּעֶדְתָּהּ בְּיָשׁוּעַ  
מְשִׁיחָהּ לְכָל־דּוֹרִים לְעוֹלָמִי  
עוֹלָמִים אָמֵן :

*Sea gloria en la Iglesia por el Christo Iesus  
por todas edades del figlo de siglos, Amen.*

21. Αὐτῇ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ  
ἐν χειρὶ ἰησοῦ, εἰς πάντας τοὺς  
αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

*A lui soit gloire en l'Eglise, en Iesus  
Christ, en tous ages du figle des sie-  
cles, Amen*

1. בָּעֵצָא אֲנִי הָכִיל מִכְּבוֹן  
אֲנִי אֲסִירָהּ בְּפִרְוֹ  
דִּתְהִלְכוּ אִיכְנָא דִּתְהִלְכוּ  
לְתַרְנָנָא דִּתְהִלְכוּ :

*Io dunque imprigionato nel Signore,  
ho preso a carpire secondo che si conve-  
ne a la Vocazione, & la quale fero tutti  
chiamati.*

1. וּמִתְחַנֵּן לְכֶם אֲנִי אֲסוֹר  
בִּדְהוּהָ בְּהוֹנֵן לְהִלְךְ בְּמִקְרָא אֲשֶׁר  
נִקְרָאתֶם :

*Ruego hos putes, y preso, enel Sennor que  
andeys como es digno de la vocacion en que soys  
llamados, es à saber,*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 8.  
Παρακαλῶ ὑμᾶς ἐγὼ ὁ  
δεσμὸς ἐν κυρίῳ, ἀξίως  
περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλή-  
θητε.

*Je vous prie donc, moi le prisonnier  
au Seigneur, que vous cheminie-  
z dignement comme il est seant à la vocati-  
on à laquelle vous estes appelez :*

2. בְּכָל־הַמִּיכּוֹת רַעֲיוֹנָא  
וְיִחּוּתָא וְנִגְרִירוֹת דְּרוּחָהּ  
וְהוֹנִיתוּ מִסִּבְרִין חַד לְחַד  
בְּחֻבְבָּה :

*Con omni humilitate & mansuetudine,  
cum patientia, tolerando unus l'altro in  
charitate.*

2. בְּכָל־חֻבְבָּה בֵּינָה עֲנוּהָ וְעֲנוּהָ  
בְּאֶרֶץ אֲפִים לְשֹׂאֵת אִישׁ אֶת־  
אָחִיו בְּאַהֲבָה :

*Con toda humildad y mansedumbre; con  
tolerancia, supportando los vnos à los otros en  
Charidad :*

2. Μετὰ πάσης ταπεινότητος καὶ πραότητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀντιχρόνως ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ.

*Avec toute humilité & douceur, avec  
vn esprit patient, supportans l'un  
l'autre en charité.*

3. וְהוֹנִיתוּ מִפִּסְיוֹן לְמִשְׁרַח  
אֲוִירָתָא בְּרוּחָהּ בְּחֻבְבָּה  
דְּשָׁלְמָא :

*Inguinandoci di conformar l'Unità  
de lo Spirito per il vincolo de la pace.*

3. דְּאֵיִם לְנִצּוֹר אֶת־יְחִידָתָא  
רוּחַ בְּאִוֹר הַשְּׁלוֹם :

*Solicitos à guardar la vnidad del Espirito  
en el vinculo de la paz.*

3. Σπουδαίοντες τηρεῖν τὴν ἐν-  
ότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῇ συν-  
δέσμῳ τῆ εἰρήνης.

*Estans soigneux de garder l'vnité  
d'Esprit par le lien de paix.*

4. וְתִתְּנוּ בְּחַד פִּתְרֵיהּ  
וּבְחֵדָא רֻחָא אֶפְמֵנָהּ  
דִּתְהִלְכוּ בְּחַד סִבְרָא  
דְּתַרְנָנָהּ :

*Non quod est vn corpus & vno spiritu, si  
como ancor se haie chiamato vnica spe-  
ranza de la vostra vocazione.*

4. גְּוִיָּה אֶתְחַת וְרוּחַ אֶתְחַת כְּמוֹ אֲשֶׁר  
נִקְרָאתֶם בְּיְחִידָתָא שְׁבִרָתָא  
קוֹרְאתֶכֶם :

*Vn cuerpo, y vn espíritu : como soys tam-  
bien llamados à vna misma esperança de vuestra  
vocacion.*

4. Ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεύματι, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῇ κλήσεως ὑμῶν.

*Il y a vn seul corps & vn seul esprit,  
comme aussi vous estes appelez en vne  
seule esperance de vostre vocacion.*

5. חַד חוּ צִיד מְרִנָּה וְחֵדָא  
הִימְנוּתָא וְחֵדָא מַצְמִידִיתָא :

*Non quod est vn Signore, vna Fede, vn  
Baptismo.*

5. אֶחָד אֶחָד אֶחָד אֶחָד אֶחָד אֶחָד  
אֶחָת :

*Vn Sennor, vna fe, vn Baptismo :*

5. Εἷς κύριος, μία πίστις, ἐν βά-  
πτισματι.

*Il y a vn seul Seigneur, vne seule foy,  
vn seul Baptisme :*

6. וְחַד אֱלֹהֵא אֲבָא דְכָל  
אֶל דְּלִי וְכָל דְּלִי וְכָל דְּלִי :

*Vn Iddio à Padre di tutti, cho è sopra  
tutti, è per tutti, & in tutti voi.*

6. אֱלֹהִים אֶחָד וְאָבִי־כָל וְעַל־כָּל  
כָּל וְכָל־כָּל וְכָל־כָּל :

*Vn Dios y padre de todos, el qual es sobre  
todas las cosas, y por todas las cosas, y en todos  
vosotros.*

6. Εἷς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ὢν πάντων καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πάντιν ὑμῖν.

*Vn seul Dieu & Pere de tous, qui est  
sur tous, & parmi tous, & en vous tous.*



**GAP. III.**

Praise in the Church by Christ  
 Jesus throughout all generations for  
 ever / Amen.

## CAP. III.

Therefore / being prisoner in the  
Lord / pray you that we walke wor-  
thie of the vocation wherunto we are  
called.

With all humbleness of mind; and  
meekness; with long suffering; support-  
ing one another through love.

Endeavouring to temper the violence of  
the Spirit in the bond of peace.

There is one badge / and one Spirit; / euen as wee are called in one hope of  
prouocation.

There is one Lord, one Faith, one  
Baptism.

One God and Father of all; which  
is above all, and through all, and in  
you all.

### Das III. Capitel.

Dannem vere ære i Menigheden / som er i Chri-  
sto Ihesu / alnd / fra euighed til euighed / Amen.

### Das IIII. Capitel.

**S**aa formaner nu ieg eder/ som er fongen i HÆ.  
 RÆN / At i ville vandre/ lige som de: er eders  
 Rald nibørligt/ der i ere fallede vdi.

Meer al ydmirghed oc facemodighed/mertraafmo-  
dighed/De den ene fordrage den anden i Kerlighed.

De verer stige til at holde enighed i Aanden /  
formedelsk fredens baand.

3: Jegeme oc en Mand/ lige som i oc erofallede/  
til it Haab i eders Kald.

En H E R R E / en T r o / en D a a b.

En Gud oc alle (vaare) Fader / som er offuer  
eder alle / oc formedelst eder alle / oc i eder alle.

## Capitola III.

Wtedy bracie dwale w Po-  
ściele przez Zarytusa Jezusa / po-  
wstaje i zaspły na wieści wirow /  
Amen.

### Kapitola III.

**P**rophetę dyta wtęzieli w pánu  
 dyfcaie pofthepowált iáko fe  
 godzi w powołaniu/ Ectym iefte  
 fcie wezwáni.

W eſeláſa ſromnoſcia / ſi  
choſcia y ſ cieplnoſcia / znofac  
iedni drug i ch w miſoſci.

Stárálae fíe ábyřile táchowás  
ll sednoš buďá přes zvěřle pos  
řořu.

Jedno test čiasto z sedem duší!  
 táž táž testhesie moznant w sed  
 nanadciele powołania wáfego.

**Jedem Pan/ledná mladá/ledem  
Prześl.**

Jeden Bog y Ościec wśytlich /  
 Etery jest nad wśytli rzeczy / y  
 powśytlich rzecich / y we wśyt  
 lich was.



ד

7 וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם

*Ma, il ciascuno di noi è stato dato la  
gratia secondo la misura della donazione  
di Christo.*

8 מִטּוֹל הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
לְמַדְרֵם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם

*Però dice, Essendo salito in alto, ma-  
nifestò prigione la prigione, & diede doni  
agli uomini.*

9 וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם

*Et quædā cū ei salū, che alto i senon  
cū ei era ancor prima d'uscire ne le parti  
inferiori de la terra?*

10 הוּא הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם

*Celui che discese, è il medesimo che  
ancor è salito sopra tutti i cieli, per empier  
toute le cose.*

11 וְהוּא הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם

*Egli dunque ne ha dati alcuni Apo-  
stoli, altri Profeti, altri Evangelisti, altri  
Pastori & Doctores.*

12 לְמַדְרֵם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם

*Altraumento de Santi, per l'ope-  
ra del ministerio, in edificazione del corpo  
de Christo.*

13 עַד מָה וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם

*Infra che noi ci confrontiamo tutti ne-  
l'unità de la fede, & ne la cognitione del  
Figliuolo di Dio, in buona perfezione, & la  
misura de la perfetta statura de Christo.*

ד

7 וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם

*Empero à cada vno de nosotros es dada gra-  
cia conforme à la medida del don del Christo.*

8 עַל כֵּן אָמַר הוּא עַל כֵּן  
לְמַדְרֵם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם

*Por lo qual dize, Subiendo à lo alto lleuó  
captiua la captiuidad, y dió dones à los hombres.*

9 וְכִי עָלָה מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם

*Y que subió, 'que es fino que tambien  
auia descendido primero en las partes baxas  
de la tierra?*

10 אֲשֶׁר יָרַד זֶה גַּם הוּא  
אֲשֶׁר עָלָה עַל כֵּן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם

*El que descendió, el mismo es el que tambi-  
en subió sobre todos los cielos, para cumplir to-  
das las cosas.*

11 וְהוּא נָתַן אֲנָשִׁים וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם

*Y el mismo dió vnos cierramente Apo-  
stoles, y otros, Prophetas, y otros, Euangelistas, y  
otros, Pastores, y Doctores:*

12 לְחַכְלִית הַקְדוּשִׁים לְמַעַשָׁה  
תְּהִינָה לְמִבְנֵה גּוֹיָה הַמְּשִׁיחִי  
וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם וְלִכְדֹּם מִן הַיָּם

*Para la consumacion de los Sanctos en la  
obra del Ministerio, para la edificacion del cuer-  
po del Christo:*

13 עַד כִּי נִכְלָה וְנִסְדָּה לְכָל  
יְחִיד יְחִידָה אֲמוּנָה וְדַעַת כָּן  
אֱלֹהִים לְאִישׁ שָׁלֵם אֶל-מִדָּה  
מִלֵּא קוֹמַת הַמְּשִׁיחִי

*Haſta que todos ſalgamos en vnidad de fe y  
de conocimiento del Hijo de Dios cada vno, en  
varon perfecto, à la medida de la edad cumpli-  
da del Christo.*

ד

7. Ἐν δὲ ἐλάσει ἡμῶν ἐδόθη ἡ  
χαρις καὶ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς ἕ-  
καστου.

*Mais la grace est donnée à vn cha-  
cun de nous selon la mesure du don de  
Christ.*

8. Διὸ λέγει, ἀναβὰς εἰς ὑψὺς  
ἡγάλατο αἰχμαλωσίαν, & ἔ-  
δωκε δώματα τοῖς ἀνθρώποις.

*Pour laquelle chose il dit, Estant  
monté en haut il à mené captiue gran-  
de multitude de captifs, & a donné dones  
aux hommes.*

9. Τὸ δὲ, ἀνέβη, τί ἐστίν, εἰ μὴ ὅτι  
καὶ κατέβη πρῶτον εἰς τὰ κατώ-  
τερα μέρος τῆς γῆς.

*Or ce qu'il est monté, qu'est ce au-  
tre chose sinon que premierement il e-  
stait descendu es parties les plus basses  
de la terre?*

10. Ὁ κατεβὰς, αὐτὸς ἐστὶ καὶ ὁ  
ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐ-  
ρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα.

*Celui qui est descendu, s'est le me-  
me qui est monté sur tous les ciex, afin  
qu'il remplist toutes choses.*

11. Καὶ αὐτὸς ἔδωκε πύς μὲν,  
ἀποστόλους· πύς δὲ, προφήτας·  
πύς δὲ, ἀγγελιστάς· τύς δὲ, ποι-  
μῆνας καὶ διδασκάλους.

*Lui-mesme donc a donné les vns  
pour estre Apostres, & les autres pour  
estre Prophetes, & les autres pour estre  
Euangelistes, & les autres pour estre Pa-  
stours & Docteurs.*

12. Πρὸς τὴν καθάρσιν τοῦ σώματος  
τῶν ἁγίων, εἰς ἔργον διδασκῆας, εἰς ci-  
κοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ.

*Pour l'assemblage des Saints, pour  
l'œuvre du ministère, pour l'edification  
du corps de Christ:*

13. Μίξει κατὰ τὴν ὁμοίαν οἱ πάν-  
τες εἰς τὴν ἐνότητά τῆς πίστεως, καὶ τὴν  
ὁμογνωσίαν τῆς ὑποστάσεως, εἰς ἁ-  
πλὴν τέλει, εἰς μέτρον ἡλικίας τῆς  
πληρώματος τοῦ Χριστοῦ.

*Jusqu'à-ce que nous nous rescon-  
tions tous en l'vnité de la foy, & de la  
cognoissance du Fils de Dieu, en hom-  
me parfait, à la mesure de la parfaite  
stature de Christ:*



## GAP. IIIL

7. Vnicuique autem nostrum data est gratia secundum mensuram donationis Christi.

But unto every one of us is given grace / according to the measure of the gift of Christ.

8. Propter quod dicit, Ascendens in altum, captivam duxit captivitatem: dedit dona hominibus.

Wherefore he saith: When he ascended by on hie: he ledde captiuitie captiue: and gaue giftes vnto men.

9. (Quod autem ascendit, quid est, nisi quia & descendit primum in inferiores partes terrae)

(Now in that he ascended / what is it but that he had also descended first into the lowest partes of the earth?)

10. Qui descendit, ipse est & qui ascendit supra omnes caelos, ut impleret omnia.)

He that descended is euen the same that ascended: farre aboue all heauens: that hee might fill all things.)

11. Et ipse dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios vero Evangelistas, alios autem pastores & doctores.

He therefore gaue some to be Apostles / and some Prophets / and some Euangelists: and some Pastors / and Teachers.

12. Ad consummationem sanctorum in opus ministerii, in edificationem corporis Christi.

For the gathering together of the Saints / for the worke of the ministerie / and for the edification of the bodie of Christ.

13. Donec occurramus omnes in unitatem fidei, & agnitionis filii Dei, in virum perfectum, in mensuram aetatis plenitudinis Christi.

Till we all meete together (in the vnitie of faith: and knowledge of the Sonne of God) vnto a perfect man: and vnto the measure of the age of the fulnes of Christ.

## Das IIII. Capitel.

7. Einem jeglichen aber vnter vns ist gegeben die Gnade / nach dem maß der gabe Christi.

De Maaden er giffuen huer iblane off / effeer Christi gaffuis maade.

8. Darumb sprichter: Er ist auffgefahren in die Höhe / vnd hat das Gefengniß gefangen geführet / vnd hat den Menschen gaben gegeben.

Der saare siger hand / Hand er opfaren i der Höhe / De sære Jengseler fanger / De gaff Wemisten Gaffuer.

9. Daß er aber auffgefahren ist / was ist? denn daß er zuvor ist hinunter gefahren in die vntersten örter der Erden?

De at hand opfoer / huad er der? Vden at hand tilforn foer ner til Jordens nederste steder.

10. Der hinunter gefahren ist / das ist derselbige / der auffgefahren ist über alle Himmel / auff daß er alles erfüllet.

Den som foer ned / der er den samme / som foer op effuer alle Himle / at hand vilde opfylde alting.

11. Vnd er hat etliche zu Aposteln gesetzt / etliche aber zu Propheten / etliche zu Evangelisten / etliche zu Hirten vnd Lehrern.

De hand sette nogle til Apostler / ot nogle til Propheete / nogle til Euangeliste / nogle til Hyrder oc Lærere.

12. Daß die Heiligen zugerichtet werden zum werck des Ampts / da durch der Leib Christi erbauet werde.

At de Heilige skalle bliffue beredde til Embedens gerning / mer huilcket Christi legeme kand opbyggis.

13. Bis daß wir alle hinan kommen / zu einerley Glauben vnd Erkenntniß des Sohns Gottes / vnd ein vollkommen Mann werden / der da sey inn der masse des vollkommenen Alters Christi.

Indtil vi komme alle sammen / til en Tro oc Gudis Sønns kyndskaff / oc bliffue en fuldkommen Mand / som skal vere i Christi fuldcome alders maade.

## Kapitola IIIL.

7. Gednomu pak kazdymu nas dana gest milost wedle mym obdarowanj Krystowa.

Alle kazdemu zas dana jest laska wedle miary danu Krystowego.

8. Protoz prawi: Wstapil na wysost / pak wedl wzynt / dal dary lidem.

Dla tego mowi: Gdy wstapil na gore / wiodl wiele wojniow w poimanie / y dal dary ludziam.

9. Ale ze wstapil / co gest / ge dinc ze gest y wstapil napprot do nawnijsszych kragin ziem?

A tho co wstapil / co jest / sed: noz pismy byl zshapil do nawnijsszych stron ziem?

10. Kterz pak wstapil / tent gest / kterz y wstapil nad wszystkie Nebesa / aby naplnil wszystkie wzynt.

Atoz wstapil / tenze jest Ktery wstapil na wysost / aby naplnil wszystkie strony.

11. Atz dal niektre zagiste Apostoly / niektre pak Proroky / a gine Euangelisty / gine pak Pastry / a Wtiele.

A tenze dal niektore Apostoly / a drugie Proroky / drugie zaste Euangelisty / niektore chez pastersze / y wtiele.

12. A doplninij Swatych a dijala sluzebnostj / a kwydzlanij tela Krystowa:

Aziednoczenia swiatych do sprawy poslugowania / y ku budowaniu tela Krystowego.

13. Abychom se zbili wstacniwo gednotu Wsry a poznani Syna Boshho / to do konaltcho muze / w mym plno / si wtku Krystowa:

Az wshyby petydzim w ydo: noz wiary / y poznania Syna Boshho / w meza dokonalego / w miarę: ze zupełnego wzrostu Krystowego.



14 וְלֹא נִחַחְנוּ יְלֹדֵינוּ  
הַמְּזֻדְעָנִים וְיִשְׁתַּחֲוּנוּ לְכָל  
רוּחַ דִּי יִלְבָּנָא נְכִילָא דְכְּבִי  
נִשְׁנֵי חֲנוּ דְכְּבָרֵינוּ וְחֲנוּ  
בְּמִשְׁתַּחֲוִיָּה דְיִשְׁעֵינוּ :

*Accioche noi non siamo piu fanciulli, che andeggiamo, e siamo quai a la trasportati da ogni vento de doctrina, sul maliviero de gli homines, e per la fraude loro a sanadufamento sedurre.*

15 אֲלֵכֶם הֵנִין שְׂרִירֵינוּ  
בְּחֻבּוֹ דְּכָל מִדּוֹת דִּילֵן  
נִרְבֵּי בְּמִשְׁחִיתָא דְּהֵנוּ  
רִישָׁנוּ :

*Ante à fine che segnando la Verità in charità, cresciamo in tutte le cose in colui che è il capo, cioè Christo.*

16 וּמִכָּה בָּלָה בְּנֵינוּ  
מִתְרַבֵּב וּמִתְקַטֵּר בְּכָל  
שְׂרִינוּ אִיךְ מִוְּהַבְנוּ ד  
דְּמִתְיָבָא בְּמִשְׁחֻתָּנוּ  
לְכָל הֵדִם לְתַרְבִּיתָהּ דִּילָה  
דְּבִנְיָא דְּבִחֻבָּא וְשִׁתְּלִם  
בְּנֵינוּ :

*Del quale tutto il corpo insieme congiunto, è collegato per tutto le congiunture che sono fontamentate, per la verità, che opera dentro, secondo la misura de ciascuna parte, prende accrescimento di corpo a edificazione de se stesso per charità.*

17 הֵנָּה דִּין אֹמֵר אֲנִי  
וּמִשְׁהֵד אֲנִי בְּמִדָּה וּמִן  
הַשָּׂא לֹא תִהְיוּ מְהֻלְכִין  
אִיךְ שְׂרֵכְנוּ דְּעִמְמָנוּ  
דְּמִהֻלְכִין בְּסִימְנוֹת ד  
רְעִיָּהוּ :

*Questo dunque dico, et congiungiammi per il Signore, che voi non camminate piu, come camminano gli altri Gentili ne la Vanità de la mente loro.*

18 וְיִשְׁכְּחוּן בְּמִדְּעֵיהֶוּ  
וּבִזְכָּרֵיהֶוּ אֲנִין מִן חֲזֹהֵי ד  
דְּאֵלֵהָא וּמִטּוֹל דְּלִית בְּהֵוּ  
דְּצִימָא וּמִטּוֹל צִינִירוֹת  
לְבָהוּ :

*Et amendo i lor pensieri oscuri, offendendo alienati da la Verità in Dio, per l'ignoranza che è in essi, per l'endurimento del lor cuore.*

14 פֶּן עוֹד נִחַחְנוּ יְלֵלִים  
הַמְּזֻדְעָנִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לְכָל  
רוּחַ הַתְּלִמּוֹד בְּתַעֲלוּלֵי הָאֲנָשִׁים  
בְּתֶךְ וּמִרְמָה אֲלֵי דֶרֶךְ מִהֲתַלּוֹת :

*Que ya no seamos ninnos inconstantes, y seamos traydos arredor à todo viento de doctrina per maldad de hombres que engannan con astutos errores.*

15 וְאֲנִיחֵנוּ גִּמְמֵנוּ בְּאַהֲבָה וְנִדְבָה  
בּוֹ בְּכָל דְּבָרִים כְּמוֹ יֵשׁ-הָרָאשׁ  
יִשׁוּעַ :

*Antes siguiendo la verdad en charidad, crezcamos en todo en el que es la cabeça, el Christo.*

16 אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ כָּל-הַגּוֹיֹה נִעְרָפָה  
כְּהֵנוּ וְנִאֲמָדָה לְכָל-יָד בְּכָל-דְּבָק  
הַשָּׂרָת כְּמַעֲשֵׂה בְּמִדַּת חֵלֶק חֵד  
וְחֵד לְסִדְבָה הַגּוֹיֹה לְמִבְּנָה  
נִפְשָׁה בְּאַהֲבָה :

*De elqual todo el cuerpo compuesto y ligado junto por todas las junturas de su alimento segun la operacion cada miembro conforme à su medida toma aumento de cuerpo edificandose en Charidad.*

17 וְזֹאת אֹמֵר אֲנִי וּמַעֲד  
בִּיהֵא פֶן עוֹד תִּהְלָכוּן כְּמוֹ תַּחֲוִים  
הָאֲחֵרִים מְהֻלְכִים בְּהֵבֵל שְׂכָלוֹת  
נִפְשָׁכֶם :

*Antique esto digo y requiero por el Sennor, que no andeys mas como las otras Gentes, que andan en la vanidad de su sentido.*

18 הַתְּשׁוּכִים בְּתִבְנוֹתָם הַמָּה  
גּוֹדִים מִחֵי הָאֱלֹהִים בְּשִׁגְגָה  
אֲשֶׁר הִיא בָּהֶם בְּכִהָל לִבָּם :

*Teniendo el entendimiento entenebrecido, agenos de vida de Dios por la ignorancia que en ellos ay, por la ceguedad de su coraçon.*

14. "ἵνα μηκέτι ὡμῶν ἢ ποιοὶ, κλυδωνίζομενοι ἐ παθερομένοις παντὶ τῷ ἀνέμῳ τῆ διδασκαλίας, ἐν τῇ κούβητι τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πῶς τὴν μεθοδείαν τῶν ἀνθρώπων.

*Afin que nous ne soyons plus enfans, flottans, & estans dementés ça & là à tous vents de doctrine, par la pippérie des hommes, & par leur ruse à cause leur: ent seduire.*

15. Ἀλλήλως ὅτι ἐν ἀγάπῃ, ἀνέχῃ σωμῶν εἰς αὐτὸν πᾶν πέντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ, ὁ σώζων.

*Ains afin que sauians verité avec charité, nous croissions en tout en celui qui est le chef, à sauoir Christ.*

16. Ἐξ ὧ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον ἢ συνεισβαζόμενον διὰ πάσης ἀφῆς τῆς ὀρθογραφίας, καὶ ἐνέργειας ἐν μέτρῳ ἰσότητας μέρους, τὴν αὐξήσιν τῆς σώματος ποιῶται, εἰς οἰκοδομὴν αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

*Duquel tout le corps bien adinsté & serré ensemble par toutes les jointures du fourmillement prend l'accroissement du corps, selon la vigueur qui est en la mesure d'une chacune partie pour l'edification de soi-mesme en charité.*

17. Τὸν οὖν λέγω καὶ ματαύριον ὅτι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμεῖς περιπατεῖτε, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ ἔθνη περὶ καρτίῳ, ἐν ματαύρησιν τῶν νοῦς αὐτῶν.

*Voici donc que ie di & atteste de par le Seigneur, que vous ne cheminez plus comme aussi le reste des Gentils chemine en la vanité de leur pensee:*

18. Ἐσκοτισμένοι τῇ ἀγνωσίᾳ, ὅτις ἀπολλοτριωμένοι τῇ ζωῇ τῆ θεοῦ, διὰ τὴν ἀγνοίαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν παύρῃσιν τῆς καρδίας αὐτῶν.

*Ayas leur entendement obscurci de tenebres, & estans estrangés de la vie de Dieu, à cause de l'ignorance qui est en eux par l'endurcissement de leur cœur.*



## CAP. IIII.

14. Vtiam non sumus parvuli fluctuantes, & circumferamur omni vento doctrinae in nequitia hominum, in astutia ad circumventionem erroris,

That we henceforth be no more childen/ waivering and caryed about with every wynde of doctrine/ by the deceite of men/ and with craftinesse/ whereby they saye in walle to deceite.

15. Veritatem autem facientes in charitate, crescimus in illo per omnia, qui est caput Christus.

But let us followe the truth in love/ and in all thynges growe up into him/ which is the head/ that is Christ.

16. Ex quo totum corpus compactum, & connexum per omnem iuncturam subministrationis, secundum operationem in mensuram uniuscuiusque membri, augmentum corporis facit in edificationem sui in charitate

Wherbyne all the bodie beinge conpled and knytt together by every ioynt/ for the furniture thereof/ according to the effectfull power/ which is in the measure of euery part/ receiueth increase of the body/ vnto the edifyinge of it selfe in love.

17. Hoc igitur dico & testificor in Domino: ut iam non ambuletis sicut & Gentes ambulant in vanitate sensus sui.

This I say therefore and testifye in the Lorde/ that ye henceforth walke not as other Gentiles walke/ in vanitie of their mynde.

18. Tenebris obscuratum habentes intellectum, alienati a vita Dei per ignorantiam quae est in illis, propter caecitatem cordis ipsorum.

Havinge their cogitation darkened/ and beinge straungers from the life of God through the ignorance that is in them/ because of the hardenes of their heart.

## Das IIII. Capitel.

14. Auff daß wir nicht mehr Kinder der seynen / vnd vns wegen vnd wiegen lassen / von allerley wind der Lehre / durch schalckheit der Menschen vnd teufelichen / damit sie vns erschleichen zuverführen.

Waa der wi stullecke mere vere Born / oc lade off vore ac vogge aff allehonde lardome vor / forme delst Kennistens skalckhed oc bedrageri / mer huilckes de stedste effter ac bedrage off.

15. Lasset vns aber rechtschaffen sein inn der Liebe / vnd wachsen in allen stücken / an den / der das Haupt ist / Christus.

Men lader off vere reifindiget Karligbed / oc vore i alle stycker / i den / som er Hoffueder / Christus.

16. Auf welchem der ganze Leib zusammen gefüget / vnd ein Glied am andern hanget / durch alle Gelencke / dadurch eins dem andern Handreichung thut / nach dem werck eins ieglichen Gliedes / inn seiner masse / vnd machet / daß der Leib wächst zu sein selbsts besserung / vnd das alles in der Liebe.

Aff huilcken der gancke legeme er issammen sonet / oc en lern henger til den anden / ved alle ledemod. i der ac den ene hielper den anden / effter huer lemmit gerning / i sin maade / oc got / ac legemet vore til sin egen forbedring / oc det alsammen i Karligbed.

17. So sage ich nun / vnd zeuge inn dem H E R R N / daß ihr nicht mehr wandelt wie die andern Heiden wandeln / in der eitelkeit ihres sinnes.

Saa siger ieg nu / oc vidner i H E R R E N / at i stullecke mere vandre som andre Hedninge vandre / i deris finds forfengeligbed.

18. Welcher verstand verfinstert ist / vnd sind entfrembdet von dem Leben / das auß Gott ist / durch die vnwissenheit / so inn ihnen ist / durch die blindheit ihres herzen.

Huileis forstand er formørket / oc de ere fremmede fra der leffner / som er aff Gud / forme delst den vnuistighed / som er i dem / ved deris hertis Blindhed.

## Kapitola IIII.

14. Abychom gij neholli matitcy / neostaitnij gsaue / a sebau totlice kazdy m witem v / tenij w nefflechomosti hofte / a w chitrosti i otlanianij a hie / denij w blud.

Abylmi iui ate byl v hiecm dwtiacem i sty nate byl miorant thamy sam led a wiatrem nau / przedyrosc lubu / y przamy / no / c / kora iest na zozada polas wolna.

15. Aleprawdu tnhic w E / sce / rostme w nim wozpoch / tierdz gest hlawa / totiz Kry / stus :

Ale zchow watac prawde z mloscia / roscmy wni we wstys / tim / tierzy iest glowa / to iest Kry / stus.

16. Z karkhozo wsectno Eto spogent a swazant we wstch klaubsch postuhorw / nij / wedit wzdalanij w mstiu gednoho kazdho audu / roz / mnozenij eila tnhij i wzdla / nij swemu w E / sce.

Kterego wstcho kalo stas / nte spoiene / y spoznawajone / w kazdy m spoienu zwiazania mo cy / tihora wewnate sprawu / weds / lug mtiary kazde / cizonka bierie pomnozenie przylkoye daktu / zbudowanio samego siebie przez mlosc.

17. Totot pat prawis m a swedtis m w Panu / abyssie gij wice nechodili / nako / Vos / hant chodij w marnosti smy / sta swtko.

To thery pomidam / y vpry / mie proste przez Pana / abyssie / wiscey nie postepowali / tak / o / i / pogani postepu / w / prozno / ci / w / mysla swego.

18. Wragi ierorum temnost / mi zatmely / wzdalanij gsaue / ob swota Bozisho / krie nez / namost / tierdz gest w nich / a / pro slepotu sdrig gegich.

Watac mysl zdmienio / i / a / b / o / e / oddalant od swota Bozego / przez / nieumietelnosc / kora / w / n / i / ch / i / s / z / a / r / w / a / r / d / n / a / l / o / s / c / i / s / t / e / r / a / i / c / h / .



ד  
19 הננו דפסקו סברהו  
ואשלמו נפשהו  
לפחותתו ונפולחנה ודכלה  
טובותה ביענותהו :

*Ignati habendo perduto ogni senti-  
mento, si fan daro lor medesima a dissolu-  
tione, ad operando ogni immunditia di gola.*

20 אנתו דיו לא רנה  
הכנה לפתותנהי למ  
למשיחא :

*Ma voi non habete più in cuor modo  
empirato Christo.*

21 או שריראיר  
שמעתונהי וילפתו א  
אכפא דאיתנהי קושטא  
בשוע :

*Se pure l'haute ben ascoltato, e sete  
stati in esso ammaestrati, si come è verid  
in l'ev.*

22 אלא פתנהו מוכו  
הופכיו דמרא לברשא  
הו עמיקא דמתחבר  
בדגנתה דטוער :

*Cioè, che voi pensate più l'huomo  
vecchio quanto a la conversatione del pri-  
mo, il qual si corrompe per le concupiscen-  
tie ingannatrici.*

23 ונתתנהו ברוח  
דמדעכו :

*E che siate rinnovati ne lo spirito de-  
la vostra mente.*

24 ותלבשו לברשא  
חדתה דר דבאלהו  
אתברי בודיקותה ו  
בדמיותה דקושטא :

*E vestite del nuovo huomo che è crea-  
to secondo Dio in giustizia e vera santidad.*

25 מטולנהו אנחו  
מוכו פדכותה ומללו  
קושטא אנש עם קריבה  
הכמה חנו גיר מר דמר :

*Per laqual cosa, lasciando la men-  
sogna, parlate la verità, ciascuno col  
prossimo suo: perche noi siamo membri  
l'uno de l'altro.*

ד  
19 אשר נכלו ונתנו ממסדרותיהם  
ונתנו את נפשם לפחותת  
לעבודת כל טמאה במאניהם :

Los quales despues que perdieron el sentido  
de la conciencia se entregaron a la desuerguen-  
ça para cometer toda inmundicia, ( à avaricia. )

20 ואתם לא ינו למדתם  
את המשיח :

Mas vosotros no aueys aprendido anfi al  
Christo.

21 ואתם שמעתם אותו וכו  
למדתם כמו היא האמת בשוע :

Si empero lo aueys oydo, y aueys fido por el  
enseñados, como la verdad està en Iesus.

22 לשם ממכם בתרפכות  
הראשונות את אדם עתיק  
המשחת במאניה השגגה :

A dexarhos quanto à la passada manera de  
biuir, es à saber el viejo hombre que se corrompe  
conforme a los deseos de error:

23 התחדשו ברוח תבונתכם :

Y à renouarhos en el espirito de vuestro en-  
tendimiento.

24 ולבשו את אדם חדש אשר  
הוא כאלהים, נברא בצדק  
בקדש ובאמת :

Y vestirel nueuo hombre que es criado con-  
forme à Dios en justicia y en santidad de ver-  
dad.

25 על כן שימו ממכם את  
קוב דברו אמת איש את רעהו  
כאיש איש ממנו נתח אחיו  
הוא :

Por loqual, dexando la mentira, hablad  
verdad cada vno con su proximo: por que somos  
miembros los vnos de los otros.

ד  
19. Οἱπνεις ἀπηλθηντες, εαυ-  
τας παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ, εἰς  
ἐργασίας ἀμαρτίας πάσης ἐν  
τῷ σαρκε.

Lesquels ayans perdu tout senti-  
ment, se sont abandonnés à dissolution  
pour commettre toute souillure, à qui  
en feront pis.

20. Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμαρτυ-  
ρῆτε.

Mais vous n'avez point ainsi appris  
Christ:

21. Εἰ γὰρ αὐτὸν ἠκούσατε, καὶ ἐν  
αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθὼς ἐπὶ ἀλη-  
θῆ ἐν τῷ ἱησοῦ.

Voire si vous l'avez escouté, & si  
vous avez esté enseignés de par lui, ain-  
si que la verité est en Iesus:

22. Ἀποθεῖτε ὑμᾶς κατὰ τὴν  
προτέρην ἀνατροφὴν τὸν παλαιὸν  
ἄνθρωπον τὸν φθιρόμενον καὶ τὸς  
ἐπιθυμίας τῆς ἀπειρίας.

Alaouir que vous despoilliez le  
vieil homme qu'auor à la conuersion  
precedente, lequel se corrompt par les  
conuiscences qui seduisent:

23. Ἀναεὐδατε δὲ τῷ πνεύματι  
τῷ τοῦ ὑμῶν.

Et que vous soyez renouvelés en  
l'esprit de vostre entendement.

24. Καὶ ἐνδύσατε τὸν καινὸν  
ἄνθρωπον, τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν  
δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθεί-  
ας.

Et soyez revestus du nouuel hom-  
me cret selon Dieu en iustice & vraye  
saincteté.

25. Διὸ καθήμενοι τὸ ψεῦδος,  
λαλεῖτε ἀληθῶς, ἕκαστος τὸ  
πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ ὅτι ἵσμεν μέλη  
μὴ.

Parquoi yzans despoillé le men-  
songe, parlez en vérité chacun avec son  
prochain: car nous sommes membres  
les uns des autres.



## CAP. IIII.

19. Qui desperantes semetipfos tradiderunt impudicitie in operationem immunditiae omnis, in avaritiam.

Welch being past feeding / haue given themselves vnto wantonnes to worke all uncleannes / euen with greedines.

20. Vos autem non ita didicistis Christum.

But ye haue not so learned Christ.

21. Si tamen illum audistis, & in ipso edocti estis, (sicut est veritas in Iesu.)

Yfso bee yet haue heard him / and haue bene taught by him / as p. truch is in Iesu.

22. Deponite vos, secundum pristinam conuersationem, veterem hominem, qui corrumpitur secundum desideria erroris.

That is / that wee cast of concerning the conuerſation in time past / the olde man / which is corrupt through the desire of euill.

23. Renovamini autem spiritu mentis vestrae.

And bee renewed in the spirit of your minde.

24. Et induite novum hominem qui secundum Deum creatus est in iustitia, & sanctitate veritatis.

And put on the newe man / which after God is created in righteousness / & holines.

25. Propter quod deponentes mendacium, loquimini veritatem unusquisque cum proximo suo, quoniam sumus invicem membra.

Wherefore cast of lying / and speake euery man truch vnto his neighbour for we are members one of another.

## An die Epheser.

## Das IIII. Capitel.

19. Welcheruchlos sind / vnd ergeben sich der vnzucht / vnd treiben allerley unreinigkeit sampt dem geiz.

Hutche som ere Stadilose / oc giffue sig til vnrighed / oc bedriffue allehonde vrentlighed oc der til mer Gericthed.

20. Ihr aber habt Christum nicht also gelernt.

Men i haaffue icke saa lært Christum.

21. So ihr anders von ihm gehört habt / vnd in ihm gelehret seyt / wie in Jesu ein rechtschaffen wesen ist.

Der som i ellers haaffue hørt om hannem / oc ere lærde i hannem / huort edis der er icke reifindigt væsen i Jesu.

22. So leget nun von euch ab / nach dem vorigen wandel / den alten Menschen / der durch luste in trumb sich verderbet.

Saa afflegger nu / det gamle Menneske / effter den første omgængelse / som forderffuer sig formedelsi lysti vildfarelse.

23. Ernewert euch aber im Geistes ewers gemüths.

Oc fornyr eder i eders sind; Aand.

24. Vnd ziehet den neuen Menschen an / der nach Gott geschaffen ist / im rechtschaffener Gerechtigkeit vnd Heiligkeit.

Oc forer eder i det ny Menneske / som er stabe effter Gud / i reifindigt Reiserfithed oc Heilighed.

25. Darumb leget die Lügen ab / vnd redet die Warheit / ein jeglicher mit seinem Nächsten / sintemal wir vntereinander Glieder sind.

Der faare afflegger løgn / oc taler sandhed huer mer sin Næste / effterdi wi ere Lemmer iblane huer andre.

## K Ephesern.

## Kapitola IIII.

19. Kietlij sauftawosse / samt semydali w nestywoatosi / aby tili kaidau netistoru o chiti wostij.

Atorzy bez żalości wdali. Samt siebie na hantebna skromorhe / aby sie z chawościa wpełnili. Kier miedzi iłhości dopuścili.

20. Ale wy nie tak gścief naučili Krystu.

Nieście wy ucitali sie Krystusa nauczyli.

21. (Ał wstał gście hościuchali agim gście naučni) natoż gście to prawda w Gęstij.

Jeśliście go studiowali / y przyjeńi testście naučení / tako jest prawda w Jezusie.

22. Złożli wedle prwinyjho obcowani; i w tcho jstachto tlo: wśka / kieroż je ruzij wedle ża: doslij bludu.

To jest / abyście złożli z siebie co sie dotyczy pierwego posłepstwa starego onego człowieka / ktery zdradliwemu požadliwostiam bywa zeprowan.

23. Obnowie se pał Duchem myśli waszj.

Abyście sie obnowili duchem omysłu waszego.

24. Aoblecie se w nowe: ho słowka kieroż wedle Boga stworzeni gście / w Gpra wdolności / a w swatości prawdy.

A przyoblekli nowego człowieka / ktery wedle Boga stworzony jest ku sprawiedliwości / y świętobliwości prawdy.

25. Protoż / złożcie kaidau kę / mluwte; prawdu gedenkaj; dhs Błżnjm swym / neb gśme wespoleć audowt.

A przyetoż odłożywszy kłamiwo / mowcie prawdę / káždy bliżniemu swemu / abowiem iśteśny człotami iedni drugich.



ד  
26 רָחוּק וְלֹא תִחַטּוּן וּ  
וְשִׁמְשָׁא עַל רִוְיוֹכּוֹן לִפְנֵי  
יַעֲרֹב:

*Adiutemur, & non peccemus. Il sole non  
si colubi sopra la vostra ira.*

27 וְלֹא תִתְּלוֹן אֶתְכֶם  
לְאַבְרָהָם:

*E non date luogo al diavolo.*

28 תִּינָחַץ דָּגֻב הוּא מְכִיל  
לִפְנֵי תְּנוּב אֵלֶּיךָ לֹא  
בְּאִידוּתוֹ וְנִפְלִיחַ טִבְחָה  
דִּתְּנֶנָּה לָהּ לְמִתֵּל לְמוֹ  
דְּסִיקָה:

*Calvusche furans, non furit plus: ma  
piu tosto s'affaccia sperando quel che sia  
buono con le sue mani, per hauer che da-  
re à chi ha bisogno.*

29 כָּל מִלָּה שְׂפִירָה מִן  
בּוֹמְכוֹן לֹא תִפְקֹד אֵלֶּיךָ  
אִידָה דְּשִׁפְרָה וְשִׁתְּנָה  
לְדִנְנָה דְּתִתְּלִי טִיבְחָה  
לְאַיְלִין דְּשִׁמְעִין:

*Nimnaparola difonesta esce de la vo-  
stra bocca: ma quella che sia buona all  
uso de la edificazione, accasche apportis  
gratia à quei che l'odono.*

30 וְלֹא תִהְיוּ מִצִּיקָה  
לְרוּחַ קֹדֶשׁ דִּתְּנֶנָּה  
בְּאִתְּמַתְּמוֹן בְּהַ  
דְּבִירָה:

*E non contristate lo Spiritu Santo di  
Dio, col qual v'è stato sigillati per el di de  
la redemption.*

31 כָּלָה מִרִּירָה וְנִמְתָּה  
דְּרִיגָה וְרִיבָה וְגִידָה  
יִשְׁמְקוּ מִזְּכוֹן עִם כָּלָה  
בִּישׁוּתָה:

*Ogni amaritudine à collera, & ira, è  
gridamento, è maledicentia sia rimossa  
da voi, insieme con ogni malitia.*

32 וְהִנֵּה בְּסִימִין חַד  
לִנְתְּ חַד נִמְתְּמִין וְהִנֵּה  
שְׂבָקוֹן חַד לְחַד אִידָה  
דִּתְּנֶנָּה בְּמִשְׁחָה שְׂבָקָה לֹא:

*E fiate l'un verso l'altro piacenti,  
misericordiosi, perdonando l'un à l'al-  
tro, si come ancor Iddio per Christo ha per-  
donato à voi.*

26 רָחוּק וְלֹא תִחַטּוּן וּ  
וְשִׁמְשָׁא עַל רִוְיוֹכּוֹן לִפְנֵי  
יַעֲרֹב:

Ayrahos, y no pequeys, no se ponga el sol  
sobrevuestro enojo.

27 וְלֹא תִתְּלוֹן מְקוֹם לְאַבְרָם:

Ni deys lugar al Diablo.

28 תִּינָחַץ דָּגֻב אֵלֶּיךָ לִגְנֹב כִּי  
אִם יִתְּרֵי יִצַּע וּבִיגִיעַ כִּפְיוֹ  
יִפְעַל טוֹב לְחַיֵּית לֹא לְחַיֵּית  
לְאַבְרָהָם:

El que hurtava, no hurte ya: antes trabaje  
obrando de sus manos lo que es bueno: para que  
tenga de que de àlque padeciere necesidad.

29 כָּל דְּבַר רָע מִפִּיכֶם לֹא  
יֵצֵא כִּי אִם הַטוֹב לְמִכְנֶה  
הַצֶּדֶק לְחַיֵּית חַד לְשׁוֹמְעִין:

Ninguna palabra corrupta falge de vuestra  
boca: mas si la ay sea buena, para edificación.

30 וְלֹא תִהְיוּ אֶת רִוְיוֹכּוֹ  
הַקֹּדֶשׁ אֶת רִוְיוֹכּוֹ אֱלֹהִים אֲשֶׁר  
בְּהַ נִתְּמַתְּמוֹן לְיוֹם הַפְּדוּתָה:

Y no contristeyis àl Espiritu Sancto de Dios  
por el qual estays sellados para el dia de la re-  
demcion.

31 כָּל מִרָּה וְחִרְוֹן אֵף וְכַעַס  
וְעִקָּה וְקִלְלָה יִנְשָׂא מִהֶם עִם  
כָּל דְּרָעָה:

Toda amarulencia, y enojo, y ira, y bozes,  
y maledicencia, sea quicada de vosotros, y toda  
malicia.

32 וְהִנֵּה אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ טוֹבִים  
וּמִטִּיבִים רַחֲמִימִים מְהוֹנְנִים  
אִישׁ אֶת אֶחָיו כְּמוֹ גַּם אֱלֹהִים  
בְּמִשְׁחָה חֲנּוּן:

Antes sed los vnos con los otros benignos,  
misericordiosos, perdonando hos los vnos à  
los otros, como tambien Dios hos perdonò en  
el Christo.

26. Ὁργίζετε καὶ μὴ ἀμαρτάνετε. ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδύεται ἐπὶ τῇ παροργισμῇ ὑμῶν.

Contristez-vous, & ne pechez point: que le soleil ne se couche point sur votre courroux.

27. Μὴ τι δίδωτε τόπον τῷ διαβόλου.

Et ne donnez point lieu au diable.

28. Ὁ κλέπτης μὴ κλέπῃτω· μάλλον δὲ κατατρώετω τὰς ἀσθενείων τῆς ἰδίας χειρὸς, ἵνα ἐχη μετὰ δίδοναι τῷ χεῖρ ἔχοντι.

Que celui qui desrobboit, ne desrobe plus: mais plustost qu'il travaille en besoignant de ses mains en ce qui est bon: afin qu'il ait pour departir à celui qui en a besoin.

29. Πᾶς λόγος σαρκὸς ὅτι τοῦ σίματος ὑμῶν μὴ ἐκπορεύεται· ἀλλ' εἰ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκδομεύει τῆς χεῖρας· ἵνα ὅτι χάρις τις ἀποδοῖται.

Que nul propos infect ne sorte de vostre bouche: mais celui qui est bon à l'usage d'edification afin qu'il donne grace à ceux qui soyent.

30. Καὶ μὴ λυπῆτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τῷ θυμῷ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν δόξης λυτρώσεως.

Ecce contristez point le saint Esprit de Dieu, par lequel vous avez esté scellés pour le iour de la redemption.

31. Πᾶσι πικρία, καὶ θυμὸς, καὶ ὄργη, καὶ κραυγὴ, καὶ βλασφημία ἀφ' ὑμῶν σὺ πάσης κακίας.

Que toute amertume & colere, & ire, & crierie, & maledicence, soyent ostées de vous, avec toute malice.

32. Γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, ὡς ἀπολαγχνοί, χαρίζεσθαι ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ ὁ θεὸς ἐν χριστῷ ἠχαρίσατο ὑμῖν.

Ains soyez benignes les uns envers les autres pleins de compassion, & pardonnant les uns aux autres, ainsi aussi que Dieu vous a pardonné par Christ.



### Kapitola IIII.

26. Hnřwapeře / a neřes  
ře / Slunce nezapada na  
hnřiwost našy.

Wstrzymajcie się a nie grzeszcie!  
Słońce niechaj nie zachodzi nad  
rozgniewaniami waszymi.

27. Nedawayte mijsta Dids  
blu.

bla. **Inte dawajcie mi tej ściany**

29. Kdo gest krabl/gižnekrab:  
ale radžgi pratuḡ dēlage Kus  
fama swpma/což dobrēho  
gest/aby mēl ođlawād vđliti  
tomu/sterpžinauy trpije

When Fiory Tradi / nteday fu  
 nse Prádnice / ále rácejn nteday ro  
 bi / prácnice se má aby bylo dos  
 brego / aby mogli výpřác potřebs  
 nemo.

29 Zádna řet jlá newychá:  
dech wst wassých: Ale gestli ktera  
dobrá f wzděláníj wšro / ke-  
rážby slybežná byla posluha-  
tuom.

Wierchaj jedna mowa sprasna  
z wsih waszych i ntewychobij / ale se  
sli kiora sest dobra ta potrebnec  
nu zbudowanu / aby lasse tym  
kiorzy sluchaj przyniosla.

30 A nezarmucugte Dv  
cha Svatého Božího/w kes  
rénjto gste znamenáni / se dni  
wřtaupniji.

**Żnie zaśnuwajcie Ducha one-  
go świętego Bpłego / przez Kto-  
rego testacie zapieczętowani na  
dzień odkupienia.**

21. Wsselika hostost a nadh;  
miantj / y hntw / a ffil / y glo/  
laxetwij bud odpato odwas / y  
takz wsselika jlesi.

Wolała przytrościć y popchnąć  
wością y gniewem y wolaniem y złości  
zeczanie i miedzy będzie odcięte od  
was i wolała złożyć.

32. Ale buďte gedenť družě  
mu dobrotivij / milosrdnij / od  
paustelgijce sobě wespoleť / na  
požto y Bžho Křestu odpu  
stil wám?

Nie bądźcie dobrothliwym  
jedni przeciwko drugim/ miłosier-  
ni/ odpuszczając sobie/ iako y Bog  
w Chrystusie nam odpuszcil.



ΚΕΦΑΛΑ. 4.

Πιστεύετε ὅτι μακάριοι τὸ θεοῦ,  
ὡς τίμα ἀποσταται.

Soyez donc imitateurs de Dieu  
comme chez enfans.

2. Καὶ καθὼς ἦν ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ υἱοῦς ἡγάπησεν ἑαυτὸν ὑμῶν παρεσφραγίσαν καὶ συσταὶν τῷ θεῷ, ὡς ὁσμὴν δωδίας.

Et cheminez en charité ainsi que Christ aussi nous a aimés, & s'est donné lui-même pour nous, en oblation de sacrifice à Dieu, en odeur de bonne senteur.

3. Πορεύεσθε, καὶ πᾶσι ἀκαταρσία, ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς περὶ ἀγίοις.

Que paillardise, & toute souillure, ou avarice ne soit point même nommée entre vous, ainsi qu'il appartient aux saints.

4. Καὶ ἀχαρίτης, καὶ μαρολογία, ἢ διαπραπλία, πὺς οὐκ ἀνίσταται, ἀλλὰ μακάριοι διαχαρίτια.

Ni non plus choise vilene, ni parole folle, ni plaisanterie: qui sont choses qui ne sont pas bien seantes, mais plustots action de graces.

5. Τὰς γὰρ ἐστὶ γνώσκοντες, ὅτι πᾶς πόνος, ἢ ἀκαταρσία, ἢ πλεονεξία, ὅς ἐστιν εἰδωλολατρείης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ χριστοῦ καὶ τοῦ θεοῦ.

Car vous sancez ceci, que nul paillard, ou immonde, ou avaricieux, qui est idolatre, n'a point d'héritage au royaume de Dieu.

6. Μηδὲς ὑμᾶς ἀπατάτω κεναὶς λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆ ἀπειθείας.

Que nul ne vous seduisse par vains propos: car pour ces choses l'ire de Dieu vient sur les enfans de rebellion.

7. Μὴ εἶναι γίνεσθαι συμμέτοχον αὐτῶν.

Ne soyez point donc leurs compa-gnons.

1 וְלִכֹּן תִּדְמוּ לֵאלֹהִים בְּבָנִים  
אֲהוּבִים :

Ansique sed imitadores de Dios como hijos  
amados:

2 וְהִלְכוּ בְּאַהֲבָה כְּמוֹ זֶם  
הַמְּשִׁיחַ אֲהָב אוֹתָנוּ וַיֵּשֶׁם אֲשֶׁם  
בְּפִשׁוֹ עָלֵינוּ קָרְבָּן עוֹלֹת וְבַח  
וּמִנְחָה לֵאלֹהִים לְרִיחַ גִּיחָה :

Y andad en charidad como tambien el Chri-  
sto nos amó, y se entregó a si mismo por nosotros  
por offrenda y sacrificio a Dios en olor suave.

3 אַךְ זִנוּת וְכָל טִמְאָה אִךְ בְּצַע  
זֶם לֹא תִנְקֹב בְּכֶם אִךְ שׁוֹיָה  
לְקְדוּשִׁים :

Y fornicacion y toda immundicia, o avari-  
cia, ni aun se miente entre vosotros, como con-  
viene a Sanctos.

4 וְלֹא בְּשִׁנְיָה וּדְבָרֵי אֵלֶּלֶת שְׂחֹק  
וּמִשְׂחָק וְזִנְיִים אֲשֶׁר אֵינֶם  
יֹעִילִין כִּי אֵם יוֹתֵר תְּהוֹדֶה :

Ni palabras torpes, ni locuras, ni truhanerías,  
que no conuienen: si no antes hazimiento de  
gracias.

5 וְיִדְעוּ וְיָדָעוּ כִּי כָל-זִנְיָה אִךְ  
טִמְאָה אִךְ בְּזָעָה בְּצַע זֶה הוּא  
עֶבֶד הַפְּסִילִים לֹא יִשְׁלֹךְ חֶלֶק  
וְנִחְלָה בְּמַלְכוּת הַמְּשִׁיחַ וְאֵלֹהִים :

Porque ya aueys entendido que ninguno  
fornicario, o immundo, o auaro, que tambien es  
seruidor de idolos, tiene herencia en el Reyno  
del Christo, y de Dios.

6 אִישׁ לֹא יִפְתָּה אֶחָדֶם בְּדְבָרֵי  
שׁוּא כִּי עַל-הַאֵלֶּה בָּאָה הָרוֹץ  
אִךְ יִהְיֶה עַל-בְּנֵי הַמִּרְדּוֹת :

Nadie hos enganne con palabras vanas:  
porque por estas cosas ha venido la yra de Dios  
sobre los rebeldes.

7 לִכֹּן אַל-תְּהוּוּ חֲבֵרֵיהֶם :

No seays pues aparceros de ellos.

ה  
1 הַנִּתְּנוֹת הַכִּיל מִתְּדַמִּין  
בְּאֵלֶּה אִךְ בְּנֵי  
חֲבִיבֵי :

Siate dunque imitatori di Dio, come  
figliuolo diletto.

2 וְהִלְכוּ בְּחֻבָּה אִךְ דְּאִף  
מְשִׁיחַ אֲהָב אֶחָדֶם וְאֵשֶׁם  
בְּפִשָּׁה עַל אֶפְסֵי קוֹרְבָנָה  
וּדְבָחָה לֵאלֹהִים לְרִיחַ  
בְּסִימָה :

Examinato in amore. siccome Chri-  
sto ha amato noi, & ha dato se stesso per  
noi in offerim e sacrificio a Dio, in odore di  
buona odoramento.

3 וְנִייתָה דִּין וְכָלֶה  
טִמְאָה וְעִלְוֹת וְכָל טִמְאָה  
לֹא תִשְׁתַּמְחוּ תִשְׁתַּמְחֶה ב  
בְּנֵיכֶם אִךְ דְּאִף  
לְקְדוּשִׁים :

Fornicatione, & qual si voglia im-  
munditia, & auaritia, non sia per uos  
nam tra uos, si come si conuiene a Sanctis.

4 וְלֹא צִוִּיתָה וְלֹא מְלָא  
הַשְׂטִינָה אִךְ דְּבָחָה אִךְ  
הַשְׂעִיָּה הַלֵּין הִלָּה מִתְּבָלֵין  
אֵלֶּה תִּלָּה הַלֵּין תִּדְרִיתָה :

O difonestia, & stolte parole, & faceti  
detti, che non si conuenegono: non piu tosto  
rendimento di gratia.

5 הִדָּא דִּין הַנִּתְּנוֹת יִדְעִין  
דְּכָל בֶּשׂ דְּאִיתְּנוּי נִינְיָ אִךְ  
טִמְאָה אִךְ עִלְוָה אִךְ כָּלֶה  
פְּתִיכָה לִית לָהּ וְדְבָחָה  
בְּמַלְכוּתֵהּ וּמְשִׁיחֵהּ  
וְאֵלֹהִים :

Perche voi sapete questo, che alcuno  
fornicator, o immundo, o auaro, il quale  
è idolatre, non ha heredità nel regno di  
Christo & di Dio.

6 דְּלִמָּה אֲשֶׁר יִשְׁעִיכֶם  
בְּמִלָּה סְרִיקָתָה מְטוּיָה  
הַלֵּין הוּא צִיר אֶתָּה דְּוָגָה  
דְּאֵלֶּה עִלְבָּנָה דְּלִי  
מִתְּחַבֵּסֵנִתָּה :

Nemo uos inganni con uane parole:  
percho per questa cosa uenit l'ira de Dio  
sopra i figliuolo rebelli.

7 לֹא תִהְיוּ תְּהוּוּן לָהֶן  
שׁוֹתְמֵי :

Non siate dunque compagni loro.



**E**Stote ergo imitatores  
Dei: sicut filii charissimi.

Be ye therefore followers of God/  
as dear children.

2. Et ambulate in dilectione, sicut & Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis oblationem & hostiam Deo in odorem suavitatis.

And walke in love: as Christ hath loved us / and hath given him self for us / to be an offering / and a sacrifice of a sweet smelling savour to God.

3. Fornicatio autem & omnis immunditia, aut avaritia, nec nominetur in vobis, sicut decet sanctos.

But fornication / and all uncleane ness / or concupiscence / let it not bee named among you / as it becometh Saints.

4. Aut turpitudine, aut stultiloquium, aut scurrilitas, quæ ad rem non pertinet: sed magis gratiarum actio.

Neither stibineesse / neither foolish talking / neither jesting / which are things not comely / but rather giving of thanks.

5. Hoc enim scitote intelligentes, quod omnis fornicator, aut immundus, aut avarus (quod est idolorum servitus) non habet hereditatem in regno Christi & Dei.

For this see knowe / that no whor / monger / neither uncleane per one / nor concubous per one / which is an idolater / nor any inheruance in the Kingdome of Christ / and of God.

6. Nemo vos seducat inanibus verbis, propter hæc enim venit ira Dei in filios diffidentie.

Let no man deceave you with empty wordes / for / for such things cometh the wrath of God upon the children of disobedience.

7. Nolite ergo effici participes eorum.

Be not therefore companions with them.

**S**o seyd nun Gottes nachfolger / als die lieben Kinder.

So la vere nu Guds Effterfolgere / som elskelige Barn.

2. Und wandelt in der liebe / gleich wie Christus vns hat geliebet / vnd sich selbs dargegeben für vns / zur Gabe vnd Opfer / Gott zu einem süßen geruch.

De vandrer i kærlighed / lige som Christus elskte oss / oc gaff sig selft ben for oss / til en Gaffue oc Offer / Gud til en sød luet.

3. Hurerey aber vnd alle vnreinigkeit / oder geiz / lasset nicht von euch gesagt werden / wie den Heiligen zusaget.

De lader icke Horeri oc al Vrenlighed eller Geizhed siges om eder / som der hørt de Hellige.

4. Auch schandbare wort vnd narrentheiding / oder scherz / welche euch nicht ziemen / sondern vil mehr dancksagung.

Icke helder skendelige ord oc geddelig Snack / eller Stærke / som eder icke sømer / Men meget mere Tacksigelse.

5. Denn das solt ir wissen / daß kein Hurer oder Vnreiner oder Geiziger (welcher ist ein Gögendienner) erbe hat an dem Reich Christi vnd Gottes.

Ihi der stulle i vide / at ingen Størteffner / eller Vren / eller Geizig (huilken der er en Afguds tiener) haaffuer Arff i Christi oc Guds Rige.

6. Lasset euch niemand verführen mit vergeblichen worten / denn vmb diser willen kompt der zorn Gottes über die Kinder des vnglaubens.

Lader ingen forføre eder med vngnyttelige ord / Ihi Guds vrede kommer for denne skyld offuer vantroens Barn.

7. Darumb seyt nicht ihre Mitgesossen.

Deu saare verer icke eders Tilhengere

**P**rotoż budcie nāsledowniemy Bōżji pakożcio Synowi napmiegssy.

Budcież tchey nāsładować Boga / takō synowie mili.

2. Achodcież w miłowāniji / pakoży Krystus miłował nās / a wydał sebie samieho za nās wiścieżnau Obēt a obētowaniji Boga / t wuoni dobrē chuti.

Achodcież w miłosci / takō y Krystus wmiłował nās / y wydał samego siebie za nās na ofiarę y nāsłubcie Boga / t wuonoci do: bry woiacy.

3. Emiśstwo pała fastdā nē: tistota nē latomstwi / aniż bud gmenowanō meż wā: mi / pakożsłuszy na Cwarte:

Grzech nēcyszy y wśelkie plugażywo abo latomstwo / nēc: chaj nēc bēdżie miēdzy wāmi ani pomieniano / takō świętym przysłot.

4. Ani mżkost / ani blāzno: wē mluweni / ani sly: hmy opł: / kierz wēcy negsau nālę: cē: Ale radęgi dykaw tēnēni

Nēcystliwosc y blaznistomwa: jacy / przeczy tōre nēc przystota: ale racęgi ożictowanē.

5. Nebo toto wē: / Jeżādnj smilnijs / aneb nēcistj / ani lā: komec / genj gēst modloslujeb: nijs / nebude mījet dēdictwji w Krālowstwi Krystowē a Bō: žijm.

Bo to wśelke y wśelki nēcystliw: abo nēcyszy / abo lā: kom: m: tōcy nēc bāłwostwālca: nēc: ma dēdictwē w Krālestwie Krystowym / y Bōżym.

6. Żādnj wās nēcwożug słow marnym / nēc pro toto wēcy pfiśel hncw Bōżji na Syny nēcwoży.

Nēcchaj was nēc nēcwożjz pro jnami słowy / abowiem plā: tch rzeczy przycodj gncw Bō: žy na ludzi nēcposługne.

7. Protoż nēcchajęte gegich wlasinicy.

Nēc bādżcież tchey towarzys: twi.



ה

8 איתכון היותו גירמו  
לוקדם משוכה השא היו  
גוהרא אנתו במו אור  
בני גוהרא הכיל הכנ  
הלכו :

*Perche gia eravate tumbre, & hora  
fate luce nel Signore: camminate como fi-  
gliuoli di luce.*

9 באנוהי גיר גוהרא  
בכלה אנתו טבותה ו  
והיקותה וקושתה :

*(Perche che il frutto de lo Spirito con-  
siste in ogni bontà & giustizia & verità.)*

10 ונתתו בדרשו מנה  
שפיר קדם מכו :

*Promando quel che si aggrato al Si-  
gnore.*

11 ולא היותו משתתבין  
לנר עגרא דחשוכה  
דבארא לית בהו אל  
היותו מכניזן להו :

*En non communicare à l'opere infructu-  
euse de la tenebre, mais pu l'opere utile.*

12 מרם גיר דבטושני  
עבדיו נרדו הו אה  
לממלכותה :

*Imperocche lo cose che si fanno in se-  
greto dà effi, & disonesto ancora à dirle.*

13 גר מרם גיר מתכו  
מו גוהרא ומתגלגל וכל  
מרם דגלא גוהרא הו :

*Ma tutto lo cose essendo scoperte per  
la luce sono rese manifeste: imperocche la  
luce è quella che manifesta il tutto.*

14 מטול הנני אמיר  
דאחמקיר דמבא וקום  
מו פיר מוחא וינהר לך  
משיחא :

*Però dico, Svegliati tu che dormi, &  
risorge dai morti, & Christo t'illuminerà.*

15 חנו הכיל איכנ  
תהלכו והיות לא אה  
כלא אל לא אה חבימה :

*Guardate dunque come voi camina-  
te accutadamente, non como foltri, ma co-  
me sanj.*

ה

8 כי היותם לפנים חשך  
ומעתה אור ביהוה כמו בני האור  
תהלכו :

Porque otro tiempo erades tinieblas, mas  
aora foyz luz en el Sennor: andad como hijos de  
luz.

9 כי פרי הרוח בכל מיטב  
צדק ואמת :

Porque el fruto de l'Espritu es en toda bon-  
dad, y justicia, y verdad.

10 ברחמי מה טוב ומה נעים  
בעיני יהוה :

Aprouando loque es agradable al Sennor.

11 ואל תהיו חברי פעלות  
עולת החשך אך יותר הוכיכו :

Y no communiqueys con las obras infructu-  
osas de las tinieblas, mas anrés las redarguyd.

12 כי תפעלו ממה בחשך  
תועבה היא גם לדבר :

Porque loque estos hazen en occulto, torpe  
cosa es aun dezirlo.

13 וכל דברים הנוכחים באור  
גללים חמח לכן כל דבר גלוי  
אור הוא :

Mas todas las cosas quando de la luz son  
radarguydas, son manifestadas. porque loque  
manifiesta todo, la luz es.

14 על כן אמר הוא עורה  
למה תישר הקיצה ממותים ויורה  
עליה תמימים :

Por loqual dize, Despiertate elque duermes  
y leuantate de los muertos, y alumbrarcha el  
Christo.

15 ודאו איכנה בשכל טוב  
וישר תהלכו לא בסכלות  
בבסילים כי אים אה תמימים :

Mirad pues (Hermanos) como andeys a-  
uifadamente: no como locos, mas como sabios:

ה

9. Ἡ γὰρ πρὸς σκότος, καὶ οὐδὲν  
φῶς ἐν καρδίᾳ τῶν τῆς φωτὸς πε-  
ριπατοῦν.

Car vous estiez autresfois tenebres:  
mais maintenant vous estes lumiere au  
Seigneur: cheminez comme enfans de  
lumiere.

9. Ὅσα κατὰ τὴν καρδίαν  
ἐν σκότειν ἀγαθωσύνη καὶ δικαιο-  
σύνη καὶ ἀληθεία.

(Car le fruit de l'Esprit gist en to-  
ute de bonnaireté, iustice, & verité.)

10. Δοκίμαζοντες τί ἐστιν ἀρε-  
στὸν τῷ κυρίῳ.

Esproutans ce qui est agreable au  
Seigneur.

11. Καὶ μὴ συνεργήσωμεν τοῖς ἐρ-  
γοῖς τοῖς ἀκαρπιοῖς τῶν σκότους, μάλ-  
λον δὲ καὶ ἐλέγχοντες.

Et ne coönniquez point aux ou-  
vres infructueuses de tenebres, ains mef-  
mes, redarguez-les plusloft.

12. Τὰ γὰρ κατὰ τὴν γενέσθαι  
ἐν αὐτῶν, αἰσχρὸν ἐστὶ καὶ λείγον.

Car il est mesme deshonneste de  
dire les choses qui sont faites par eux  
en cachette.

13. Τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα,  
ἐκ τῆς φωτὸς φανεροῦνται: πᾶν  
γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστὶ.

Mais toutes choses estans mises en  
evidence par la lumiere, sont rendues  
manifestes: car la lumiere est celle qui  
manifeste tout.

14. Διὸ λέγει, ἐγείρει ὁ καθύπερθε  
καὶ ἀνάσει ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ τῇ  
φάνει σὺ ὁ Χριστός.

A cause de quoi il dit, Resueille-  
toi, toi qui dors, & te relesue des morts,  
& Christ t'clairera.

15. Ελέγχετε οὖν πῶς ἀμειβῶς  
περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἀσφους, ἀλλ'  
ὡς σοφοί.

Auifés donc comment vous che-  
minerez songueusement, non point  
comme estans defauts de sagesse, mais  
comme estans sages:



## CAP. V.

## Das V. Capitel.

## Kapitola V.

8. Eratis enim aliquando tenebrae: nunc autem lux in Domino. Ut filii lucis ambulare.

For we were once darkness but are now light in the Lord: walk as children of light.

9. (Fructus enim lucis, est in omni bonitate, & iustitia, & veritate.)

(For the fruit of the Spirit is in all goodness / and righteousness / and truth.)

10. Probatres quid sit beneplacitum Deo.

Approving that which is pleasing to the Lord.

11. Et nolite communicare operibus infructuosis tenebrarum, magis autem redarguite.

And have no fellowship with the unfruitful works of darkness: but rather reprove them.

12. Quia enim in occulto hunt ab ipsis, turpe est & dicere.

For it is shame even to speak of the things which are done of them in secret.

13. Omnia autem quae arguuntur, à lumine manifestantur: omne enim quod manifestatur, lumen est.

But all things when they are reproved of the light, are manifest: for it is light that maketh all things manifest.

14. Propter quod dicit: Surge qui dormis, & exurge à mortuis: & illuminabit te Christus.

Wherefore he saith: Awake thou that sleepest: and stand up from the dead: and Christ shall give thee light.

15. Videte itaque fratres quomodo cautè ambuletis: non quasi insipientes, sed ut sapientes.

Take heed therefore that ye walk circumspectly / not as fools: but as wise.

8. Denn ihr waret weiland finsterniß / nun aber seht ihr ein Licht in dem HERRN. Wandelt wie die Kinder des Lichts.

Ehi art vaart nogen sünd wretched / Men nu eretit luss vdi HERRN. Wandert som lussens Børn.

9. Die frucht des Geistes ist allerley gütigkeit vñnd gerechtigkeit vñnd warheit.

Andens Fruct er allehonde godhed / oc rerferdig hed oc sandhed.

10. Vñd prüfet was da sey wolgefellig dem HERRN.

De proffuer huad som er velbehageligt saar HERRN.

11. Vñnd habt nicht gemeinschaft mit den vnfruchtbarh wercken der finsterniß / straffet sie aber vil mehr.

De haaffuer icke samfund mer wretcheds wfructs sommeltige Gerninger / Men straffer dem meget mere.

12. Denn was heimlich von ihnen geschicht / das ist auch schändlich zu sagen.

Ehi huad som steer lönliche aff dem / der er oc skendeligt ar fige.

13. Das alles aber wird offenbar / wenn es vom Licht gestraffet wird / denn alles was offenbar wird / das ist Licht.

Men der bliffuer alsammen obenbaert / naar der bliffuer straffer aff lussen / Ehi alt der som bliffuer obenbaert / der er luss.

14. Darumb spricht er: Wache auff der du schläffest / vñd siehe auff von den Todten / so wird dich Christus erleuchten.

Der saare siger hand / Waage op du som soffuer / oc stat op fra de Døde / Saa skal Christus opluse dig.

15. So sehet nun zu / wie ihr für sich täglich wandelt / nicht als die Vñnweisen / sondern als die Weisen.

Saa seer nu til / huorledis i skulle vandre forsynligt / icke som de vñnse / men som de Vise.

8. Vñtligste nñbby jagist te mñost / ale gñt nñnij gñte swē: lo w Pann. Jafostes Spon: we swēla chodet.

Abowtemesie bylt nñkledy ciemnościami / áteraz światłością w Panie / Chodźcie tedy tak to synowie światłości.

9. (Neb Dwoice swēla / jależli we wñssj dobroti a sprawiedlnosti / a w prawdi.)

Do owoc duchá należy wñskłsiej dobroci y w sprawiedlności y w prawdzie.

10. Dofazugijce toho coby se dobre ljbilo Bohu:

Doż wśádczajac co test wñskłsiej nego Pánu.

11. Ananęte jdiñnost ostue / y nęwñicłnpiñ ciemnośc / ale radęgi ge treficere.

Ant mñęcie spolecznosci z wñyñt nępospřeczniñ ciemnośc / ale ale wñssj sáwñemci cypñcie.

12. Nebo kterē wñcy od nich caynt se dęgij / mñslo gt o nich y mluwiti.

Abowtem ty trefcy ktore sic sátemnie / od tych dęcia / skomora y powledat.

13. Awñsecty wñcy kterē by: wagnj trefand / od swēla by: wagnj zgeweny. Neb wñsecto co se wñggawuge / swēlo gñst.

Alle wñssj trefcy / gdy sño kásjanc od światłości / bywaja obiaswione / gdyż światłość to co wñssj trefcy obiaswia.

14. Protoż prawli: Probad se kterę spiss / a wślaj z mrtwych / a zawnijet se tobt Chrystus.

Dla tego mowi: Oucñ sic ktory spiss y powstaj z mrtwych / a owtie ci cie Chrystus.

15. Protoż Bratñj / wñste kterakbyñte opatñt choditi / ne pako nemandñj / ale pako mandñj.

Párciesi tedy sádobysie ostrożnie choditi / nie takó glupi / ale tak to mądrzy.



ה  
16 דִּבְנִינוּ הָאֲרֶסְהוּן מִטוֹל  
דִּימִתָּא בִּישָׁא אֲנִינוּ :

*Ricompando il tempo, perche che i giorni son mali.*

17 מִטוֹל הָנָא לֹא תִהְיוּן  
מִסִּירֵי רַעְיָנָא אֶל־  
אֲסִיבְלוּ מִנוֹבְדִּינָה ד  
דִּימִתָּא :

*Per il che non siate imprudenti, ma intendenti qual sia la volontà del Signore.*

18 וְלֹא תִהְיוּן רוֹיוֹן בַּח  
בְּחִמְרָא דְּבִיחָא אֶל־  
אֲסִיבְלוּ מִנוֹבְדִּינָה ד  
דִּימִתָּא :

*E non v'inchiate di vino, nel quale è dissolucione, ma siate ripieni di Spirito.*

19 וּמִלְלוּ עִם גְּבִשְׁכוֹן  
בְּמִזְמוֹרָא וּבְתִשְׁבַּחְתָּא  
וּבְמִיִּרְתָּא דְּרוּחָא הַיְיָוִת  
וּמִדִּין בְּלִבְיָתְכוֹן לְמִדְּנָא :

*Parlando tra voi stessi con salmi, e himni, e canzoni spirituali, cantando e sonando nel cuor vostro al Signore.*

20 וְהוֹדוּתוּן מִדִּין בְּכָל־  
זְכוֹ עַל אֲפִי כָל נֶשׁ בְּשִׁמְחָה  
דְּמִכְרוּנִישׁוֹעַ מִשִּׁיחָא ל  
לֹא לְהָא אֲבָא :

*Rendendo sempre grazie di tutto le cose a Dio e Padre nostro nel nome del nostro Signor Iesus Christo.*

21 וְהוֹדוּתוּן מִשְׁתַּבְּחִידוּן חַד  
לְחַד בְּחוּבָה דְּמִשִּׁיחָא :

*Sicut de subjectis l'vno à l'altro multi-  
mor du Dio.*

22 נְשִׂאֵי הַיְיָוִת  
מִשְׁתַּבְּחִידוּן לְבַעֲלֵיבְדוּן אִיהֶן  
דְּלִמְכוֹ :

*Vai moglie, siate soggetta à vostro  
proprio marito, come al Signore.*

ה  
16 הַשְׁכִּילוּ בְּעִתְוִתְכֶם כִּי־  
יָמִים לָעִים הִנֵּה :

*Ganando el tiempo, porque los dias son  
trabajosos.*

17 עַל־כֵּן לֹא תִהְיוּ מְתָאִים  
כִּי־אֵם מְבִינִים מַה הִיא רָצוֹן  
יְהוָה :

*Portanto no seays imprudentes, sino en-  
tendidos de qual sea la voluntad del Sennor.*

18 וְלֹא תִשְׁתַּכְרוּ בִּיַיִן אֲשֶׁר בּוֹ  
וְלֹא כִי־אֵם תִּמְלִאוּ בְּרוּחַ  
(הַקֹּדֶשׁ) :

*Y no hos emborracheys de vino, en el qual ay  
dissolucion : mas sed llenos de Espiritu :*

19 מְדַבְּרִים בִּיְיָכֶם בְּמִזְמוֹרִים  
וְהִתְהַלְלִים וְהִגִּידוּת רוח  
וּמִזְמוֹרִים בְּלִבְיָכֶם לִיהוָה :

*Hablando entre vosotros con Psalmos, y  
con hymnos, y canciones espirituales cantando  
y alabando al Sennor en vuestros coraçones.*

20 מְזוֹרִים תָּמִיד עַל־כָּל בְּרָשָׁם  
אֲדוֹנֵינוּ יֵשׁוּעַ תְּמַשִּׁיחַ לֵאלֹהִים  
וְלֹאֲבָ :

*Haziendo gracias siempre de todo al Dios  
y padre en el Nombre del Sennor nuestro Iesus  
el Christo.*

21 וְכַנְעִים אִישׁ מִלְּכִנִּי אֲחִיו  
בִּירְחָת (אֱלֹהִים) :

*Sujetos los vnos à los otros en el temor de  
Dios.*

22 הַנְּשִׂאִים מִלְּכִנִּי אִישֵׁיהֶן  
תִּכְנַעְנָה כְּמוֹ לֵאדוֹנֵינוּ :

*Las casadas sean sujetas à sus proprios mari-  
dos, como àl Sennor :*

16. Ἐξαγορεύοντες τὸν καιρὸν,  
ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσι :

*Rachetans le temps : car les iours  
sont mauvais.*

17. Διὰ τούτο μὴ γίνεσθε ἀφρο-  
νες, ἀλλὰ συνάντες τῷ τὸ θέλημα  
τοῦ κυρίου.

*Parquoi ne soyez sans prudence,  
ains bien entendans quelle est la volon-  
té du Seigneur.*

18. Καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν  
ὃ ἔστιν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε  
ἐν πνεύματι.

*Et ne vous enytrez point de vin :  
auquel il y a dissolucion : mais soyez rem-  
plis de l'Esprit.*

19. Ἀλλοιῶτις ἑαυτοῖς ψαλ-  
μοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευμα-  
τικαῖς, ἀδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν τῇ  
καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ.

*Parlans entre vous par Psalmes,  
louanges, & chansons spirituelles :  
chantans & psalmodians en vostre cuor  
au Seigneur.*

20. Εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑ-  
πὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου  
ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, τῷ θεῷ καὶ πα-  
τρί.

*Rendans tousiours graces pour  
toutes choses au nō de nostre Seigneur  
Iesus Christ, à nostre Dieu & Pere :*

21. Ὅπως ὁ ἑκάστους ἀλλήλοις ἐν  
φόβῳ (θεοῦ) :

*Vous submettans les vns aux autres  
en la crainte de Dieu.*

22. Αἱ γυναῖκες τῷ ἰδίῳ ἀν-  
δράσι ὑπακούετε, ὡς τῷ κυ-  
ρίῳ.

*Femmes soyez siettes à vos  
propres maris comme au Seigneur.*



16. Redimētes tempus,  
quoniam dies mali sunt.

Redeeming the time: for the dayes  
are evil.

17. Propterea nolite fieri  
imprudētes: sed intelli-  
gentes quæ sit voluntas Dei.

Wherefore, be ye not unwise: but  
vnderstand what the will of the Lord  
is.

18. Et nolite inebriari vino  
in quo est luxuria, sed im-  
plemini Spiritu (scto.)

And be not drunke with wine, whe-  
reinto excess: but be fulfilled with the  
(holy) Spirit.

19. Loquentes vobismet-  
ipsis in psalmis, & hymnis,  
& canticis spiritualibus, can-  
tantes & psallentes in cordi-  
bus vestris Domino.

Speaking unto your selves in psal-  
mes, and hymnes, and spiritual songs,  
singing, and making melody to the Lord  
in your hearts.

20. Gratiarū agentes sem-  
per pro omnibus, in nomi-  
ne Domini nostri Iesu Chri-  
sti Deo & Patri.

Blowing thanks alwayes for all  
things unto God euen the Father, in  
the Name of our Lord Iesus Christ.

21. Subiecti invicem, in ti-  
more Christi.

Submitting your selves one to a-  
nother in the feare of God.

22. Mulieres viris suis sub-  
ditæ sint, sicut Domino.

Wives, submit your selves unto  
your husbands, as unto the Lord.

16. Vnd schicket euch in die zeit/denn  
es ist böse zeit.

De sticket eber tiden / Zhi der er end tid.

17. Darumb werdet nicht vnder-  
stendig / sondern verstendig / was da  
sey des HERREN wille.

Der saare bliffuer isse vforstandige / men for-  
standige / dhet som er HERREN S villie.

18. Vnd sauffet euch nicht vol Weins/  
darauf ein vnordig wesen folget / son-  
dern werdet vol (des heiligen) Geists.

De dricker eber isse druckne aff Vin / aff hull-  
der der selger ic wistdelige vassen / Men bliffuer sulde  
aff (Heiligen) Aanden.

19. Vnd redet vntereinander von  
Psalmen vnd Lobgesängen vnd Geis-  
tlichen Liedern / singet vnd spielet dem  
HERREN in ewrem herten.

De raser mer huer andre om Psalmer oc Loffsan-  
ge oc Aandelige Viser / siunger oc leger saar HERREN  
leders herte.

20. Vnd saget danck allzeit für al-  
les / Gott vnd dem Vater / in dem Na-  
men vnsers HERREN Jesu Christi.

De siger alltid Gud oc Faderen tack for alting / i  
vor HERREN Jesu Christi Namn.

21. Vnd sendt vntereinander vnter-  
than / in der forcht Gottes.

De verrer huer andre vnderdanige / i Guds fryet.

22. Die Weiber seyen vnterthan  
iren Männern / als dem HERREN.

Quinderne stulle vere deris Mend vnderdanige/  
som HERREN.

16. Vokupuyise čas / nebo  
dnově zlij gsau.

Čas odkupitac / przo to z bnt  
zlesoi.

17. Protož nebywajte neo-  
patrnij / ale rozumijte ktera  
gest wuole Bozji.

A przo nie badzcie glupi / ale  
rozumieycie ktera jest wola Bo-  
zia.

18. A neopijecite se Winiem /  
w kterémž gest smilstwo / ale  
naplněni budte duchem (swa-  
tým.)

Nale opijajte se winem / w  
kterým jest zbytek / ale badzcie  
naplněni duchm (swatým.)

19. Mluwijte sami sobě / w  
Psalmych / w Chwalách / a w  
Pysničkách Duchowních /  
zpěwajicte a chwálu wzdá-  
wajicte w srdcích wasých  
Pánu:

Mluwte miedsy soba przez  
psalmy y pieśni / y śpiewania du-  
chowne / śpiewajac y grząc w se-  
cu swoum Panu.

20. Děkujicte wždycky ze  
wšick wico / we Směnu Pá-  
na našeho Gejstie Křesťia /  
Bohu a Otci.

Děkt cymtac zámě záměry  
to Bogu y Ocu / w imie Pánana  
Boga Jesu Křesťia.

21. Poddáni gsauce sobě we  
spolet / w Dázi Křestowě

Podac poddáními sedat vtrus  
gim / zbolánie Boží.

22. Manželti poddány bud-  
te Manželtm swým / jako  
Pánu:

Žony badzcie poddány wlasným  
mžom / jako Pánu.



ה

23. כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ

*Impercha il marito, è capo de la moglie, si come Christo è capo de la Chiesa, che è il Salvatore del corpo.*

24. כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ

*Pero siccome la Chiesa è soggetta à Christo, così ancor le mogli siano à i proprii mariti in ogni cosa.*

25. כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ

*Vos mariti, amate le vostre mogli, come ancor Christo ha amata la Chiesa, & ha dato se stesso per lei.*

26. כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ

*Per santificarla, purificandola col lavamento de l'acqua per la parola.*

27. כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ

*Per constituir la di se stesso Chiesa gloriosa, che non haue se macchia, o ruga, & alcuna cosa tale: ma ch'ella fusse sancta & irreprehensibile.*

28. כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ

*Così debbiamo i mariti amare le lor mogli, come i lor proprii corpi. Chi ama la sua moglie, ama se stesso.*

29. כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ

*Perche niuno habbi mai in odio la sua propria carne: anzi la nutrice & la nutre cura, come ancora il Signor la Chiesa.*

ה

23. כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ

*Porque el marido es cabeça de la muger, así como el Christo es cabeça de la Iglesia: y el es el que da la salud al cuerpo.*

24. כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ

*Ansique como la Iglesia es subjeta al Christo, así tambien las casadas lo sean à sus maridos en todo.*

25. כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ

*Maridos, amad vuestras mugeres, así como el Christo amó la Iglesia, y se entregó à si mismo por ella.*

26. כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ

*Para santificarla, limpiandola en el lavamiento del agua por la palabra:*

27. כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ

*Para pararla gloriosa para si, Iglesia que no tuvielle mancha ni ruga, ni cosa semejante: mas que fuese sancta y sin mancha.*

28. כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ

*Ansí han tambien los maridos de amar à sus mugeres, como à sus mismos cuerpos. el que ama à su muger, à si mismo ama.*

29. כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ  
כְּיָדָהּ הָיָה רִישָׁהּ

*Porque ninguno aborreció jamas su propria carne: antes la sustenta y regala, como tambien el Sennor à su Iglesia:*

ε.

23. Ο ὡς ἀνὴρ ἡ κεφαλὴ τῆς  
ἐκκλησίας, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ  
τῆς ἐκκλησίας, ἡ αὐτὴ ἡ σω-  
τὴρ τοῦ σώματος.

*Car le mari est chef de la femme, ainsi que Christ aussi est chef de l'Eglise, & pareillement est le Sauveur de son corps.*

24. ὡς ὡς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, ὡς καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὡς τὰρ.

*Comme donc l'Eglise est sujete à Christ, que semblablement aussi les femmes le soyent à leurs propres maris en toutes choses.*

25. Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκες ὡς ἡ ἐκκλησία, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς ἡ ἐκκλησία, ἡ ἡ αὐτὸς ὁ σώτης τοῦ σώματος.

*Vous maris aimez vos femmes, comme aussi Christ a aimé l'Eglise, & s'est donné soi-même pour elle.*

26. ὡς αὐτὸς ὁ σώτης, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς ἡ ἐκκλησία, ὡς καὶ ὁ σώτης τοῦ σώματος.

*Afin qu'il la sanctifiât, après l'avoir nettoyée par le lavement d'eau par la parole.*

27. ὡς ὡς ὁ σώτης, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς ἡ ἐκκλησία, ὡς καὶ ὁ σώτης τοῦ σώματος.

*Afin qu'il la rendît une Eglise glorieuse, n'ayant tache, ni ride, ni autre telle chose: ains afin qu'elle fust sainte & irreprehensible.*

28. Οὗτως ὡς ὁ σώτης, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς ἡ ἐκκλησία, ὡς καὶ ὁ σώτης τοῦ σώματος.

*Ainsi les maris doivent aimer leurs femmes comme leurs propres corps. Qui aime la femme il aime soi-même.*

29. Οὕτως ὡς ὁ σώτης, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς ἡ ἐκκλησία, ὡς καὶ ὁ σώτης τοῦ σώματος.

*Car personne n'ent coques en haine la chair, ains la nourrit & entretient, comme aussi fait le Seigneur l'Eglise.*



## CAP. V.

23. Quoniam vir, caput est mulieris: sicut Christus caput est ecclesie. Ipse, salvator corporis eius.

For the husband is the whole head / even as Christ is the head of the Church / and the saviour of his body.

24. Sed sicut ecclesia subiecta est Christo, ita & mulieres viris suis in omnibus.

Therefore as the Church is in subjection to Christ / even so let the wives be to their husbands in every thing.

25. Viri, Diligite uxores vestras, sicut & Christus dilexit ecclesiam, & seipsum tradidit pro ea.

Husbands, love your wives / even as Christ loved the Church / and gave himself for it.

26. Ut illam sanctificaret, mundans eam lavacro aquae in verbo.

That he might sanctify it / and cleanse it by the washing of water in the word.

27. Ut exhiberet ipse sibi gloriosam ecclesiam, non habentem maculam, aut rugam, aut aliquid huiusmodi, sed ut sit sancta & immaculata.

That he might make it unto himself a glorious Church / not having spot or wrinkle / or any such thing: but that it should be holy and without blame.

28. Ita & viri debent diligere uxores suas ut corpora sua. Qui suam uxorem diligit: seipsum diligit.

So ought men to love their wives / as their own bodies: he that loveth his wife / loveth himself.

29. Nemo enim unquam carnem suam odio habuit: sed nutrit & fovet eam, sicut & Christus ecclesiam.

For no man ever yet hated his own flesh: but nourisheth and cherisheth it / even as the Church / which is his body.

## Das V. Capitel.

23. Denn der Mann ist des Weibes Haupt / gleich wie auch Christus das Haupt ist der Gemeinde / vnd er ist selbnes Leibs Heiland.

Der Mann er Quindens Hoffsit / lige som Christus oc er Menighedens Hoffsit / oc hand er sit & mis Saliggørelse.

24. Aber wie nun die Gemeinde ist Christo unterthan / also auch die Weiber ihren Männern in allen dingen.

Men lige som Menigheden nu er Christo underdanig / saa stulle oc Quindene vere deris Mend i alle ting.

25. Ir Männer liebet ewre Weiber / Gleich wie Christus geliebet hat die Gemeinde / vnd hat sich selbs für sie gegeben.

Ir Mend / eller eders Hustruer / lige som Christus elstere Menigheden / oc gaff sig self for hende.

26. Auf daß er sie heiligt / vnd hat sie gereinigt durch das Wasserbad im Wort.

Paa der hand stulle heilige hende / Oc hand renside hende forme delst Vandbadet i Ordet.

27. Auf daß er sie im selbs darstellt eine Gemeinde / die herrlich sey / die nicht habe einen flecken oder rungel / oder des etwas / sondern daß sie heilig sey vnd vnser äfflich.

Paa der hand stulden bestille sig self hende / en Menighed som er herlig / som icke haaffuer nogen besmitelse eller ryncke / eller noget saadant / men at hun stulle vere vstraffelig.

28. Also sollen auch die Männer ihre Weiber lieben / als ihre eigene Leibe. Wer sein Weib liebet / der liebet sich selbs.

Saa stulle oc Mendene elstere deris Hustruer / som deris eget legeme. Quo som elster sin Hustru / hand elster sig self.

29. Denn niemand hat jemals sein eigen fleisch gehasset / sondern er nuzet es / vnd pfleget sein / gleich wie auch der H E X X die Gemeinde.

Der aldri hadede nogen sit eget Rod / men hand fodder det / oc pleyer det / lige som H E X X den osaa Menigheden.

## Kapitola V.

23. Neb muß / gest hlavos deni: pafosto y Kristus gest hlava Eprwe / a on Spasy: tel gest kila gegijho.

Abowiem maż test glowa for ny / tak y Kristus test glowa Eprwe / a on Spasy: tel gest kila gegijho.

24. Protoż pafost Chrystu gest poddanā Krystu / tak y ženy Muzum swoym poddany byti magh wewssim.

Tako tedy Kościół poddany jest Chrystusowi / tak też żony swoim im mężom niech będą poddane / we wszystko.

25. Manžest miluogit Manžestly waffe / pafost y Kristus miluowal Eprwe / a wydal se be sameho ja ni:

Wy meżowie miłujcie żony waffe / tak y Kristus wmiłował Kościół / y samego siebie wydał za ni.

26. Aby gi poswiecił / wmył gi omymijm wody przez słowo.

Aby gi poświęcił / omyścał oc omyciem wody przez słowo.

27. Aby oświłł sobe sławnau Eprwe / tierażby nemela posłirny ani wrasty / ani co tasłoweho / ale aby byla swatā ne possiwintna.

Aby gi sobie stawił chwalebny / to jest / Kościółem / Procyby nie miał zmazy / abo zmarst / abo czego takowego / ale aby był swasty / y from przysgany.

28. Tak y Muzij magij miluowati Manžestly swi / pafost kila swa. Neb fdo miluge Manžestly swau / sebet sameho miluget.

Także meżowie miłujcie swie / tak swie wlasne ciā / kto miłuje żonę swą / samego siebie miłuje.

29. Bādny žagist nīdā kila swōho namliw nendwisi / ale chowā ge a knili / pafosto y Kristus Eprwe.

Abowiem nīgdy żaden swego własnego ciała nie miał wrona / wici / owšem se wychowywa y z křzewa / tak też Pan Kościół.



ה

30 מטול יהדמו חנו  
הפגרה ומו בפגרה חנו ומו  
גמיה:

*Perche noi siamo membra del suo  
corpo, de la sua carne, & de l'ossa sua.*

31 מטול הגנה ישוב  
גברת לאביו ולאמה  
ויהיה לאבתה ויהיו תר  
מיהיו מר בשר:

*Per questo l'huomo lascerà el Padre  
à la Madre, & s'aggiungerà à la sua mo-  
glie, & i due faranno una carne.*

32 הנה ארנה רב הווא  
דיו אומר אנה על משיח  
ועל צדקה:

*Questo misterio è grande: ma io dico  
in Christo à me la Chiesa.*

32 ביום אנה אנה כל חד  
חד מוכין הכנה ירחם  
אבתה איה דלגשה אנה  
אבתה דיו תהנה דהלה  
מו בעלה:

*Per laqual cosa ancor Voi particolar-  
mente, ciascuno amate la sua moglie co-  
me se stesso: & la moglie temet el suo mari-  
to.*

ו

1 בנה אשתמעו לא  
לאבתיו במו חנה ציר  
באנה:

*Figliuoli, obedite à i vostri genitori  
nel Signore: perche così è giusto.*

2 והנו פוקנה הדמיה  
המליך יקר לאביו  
ולאמו:

*Honora tuo Padre & tua Madre: che  
è il primo comandamento in promessa.*

3 והנה לה דשפיר  
והדכו חיה על ארצה:

*Accioche tu habbi bene, & fii di lunga  
vita sopra la terra.*

ה

30 כלה נתי גויהו הוים אנה  
בשר מבשרו ועצם מעצמיו:

*Porque somos miembros de su cuerpo, de  
su carne, y de sus huesos.*

31 על כל יעזב איש את  
אביו ואת אמו ודבק באשתו  
ויהיו שניהם לבשר אחד:

*Por esto dexara el hombre al padre y à la  
madre, y pegarse à su muger: y seran dos en va-  
na carne.*

32 הסוד ומסתר הנה גדול הוא  
ואני מדבר על המשיח ועל  
העדה:

*Este mysterio grande es, digo empero en el  
Christo y en la Iglesia.*

32 אכל גם אתם כלכם איש  
איש את אשת חיקו כה יאהב  
כמו את בשרו והאשה תהנה  
את אישה:

*Ansi tambien haga cada vno de vosotros  
cada vno ame à su muger, que tenga en reueren-  
cia à su marido.*

ו

1 חבנים שמעו אלי ולדיכם  
באדנינו כלה נתי חנה חנה:

*Hijos, obedeced en el Sennor à vuestros pa-  
dres: que esto es justo.*

2 כבוד את אביו ואת אמו  
(אשר הוא המצוה הראשונה  
בשבעה):

*Honra à tu padre y madre (que es el pri-  
mer mandamiento con promessa.)*

3 למען ייטב לך ויאריו  
למך על האדמה:

*Para que ayas bien: y seas de luenga edad  
sobre la tierra.*

ε.

30. Ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώμα-  
τος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, &  
ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ.

*Car nous sommes membres de son  
corps, etans de la chair, & de ses os.*

31. Ἀπὸ τούτου καὶ ἀλείψει ὁ ἄνθρω-  
πος τὴν πατέρα αὐτοῦ & τὴν μη-  
τέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς  
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἕσονται οἱ  
δύο εἰς σὰρκα μίαν.

*Pour cela l'homme delaissera pere  
& mere, & s'adijoindra à la femme: &  
les deux s' feront une meisme chair.*

32. Τὸ μυστήριον τούτο μέγα ἐστίν·  
ἐγὼ δὲ λέγω εἰς χριστὸν, καὶ εἰς τὴν  
ἐκκλησίαν.

*Ce secret est grand: or le parle tou-  
chant Christ & l'Eglise.*

33. Πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἑνα,  
ἐκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ὡς  
ἑαυτόν, ὡς ἑαυτόν. ἡ δὲ γυνὴ ὡς  
φωθεῖται τὸν ἀνδρα.

*Pourtant quant à vous aussi qu'en  
chacun en son endroit aime la femme  
comme soi-même, & que la femme re-  
uer son mari.*

ΚΕΦ ΑΛ ε.

Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς θε-  
οῖς ὡς κυρίῳ· ὅτι  
αὗτός ἐστι θεός.

*Enfans, obeyez à vos peres & me-  
res au Seigneur: car cela est iuste.*

2. Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν  
μητέρα· ἡ τις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν  
ἐπαγγελίᾳ.

*Honore ton pere & ta mere: (qui est  
le premier commandement avec pro-  
messe.)*

3. Ὡς σου γένηται, καὶ ὥς μα-  
κροχρόνῳ ᾖ· καὶ τὸς γῆς.

*Afin que bien te sois, & que tu sois  
de longue vie sur la terre.*



## CAP. V.

30. Quia membra sumus corporis eius, de carne eius, & de ossibus eius.

For we are members of his body / of his flesh / and of his bones.

31. Propter hoc relinquet homo patrem & matrem suam, & adhærebit uxori suæ, & erunt duo in carne una.

For this cause shall a man leave father and mother / and shall cleave to his wife / & they twaine shall be one flesh.

32. Sacramentum hoc magnum est, ego autem dico in Christo & in ecclesia.

This is a great secret / but I speak concerning Christ / and concerning the Church.

33. Veruntamen & vos singuli, unusquisque uxorem suam sicut seipsum diligit: uxor autem timeat virum suum.

Therefore every one of you / doe ye so / let every one love his wife / even as himselfe / and let the wife see that she feare her husband.

## CAP. VI.

Illi, obedite parentibus vestris in Domino, hoc enim iustum est.

Children / obey your parentes in the Lord: for this is right.

2. Honora patrem tuum & matrem tuam, (quod est mandatum primum in promissione.)

Honour thy father and mother / (which is the first commandment with promise.)

3. Ut bene sit tibi, & sis longæ vus super terram.

That it may be well with thee / and that thou mayst live long on earth.

## Das V. Capitel.

30. Denn wir sind Glieder seines Leibes / von seinem Fleisch vnd von seinem Gebeine.

Ich wi ere hans Legemis Lemmer / aff hans Rod oc aff hans Beene.

31. Umb des willen wird ein Mensch verlassen Vater vnd Mutter / vnd seinem Weib anhangen / vnd werden zwey ein Fleisch sein.

For den schuld stal ic Wenneisse forlade vader oc Moder / oc bliffue hoff sin Dustru / oc tho stulle vereit Rod.

32. Das Geheimniß ist groß / ich sage aber von Christo vnd der Gemeine.

Denne hemmelige ring er stor / Men leg siger om Christo oc Menigheden.

33. Doch auch ihr / ja ein ieglicher habe lieb sein Weib als sich selbst / das Weib aber fürchte den Mann.

Dogt oc saa / ta huer eiste sin Dustru som sig self / oc Dustruen stal frye Manden.

## Das VI. Capitel.

Ihr Kinder seyd gehorsam euren Eltern in dem HERRN / denn das ist billig.

3 Børn / verer eders Foreldre lydige / i HERRN / Ich idet er tilbørligt.

2. Ehre Vater vnd Mutter / das ist das erste Gebot / das verheissung hat.

Deer vader oc Moder / Der er der første Bud / som haaffuer forrettelse.

3. Auff daß dir's wol gehe / vnd lange lebest auff Erden.

Paa deer / at deer skal gaa dig vel / oc du skal leffue lunge paa Jorden.

## Kapitola V.

30. Proto jegsme audowē ithoj eila gehō / & gehō eila a gehō tofij.

So testesmy eiton kāmē dīālā tego / & cīālā tego / & fōkē tego.

31. Protojt opustij Eflowēl Dece swēho y Matku swau / a bude se pīndrjeti Manjēlō swē / a budau dwā w gedno e lo.

Apzeto opuścē Eflowieloy cā y matke / y przylaczy sie ku niej swotey / y buda dwā w jednym ciele.

32. Tagemstwij totd welikē geist / ale to prawijm o Krystu a Eprkwi.

Tajemnicā tā testēt wielkā / a mowit o Krystu a Eprkwi.

33. Ale wssak wy obwiłāstē nē geden každy Manjēlō swau nako sebe samēho miłāg: a Manjēlō bog se Manjēlō swēho.

Atā y z was každy z osobnā nēch miłue jone swoje tāko sicie samego / a jona miłuey ma w weżimości mija swotego.

## Kapitola VI.

Synowē / poslušante Ro / dīuow wassch w PA / Nu / nich to jest ja sprawedliwē

3 Stēt słuchajcie ro dīuow mās / sych w Pānis / boć to jest rzecj sprawedliwa.

2. Eci Dece twēho y Matku twau (kerēj geist Pīlāzaj / nij prwnij s zaślubienijm.)

Eci opēā twego y matke (Eho / re test pīwse przylāzante z obier / nica.)

3. Abo dobre stalo se tobē / a bōdla uho jiw na zeml.

Abyc sie dobre bīstāto / y aby b / byl dlugo żyw nā jzemi.

4 אִמְחַלְתָּ לֹא תַעֲדֹכּוּ וְלֹא  
בְּנִיכּוֹן אֶל־לֹא רָבּוּ אֲנִי  
בְּמִדְוֵתָא וּבִיּוֹלֵפְנָא דְּמִרְוֵתָא

*E voi padri, non promocate ad ira: Vos-  
tri figliuoli, ma all'astegia me l'infirmitas  
et ammonition del Signore.*

5 עֲבָדָא אֲשֶׁתִּמְעוּ לְמִדְּרִיכּוֹן  
דְּבִכְסֵּר בְּרַחֲלָתָא וּבְרַחֲתָא  
וּבְפִשְׁטוּתָא לְבָנֵי אִיךְ  
דְּלִמְשִׁיחָא :

*Servi, obedite à quelli che Vi son si-  
gnori secondo la carne, con timore & tre-  
more, in simplicità del cor vostro como à  
Christo.*

6 לֹא בְּמַחְוָא עֵינָא אִיךְ  
הוּ דְּלִבְנֵי נְשׂוֹתָא שְׁפָרִין  
אֲנִתָּא אֶל־לֹא אִיךְ עֲבָדָא  
הַמְשִׁיחָא הַעֲבָדִין בְּבִינָא  
דְּאֵלֹהִים :

*Non seruendo ad oculo, como los que  
se leen piacere à gli homines, ma como seruis  
di Christo, faciendo la uolunta de Dio di  
cuore.*

7 וְשִׁמְשׁוּ אֲנִי מִן כֹּל  
נִפְשָׁכִין בְּרוּכָא אִיךְ דְּלִמְרִין  
וְלֹא אִיךְ דְּלִבְנֵי נְשָׂא :

*Seruendo di buona affectione al Si-  
gnore: & non à gli homines.*

8 כִּד יִדְעִיתוּן דְּהוּ מִדֵּם  
הַעֲבִיד אֲנִי דְּשִׁפִּיר הוּ הוּ  
מִתְּפָרַע מִן מִרְוֵתָא אִיךְ עֲבָדָא  
הוּ יֵאוּ בְּרַחֲמָא :

*Sapendo, che quel bene che ci fa seruo  
horà fatto, lo recuera dal Signore, ò sia  
seruo, ò sia libero.*

9 אִיךְ אֲנִתָּא מִדְּוֵתָא הַכְּנָא  
הוּ יִתְּנִין עֲבָדִין לְעֲבָדִיכּוֹן ה  
הוּ יִתְּנִין שְׁכָרִין לָהֶן סב  
סְכִלָתָא מִטוֹל הַיָּדִין  
אֲנִתָּא דְּאִיךְ מִדְּרִיכּוֹן דְּלִמְרִין  
אִיךְ יִתְּנִין בְּשִׁמְיָא וּמִסְב  
בְּאִפְסָא לִית לָהֶן :

*E voi signori, fate il medesimo serui-  
loro, lasciando le minacce: sapendo che el  
Signore à lor Signore è in cielo: & non re-  
guarda à l'apparenza de la persona.*

4 וְהִמְחִילְתָּ לֹא תַעֲדֹכּוּ וְלֹא  
תַכְעִיסוּ אֶת־בְּנֵיכֶם כִּי־אֲנִי  
רַבִּי וְנִהְלִי אִתְּכֶם בְּמִסְדִּי וּבְחֻזְרִי  
יְהוָה :

*Y los padres, no prouoqueys à yra à vuestros  
hijos: si no crialdos en disciplina y castigo del  
Sennor.*

5 הָעֲבָדִים שְׁמְעוּ לְאֲדֹנֵיכֶם  
אֲשֶׁר בְּכַשֵּׁד הַמָּה בִּידְאָה וּבְחֻזְרָה  
בְּהֵם לְבַכְכֶּם בַּמְשִׁיחָא :

*Sieruos, obedeced à los sennores segun la  
carne con temory remblor, con senzillez de vue-  
stro coraçon, como à Christo.*

6 לֹא תַעֲבִדוּ לְעֵינִי כְּמִן לְמַצָּא  
חֵן בְּעֵינֵי הָאֲנָשִׁים כִּי־אֲנִי  
בְּעֲבָדֵי הַמְּשִׁיחָא עוֹשֵׂי־דְצוֹן  
אֱלֹהִים מִנְּפִשָׁם :

*No seruendo àl ojo, como los que agradan  
solamente à los hombres: si no como sieruos del  
Christo, haziendo de animo la uoluntad de Dios.*

7 מִלֵּל טוֹב וּמִנְּפֶשׁ עוֹבְדִים  
לִיהוָה וְלֹא לְאֲנָשִׁים :

*Seruendo con buena uoluntad, àl Sennor, y  
no à los hombres.*

8 יוֹדְעִים כִּי־כָל־אֲשֶׁר אִישׁ  
אִישׁ יַעֲשֶׂה טוֹבָה אֲוִתָּה יִסְבּוֹל  
מֵאֱלֹהִים אִם־עֲבָד וְאִם־הַפְּשִׁי  
הוּא :

*Estando ciertos que el bien que cada vno hi-  
ziere, esto recibirá del Sennor, sea sieruo, ò sea li-  
bre.*

9 וְהִמְחִילְתָּ כְּמִן כִּד תַּעֲשֹׂי לָהֶם  
מִרְפִּים אֶת־חֻזְעֵם וְיוֹדְעִים  
כִּי־גַם אֲדֹנֵיכֶם וְגַם־אֲדֹנֵם  
בְּשִׁמְיָם הוּא אֲשֶׁר אִיךְ עֲמֹ  
מְשָׁא בְּנִים :

*Y vosotros los sennores, hazeldes à ellos lo  
mismo, dexando las amenazas: sabiendo que el  
Sennor de ellos y vuestro està en los cielos: y que  
no ay respecto de personas acerca de Dios.*

4. Καὶ οἱ πατέρες, μὴ πειραζέ-  
τε τὰ τέκνα ὑμῶν. ἀλλ' ἐκτρέ-  
φετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ συστοίᾳ  
κυρίου.

*Et vous peres, ne despitex point vos  
enfans: mais nourrissez les en discipli-  
ne & remonstration du Seigneur.*

5. Οἱ δούλοι, ὑπακούετε τοῖς κυρί-  
οις καὶ ἀδύνα, μετὰ φόβου καὶ τρέ-  
φης, ἐν ἀγάπῃ τοῦ καρδίας ὑμῶν,  
ὡς τῷ χριστῷ.

*Seruiteurs, obeissez à ceux qui sont  
vos maistres selon la chair, avec crainte  
& tremblement, en simplicité de vostre  
cœur, comme à Christ.*

6. Μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλείαν  
ὡς αἰθροπείρεσθε· ἀλλ' ὡς δούλοι  
τῷ χριστῷ, ποιῶντες τὸ θέλημα τοῦ  
θεοῦ ἐκ ψυχῆς.

*Non point seruans à l'œil, comme  
voulans complaire aux hommes, mais  
comme serfs de Christ, faisant de cou-  
rage la uolonté de Dieu.*

7. Μὴ ἀνόμιαις δουλοῦντες ὡς  
τῷ κυρίῳ, καὶ οὐκ ἀνθρώποις.

*Seruans de bonne affection au Sei-  
gneur, & non point aux hommes:*

8. Εἰδότες ὅτι ὁ ἑαὶ πᾶς τοῦ  
κυρίου ἀγαθόν, τὸ καμνύειται πα-  
ρεῖ τῷ κυρίῳ, ἢ τῷ δούλῳ, ἢ τῷ  
ἐλεύθερῳ.

*Sachans qu'un chacun recuera du  
Seigneur le bien qu'il aura fait, soit seif,  
soit franc.*

9. Καὶ οἱ κύριοι, πρὸς αὐτοὺς ποιῆτε  
τὸ εὐαγγέλιον, ἀνέχοντες τὴν ἀπει-  
λίαν. εἰδότες ὅτι καὶ ὑμῶν καὶ αὐτῶν  
ὁ κύριός ἐστι ἐν οὐρανοῖς, καὶ πο-  
σωπληνία αὐτοῦ ἐστὶ παρ' αὐτοῦ.

*Et vous maistres, faites envers eux  
le semblable, relâchant les menaces,  
sachans que le Seigneur autast d'eux  
que de vous, est es cieus: & qu'enuers  
lui, il n'y a point d'acception de person-  
ne.*



4. Et vos patres, nolite ad iracundiam provocare filios vestros: sed educare illos in disciplina & correptione Domini.

And ye fathers / promote not your children to wrath: but bring them up in instruction & information of the Lord.

5. Servi, obedite dominis carnalibus, cum timore & tremore, in simplicitate cordis vestri, sicut Christo.

Servants / be obedient unto them that are your masters according to the Lord / with fear & trembling in singleness of your hearts as unto Christ.

6. Non ad oculum servientes, quasi hominibus placentes, sed ut servi Christi, facientes voluntatem Dei ex animo.

Not with service to the eye as men please / but as the servants of Christ / doing the will of God from the heart.

7. Cum bona voluntate servientes, sicut Domino & non hominibus.

With good will serving the Lord / and not men.

8. Scientes quoniam unusquisque quodcumque fecerit bonum, hoc recipiet à Domino, sive servus, sive liber.

And know ye that whatsoever good thing any man doeth / that same shall he receive of the Lord / whether he be bonds or free.

9. Ervos domini eadem facite illis, remittentes minas: scientes quia & illorum & vester Dominus, est in caelis: & personarum acceptio non est apud eum.

And ye masters / do the same things unto them / putting away threatenings: and knowe that your master also is in heaven: neither is there respect of person with him.

4. Und ihr Väter reizet eure Kinder nicht zu zorn / sondern ziehet sie auff in der zucht vnd vermanung zu dem HERRN.

De idē Zedre / opueder idē eders Barmhertzig vrede Men soder dem op i zucht oc formaning til HERN.

5. Ihr Knecht seht gehorsam euren leiblichen Herren mit forcht vnd zittern in einfeltigkeit ewers herren / als Christo.

I Dienere / verer eders legemlige Herrre lydlige med frøet oc redjel / i eders hertis enfoldighed / lige som Christo.

6. Nicht mit dienst allein für augen / als den Menschen zugefallen / sondern als die Knechte Christi. Das ir solchen willen Gottes thut von herzen / mit guten willen.

Idē alenisse met dienisse saar syene / til at rectis Rennissen / men som Christi Dienere. At i gøre denne Guds vilie aff hertit / met god vilie.

7. Lasset euch düncken / das ihr dem HERRN dienet / vnd nicht den Menschen.

Lader eder mede / at i diene HERREN / oc idē Rennissen.

8. Und wisset / was ein jeglicher gutes thun wilrdt / das wirdt er von dem HERN empfangen / er sey ein Knecht oder ein Freyer.

De vider / at huad gaar som huer ger / det skal hand anamme aff HERREN / huad hender handeren Dienere eller Fri.

9. Und ir Herrn thut auch dasselbige gegen ihnen / vnd lasset das trohen / vnd wisset / daß auch ewer HERN im Himmel ist / vnd ist bey ihm kein ansehen der Person.

De i Herrre / görer oc saa det samme mod dem / oc lader eders trusel / De vider / at eders HERRE oc oc saa i Himmelen / De der er off haanem ingen Persons anseelse.

4. And vobis patribus non irascimini / sed in domini disciplina & correptione educamini.

I my oycowie nie pobudzajcie / ale chowajcie wasz / ale se wychowajcie w nauce y w karnosci Panstwy.

5. Sluzebnikom budcie poslušni Panu wosze / s strachem i z drżeniem / w prostocie serca waszego / jako Chrystu.

Sludzy sluchajcie tych którzy są pany wobleciaci / z bożym i z trzęsieniem / z prostotą serca waszego / jako Chrystusa.

6. Nie na oko służcie / ale tak jak słudzy Chrystowi / z czystym sercem / jakobyście byli.

Nie na oko służcie / ale tak jak słudzy Chrystowi / z czystym sercem / jakobyście byli.

7. Jakobyście byli słudzy Panu / a nie ludziom.

Jakobyście byli słudzy Panu / a nie ludziom.

8. Wiedząc że cokolwiek dobre będzie / to weźmie od Pana / bądź słudze bądź swobodny.

Wiedząc że cokolwiek dobre będzie / to weźmie od Pana / bądź słudze bądź swobodny.

9. A wy Panu tak jak służycie / tak i Panu / w strachu i z drżeniem / w prostocie serca waszego / jakobyście byli.

I my panowie też chciejcie być takimi / w strachu i z drżeniem / w prostocie serca waszego / jakobyście byli.

10 מכיר אתי אתיחילו  
במזון ובתקופת דחילתו :

*Quando al resto, fratelli miei, siate  
forti nel Signore, è ne la potenza de la sua  
fortezza.*

11 ולבשו כלה דגמי  
האלהא איכנא דתשפחון  
למקום לתקול בנעתה  
האכלתקצא :

*Vestitui tutta l'armatura de Dio,  
accioche Vos possiate star saldo contra le  
insidie del diavolo.*

12 מטול דתכתושכון לא  
הוא עם נסרא דמא אלא  
עם ארכוס ועם שלטינג  
ועם אחידי עלמא הנג  
חשובא ועם רחא בישתא  
דתחית שמריא :

*Imperche noi non habbiam la guer-  
ra contra i sangue è la carne, ma contra i  
principati, contra le potesta, contra i ma-  
danvettori de la tenebra di questo secolo,  
contra le spirituali malicio: ma le pariti co-  
leste.*

13 מטול הנא לבשו כלה  
ויגא האלהא דתשפחון  
תארעון בישא וכד מועדיו  
אנתון בכל מדם תקומון :

*Per laqual cosa, pigliate tutta l'ar-  
matura de Dio, accioche Vos possiate re-  
sistere nel mal giorno, è resistere in pie doppo  
l'haver condotto a fine tutte le cose.*

14 קומו הביר וחזקו  
חציכון בקושטת  
שריבא דחיקותא :

*Siate dunque saldi co's vestri lumbi  
cinti de veritate, è vestiti del pectoral de  
giustitia.*

15 וסאנו כרגליכון טוריבה  
האנגיליון דשלמא :

*E calzati i piedi per esser preparami a  
l' Evangelio de la pace.*

16 ועם חלין סבו לבון  
סכרא דהימנות דבה  
תתמצין חילא למדעכו  
כלהון גאוריה יקנא  
דבישא :

*In tutte le cose pigliando lo scudo de  
la fide, con cui possiate ammarzar a tutto  
le fante infuocate del maligno.*

10 והנשאר אחי חזקו ואמצו  
ביהוה ובכלת גבורתו :

*Reste, Hermanos míos, que hos confor-  
teys en el Señor y en la potencia de su fortaleza.*

11 לבשו את-הצן ונשק אלהים  
אשר תוכלו לעמד על-ערמת  
ארבות השטן :

*Vestios de toda la armadura de Dios para-  
que podays estar firmes contra las asechanças  
del diablo.*

12 בל לא ישלנו לחאבק עם  
דם ובשר בלא עם חמשרות  
עם השלטונות עם ראשי  
שלי חשך העולם הזה עם-  
רוחות רעות תחת השמים :

*Porqueno tenemos lucha contra sangre y  
carne: si no contra principados, contra potes-  
tades, contra seniores del mundo, gobernadores  
de estas tinieblas, contra malicias espirituales en  
los cielos.*

13 על-כן קחו לכם את-הצן  
ונשך אלהים אשר תוכלו לקום  
ביום נע ובכל-דברים גבון  
לעמד :

*Portanto tomad toda la armadura de Dios  
paraque podays resistir en el dia malo, y estar fir-  
mes acabado todo.*

14 ועמדו נא גאורים במתניכם  
באמת ובלבשים בתחרא תצדקה :

*Estad pues firmes cennidos los lomos de ver-  
dad, y vestidos de cora de justicia.*

15 ונעולים ברגליכם במכון  
בשורת השלום :

*Y calzados los pies con la preparacion del  
Euangelio de paz.*

16 ועל-כל תאחזו את-מגן  
האמונה אשר בו תוכלו לכבוש  
את-כל-חצי אש השטן :

*En todo caso tomando el escudo de la fe, en  
el qual podreys apagar todos los dardos de fuego  
del Maligno.*

5:

10. Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, ἐν-  
δυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ, καὶ ἐν τῇ  
κρατίῃ τοῦ ἰσχυροῦ αὐτοῦ.

*Au reste mes freres, fortifiez. vous  
au Seigneur, & en la puissance de la forti-  
ce d'icelui.*

11. Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ  
θεοῦ, ὅπως τὸ δυνάσασθαι ὑμᾶς ἐπὶ  
πᾶσι τοῖς μετρώμενοις ἐν αἰσθητοῦ.

*Soyez revestus de toutes les arma-  
res de Dieu, afin que vous puissiez résis-  
ter contre les embûches du diable.*

12. Ὅτι οὐκ ἐστὶν ἡμῶν ἡ πάλη  
πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς  
τοὺς ἀρχαίς, πρὸς τοὺς ἐξουσίαις,  
πρὸς τοὺς κυριαρχοῦντας τῷ κόσ-  
μῳ τῷ αἰῶνι τούτῳ, πρὸς τὰ  
πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς  
ἐπουρανίοις.

*Car nous n'avons point la luite con-  
tre le sang & la chair, mais contre les  
principautés, contre les puissances, con-  
tre les seigneurs du monde, gouverneurs  
des tenebres de ce siecle, contre les ma-  
lices spirituelles qui sont es lieux cie-  
stes.*

13. Διὰ τῆς ἀναλάβει τὴν παν-  
οπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνατῇ ἐν-  
αντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πολεμικῇ  
ἀπὸ παντὸς κατεργασμένου ἐπὶ ὑμῶν.

*Parquoi, prenez toutes les armures  
de Dieu, afin que vous puissiez resister  
au mauvais iour, & ayans tout arme-  
ment demeurer fermes.*

14. Στῆτε δυνατοὶ ἐν τοῖς ὀπίσθιοις  
ἐν τῇ ἀληθείᾳ, καὶ ἐν-  
δυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιο-  
σύνης.

*Soyez donc fermes, ayans vos reins  
ceints de verité & estans revestus du ba-  
lecret de iustice:*

15. Καὶ ὑποδήσαμενοι τοὺς πό-  
δας ἐν ἱπποπόσει τῇ εὐαγγελίῳ  
τῆς εἰρήνης.

*Et ayans les pieds chaussés de la pre-  
paration de l'Euangile de paix.*

16. Ἐπὶ πάντων ἀναλαβόντες τὸν  
θώρακα τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνατῶν  
ἀντὶ παντὸς τοῦ πονηροῦ τοῦ πνε-  
υματικοῦ σβῆσαι.

*Prenans sur tout le bouclier de la  
foy, par lequel vous puissiez esteindre  
tous les dards enflammés du Malin.*



## CAP. VI.

10. De cetero, fratres, confortamini in Domino, & in potentia virtutis eius.

*Sin also my brethren / be strong in the Lord / and in the power of his might.*

11. Induite vos armaturam Dei: ut possitis stare adversus insidias diaboli.

*Put on the whole armour of God / that ye may be able to stand against the assaults of the devil.*

12. Quoniam non est nobis colluctatio adversus carnem & sanguinem: sed adversus principes & potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiae, in caelestibus.

*For we wrestle not against flesh and blood / but against principalities / against powers / and against the worldly governors / the princes of the darkness of this world / against spiritual wickednesses / which are in the heavens.*

13. Propterea accipite armaturam Dei: ut possitis resistere in die malo, & in omnibus perficere stare.

*For this cause take unto you the whole armour of God / that ye may be able to resist in the evil day / & having finished all things, stand fast.*

14. State ergo succincti lumbos vestros in veritate, & indui loriceam iustitiae.

*Stand therefore / and gird about with verity / & having on the breastplate of righteousness.*

15. Et calceati pedes in preparationem Evangelii pacis.

*And your feet shod with the preparation of the Gospel of peace.*

16. In omnibus sumentes scutum fidei, in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extingere.

*Take unto you the shield of faith / whereby ye may quench all the fiery darts of the wicked.*

## Das VI. Capitel.

10. Zu legt / meine Brüder / sendt stark in dem H E R R N / vnd in der macht seiner stärke.

*Paa der hste / mine Brödre / Beret sterke i HERN / oc vdi hans styrkis mact.*

11. Ziehet an den Harnisch Gottes / daß ihr bestehen könnt gegen die list / ge anlauff des Teuffels.

*Fæter eder i Guds Harnst / at i kunde bliffue standige mod Dieffuels listige ræb.*

12. Denn wir haben nicht mit Fleisch vnd Blut zu kempffen / sondern mit Fürsten vnd gewaltigen / nemlich / mit den Herren der Welt die in der Finsterniß diser Welt herrschen / mit den bösen Geistern vnter dem Himmel.

*Ihi vi hæfue icke / at stridemet Ræd oc Blod / Men met Færster oc Veldige / som er / mer Verdens Herre / som regner i denne Verdens mægt / mer de onde Aander vnder Himmelen.*

13. Vmb des willen / so ergreifet den Harnisch Gottes / auff daß ihr / wenn das böse stündlein kompt / widerstand thun / vnd alles wol aufrichten / vnd das Feld behalten möget.

*For diu send / da tager Guds Harnst paa / paa der at i kunde staa imod / naar den onde stund kommer / oc vderre alting vel / oc beholde Marken.*

14. So stehet nun / vmbgürtet ewre Lenden mit Wahrheit / vnd angezogen mit dem Krebs der Gerechtigkeit.

*Saa saar nu / omgærbede om eders Lender med Sandhed / oc forde med Retferdigheds Kæft.*

15. Vnd an Beinien gestieffelt / als fertig zu treiben das Evangelium des Friedens / damit jr bereitet sehet.

*De hæfuer stoffe paa Benene / som de der ere sendige til at driffue Fredens Euangelium / med huilket i ere beredde.*

16. Vor allen dingen aber / ergreifet den Schild des Glaubens / mit welchem jr außleschen könnt alle feurige Pfeile des Bösewichtes.

*Men saar alle ting / tager Troens Skjold / med huilken i kunde vdfinde alle den sorgfærdige Fiendes gloende Pile.*

## Kapitola VI.

10. Dile pal Bratſij / pō / slyngte sebe w Pānu / a strze moc iſly geho:

*Hæstæte bræta mot badjite vmocnem præt Pānā / y præt moc iſly ugo.*

11. Oblæte w obſnli Bojſij / abyſte mohli ſtati proti auſladum Dyæbelſtym.

*Byyableteij supelwa ybrote Bojſa / abyſte mohli ſtati prætaw to auſladum dyæbelskim.*

12. Neb nemame Boge proti tſlu a krow: ale proti Knjſatam a mocem / proti Zprāw / cūm Swiata temnoſti tſchto / proti duchom neſſlechemym w powiſtſij.

*Abowtem nie mamy boia prætawo krow y tſlā / ale proti wo Pānſtaw / prætawo zwirachno / dūm / prætawo panem swiata / ſprawcam ciemnoſci wietu tego / prætawo duchownym gloſciam / krowe ſanā wſt / krowe.*

13. Protoſ wezmie na ſebe obſnli Bojſij / abyſte mohli o / dolati w denzly / a wewſſam doſonalij ſtati.

*A prætaw wezmie supelwa ybrote Bojſa / abyſte mohli prætawo ſtati ſtati ſtati / a wewſſam doſonalij ſtati.*

14. Stuogetſchdo magſice podpāſanā bebra waſſe Praw / dau / a obſetni gſauce w pan / cſt ſprawedlnosti.

*Badjite tedz trwalemi opāſawſſy biobrā waſſe prawda y wſiawſſy / nā ſie prætaw pleſet ſprawedlnosti.*

15. A oburſ magſice noſho / hotowi gſauce i Euangelium pokoge.

*Obuſſy nogi w gotowāte Ewāgelij pokogu.*

16. Pſedawſſemi w ſem wro / mauce ſſije Wiſry / w ſem wro / boſſte mohli wſſetſy ſſyſy o / niw neſſlechemyſa wſaſſi.

*Atinw wſiawſſy tharcja wſary / trawabyſte mogli wſyſet ſkzaly oguſte onego zlego pogaſic.*

17 וְסִימֵנוּ סִימֵנוּ  
דְּכִוּקָנָא וְאֶחָדֵינוּ סִימָא  
דְּרוּחָא דְאִימְתָּהּ מִלְתָּא  
דְּנִלְתָּא :

*Prendete ancora l'elmo de la salute,  
è il coccello de lo Spirito, che è la parola de  
Dio.*

18 וּבְכָל צָלוֹ וּבְכָל  
צָלוֹ בְּכָל וְכֹן דְּרוּחַ וְכֹה  
בְּצִלּוֹתֵינוּ וְכִינּוֹתֵינוּ שְׁהָרִין בְּכָל  
אֶדְנוּ בְּדִמְצִלּוֹתֵינוּ אִמְיָנָא  
וּמִתְּשָׁבִין עַל אִפְּיָא בְּלֵהִוִּין  
קְדִישִׁין :

*Preghando in tutta sorte di'preghiere è  
supplicationi d'ogni tempo in Spirito, e ve-  
gliando in questo stesso con ogni perseveran-  
tia, è oratione per tutti i Sancti.*

19 אֵחָד עָלֵי דְתִתִּיבָה לִי  
מִלְתָּא בְּמִפְתָּח בּוֹמִי דְעִין  
בְּנִלְתָּא אֶכְרוּ אֶתְנָה  
דְּסִבְרָתָא :

*Exer me, che mi sia' data parola me  
l'aprir de la mia bocca con libertà, per ma-  
nifestare il misterio de l'Euangelio.*

20 הוּ דְאֶנְגֵּל אִימְתָּהּ  
בְּשִׁלְתָּא דְּכִבְרָתָא  
אֶמְלִיכָהּ אִימְתָּהּ דְּנִלְתָּא לִי  
לְמִלְלֵתָא :

*Per il quale io sono ambasciatore in  
catena: di fine dico che io ne parlo libe-  
ramente, come mi vien parlato.*

21 דְּתִדְעִין בְּיָן אֵחָד אֶמְתָּן  
מִדָּם דְּלִנְתִי וּמִדָּם דְּסִבְרָ  
אֶנְגֵּל הָאֵל מִדְּעִי לְכֹן  
טוֹכִיקוֹס אֶחָא חֲבִיבָא  
וּפִשְׁמִשְׁנָא מִהִימְנָא  
בְּמִכְרִין :

*Et accioche ancor voi sappiate le cose  
mie, quel ch'io faccio, tutto che le farà sa-  
pere Tychico amico fratello, e fedelissimo  
nel Signore.*

22 הִלָּה שְׁדִבְרָתִי לְיִתְכֹן  
עָלֵיהֶם עַל תְּנָא דְּתִדְעִין מִמָּה  
דְּלִנְתִי וְיִבְנִי לְבִיתְכֹן :

*Il quale io ho mandato a voi per que-  
sto stesso, accioche intendate la cosa mi-  
stra, e ch'egli consoli d'ogni vostro cuore.*

17 וְאֶחָדֵנוּ כָּבַע הַשְׁוֵעָה הַקָּחוּ  
וְאֶחָדֵנוּ חָרַב הָרוּחַ שְׁהוּא דְּכִבְ  
אֱלֹהִים :

*Y el yelmo de salud tomad, y el cuchillo del  
Espiritu, que es la palabra de Dios.*

18 בְּכָל תְּפִלָּה וּשְׁמֵאלָה מִתְּפִלָּלִים  
בְּכָל־עֵת בְּרוּחַ וְלֹאֵת שְׁקָדִים  
בְּכָל־נֶעֱחַ וְתִפְלָה עַל־כָּל־  
הַקְדוּשִׁים :

*Por toda oracion y ruego orando todo ti-  
empo en el Espiritu, y velando en ello con toda  
instanciay supplication por todos los Sanctos.*

19 וְגַם עָלֵי אֲשֶׁר יִנְתֵּן לִי חֲדָכָר  
בְּמִפְתָּח שְׁפָתַי בְּבִטְחוֹן לְהוֹדִיעַ  
אֶת־מִסְתֵּר חֲפְשׁוֹרָה :

*Y por mi, Que me sea dada palabra con abri-  
miento de mi boca con confianza, para hazer no-  
torio el misterio del Euangelio.*

20 אֲשֶׁר עָלִיתִי מִצִּיֹּר אֲנִי  
בְּאִזְקִים אֲשֶׁר בָּהּ אֹבִיעַ בְּבִטְחוֹן  
לְדַבֵּר בְּפָרְכִי :

*Por el qual soy embajador en esta cadena:  
que ofadamente hablo de el como me conviene.*

21 וְאֲשֶׁר גַּם אֲתָם תִּדְעוּ אֶת־  
כָּל־דְּבָרֵי וּמַעֲשֵׂי אֶת־כָּל־  
יִדְעֵכֶם טוֹכִיקוֹס אֲחִי יִדִּידִי  
וּמִשְׁרֵת נֶאֱמָר בִּירוּחָה :

*Y porque tambien vosotros sepays mis ne-  
gocios y que haga, todo es lo hará saber Tychico  
Hermano amado, y fiel sieruo en el Sennor.*

22 אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיו אֵלֵיכֶם עַל־  
חֲדָכָר תִּהְיֶה אֲשֶׁר תִּדְעוּ אֶת־  
דְּבָרֵינוּ וְיִנְחֵם אֶת־לְבִיֹתֵיכֶם :

*Elqual hos he embiado para esto mismo,  
paraque entendays loque passa entre nosotros, y  
paraque consuele vuestros coraçones.*

17. Καὶ τὴν περικεφαλαίαν τῆ  
σωτηρίου διαδέε, καὶ τὴν μά-  
χαυραν τῆ πάλματος, ὅ ἐστι βῆ-  
μα θεοῦ.

*Prenez aussi le heaume de salut, &  
l'espee de l'Esprit, qui est la parole de  
Dieu :*

18. Διὰ πάντης προσευχῆς καὶ  
δεήσεως προσευχόμενοι ἐν πνεύ-  
ματι, ἐν ᾧ τὸ μυστήριον, καὶ εἰς αὐτὸ  
τὸ πνεῦμα ἀνεκταμένους ἐν πάντῃ προ-  
σκαρτερησάμενοι καὶ διὰ τοῦ πνεύματος  
τῶν ἁγίων.

*Prians en toutes sortes de priere &  
requeste en tout temps en esprit, & veil-  
lans à cela avec toute persévérance, &  
requeste que vous presentiez pour tous  
les Saints :*

19. Καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι δο-  
θῇ λόγος, ἐν ἀνοίᾳ τοῦ στόματός  
μου, ἐν παρρησίᾳ γνωρίσω τὸ μυσ-  
τήριον τῆ διαγγελίου.

*Et pour moi, afin que parole me soit  
donnée à bouche ouverte en hardiété :  
afin de donner à cognoître le secret de  
l'Euangile.*

20. Ὑπὲρ οὗ προσέδωκα ἐν ἀ-  
λύτῃ ἵνα ἐν αὐτῇ παρρησιασάμενος,  
ὡς δέ μοι λαλήσω.

*Pour lequel ie fais ambassadeur en  
la chaîne: voire afin que je parle fran-  
chement comme il me faut parler.*

21. Ἵνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς πᾶ-  
ντες, καὶ ἐγὼ, τὰ πράσσοντα, πάντα ὑμῖν  
γνωρίσω τυχνούς ὁ ἀνεκταμένος ἀ-  
δελφός καὶ πιστός ἀγαπητός, ἐν κυ-  
ρίῳ.

*Or afin que vous aussi entendiez  
mon estat, & que c'est que ie fais, Tychi-  
que nostre frere bien-aimé, & fidel mi-  
nistreau Seigneur vous fera savoir le  
tout :*

22. Ὅτι ἐπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς  
αὐτὸ πνεῦμα, ἵνα γῶσι πᾶν περὶ ἡμῶν,  
καὶ ὁ θεὸς καταλεῖσθαι τὰς καρδίας ὑ-  
μῶν.

*Lequel ie vous ai enuoyé exprès  
pour cela, afin que vous entendiez no-  
stre estat, & qu'il console vos cœurs.*



17. Et galeam salutis assume: & gladium spiritus, (quod est verbum Dei.)

And take the helmet of salvation / and the sword of the Spirit / which is the word of God.

18. Per omnem orationem & obsecrationem orantes omni tempore in spiritu: & in ipso vigilantes in omni instantia, & obsecratione pro omnibus sanctis.

And pray always with all manner prayer and supplication in the Spirit: and watch thereunto with all perseverance and supplication for all Saints.

19. Et pro me, ut detur mihi sermo in aperitione oris mei cum fiducia, notum facere mysterium Evangelii.

And for me, that I may open my mouth boldly to publish the secret of the Gospel.

20. Pro quo legatione fungor in catena, ita ut in ipso audeam, prout oportet me, loqui.

Whereof I am an ambassador in bonds: that therein I may speak boldly, as I ought to speak.

21. Vt autem & vos sciatis quæ circa me sunt, quid agam & omnia vobis nota faciat Tychicus, charissimus frater & fidelis minister in Domino.

But that ye may also know mine affairs, and what I do: Tychicus my dear brother & faithful minister in the Lord, shall shew you of all things.

22. Quem misi ad vos in hoc ipsum, ut cognoscatis quæ circa nos sunt, & consoletur corda vestra.

Whome I have sent unto you for the same purpose: that he might know mine affairs, and that hee might comfort your hearts.

17. Vnd nemet den Helm des Heils/ vnd das Schwert des Geistes/ welches ist das Wort Gottes.

De tager Salighedens Hælm / oc Andens Særd / som er Guds ord.

18. Vnd betet stets in allem anligen/ mit bitten vnd flehen/ im Geist / vnd wachet dazzu mit allem anhalten vnd flehen/ für alle Heiligen.

De beder stedte i al nødsøffthed mer bon oc formænse / i Anden / Oc vaager der til / mer al varaffthighed oc formænse / for alle Helligen.

19. Vnd für mich/ auff daß mir gegeben werde das wort/ mit freudigem auffhuh meines Mundes / Daß ich möge kunth machen das geheimnis des Evangelij.

De for mig / Paa der at Ordet kand giffuis mig / mer min Mundis frimodige opladelse / At ieg kand kundgøre Evangelij hemmelighed.

20. Welches Botte ich bin inn der Ketten/ auff daß ich darinnen freudig handeln möge / vnd reden wie sich gebüret.

Huæff sende Gud ieg er i fænkler / paa der ieg kand handle dristelige der vdi / oc tale som der sig bør.

21. Auff daß aber ihr auch wisset/ wie es vmb mich stehet / vnd was ich schaffe / wirds euch alles kunth thun Tychicus mein lieber Bruder vnd getreuer Diener in dem HERREN.

De paa der at i oc saa kunde vide huerledis der gaar mig / oc huad ieg gør / da skal Tychicus min kære Broder oc tro tjenere i HERREN / kundgøre eder det alle sammen.

22. Welchen ich gesand hab zu euch/ vmb desselbigen willen / daß ir erfahret / wie es vmb mich stehet / vnd daß er ewre herzen tröste.

Huæff den ieg sende til eder / for den samme skyld / at i kunde saa at vide / huerledis der gaar mig / De at hand skal trøste eders hjerter.

17. A Lebte Epafentij wezmie / a Mæ Duch / kterij gest Slovo Bozji.

Hælm tej zbawleny wezmie / y mtecz duchowuy / to jest / slowo Boze.

18. Modlitse se wsslikau Modlitbau a prosbau kazdy ho casu w Duchu / a proto tak te bedlwi gsaue wewssy wsta: wicnost a s Swatau jado: slij za wssedy Swate.

W dzele / modlitwa / y prosba / modlac se na kazdy czas przy Duchu / w tymze czynie wsselaka trwalosc / y prosba / za wssycti swiete.

19. Zjamne / aby mi dana bola te w otworenij auf mych smle a swobodne oznamowati tagemswij Ewangelium.

A za me / aby mi byla dana mowa / ku otworzeniu wst moich z bespseczenstwem / abym oznaymi tajemnice Ewangeliey.

20. Pro njez poselstwi to nam w okowach / tak abych w nem smle mluwit / pak nam mne slusly mluwit.

Ja kora takem postem w lani: duchu / abym o mny bespsecznie mowil / tak jako mam mowit.

21. Abyste pak wy wiedzeli / co se mne dotce / co cinim / o wsem o tom wam oznamij Tychikus / namilegsh bratr a werny sluzebnik w HERRENU.

A abyste y wy wiedzeli o moich rzecach / y co cinim / wssy to wam oznamij Tychikus mily bratr / y werny sluga w Panie.

22. Schoz gsem poslal k wam pro to samo / abyste znati mohli na tem nasse wte gest / a aby potesyl srdec waslych.

Atotegom poslal do was na to / abyste wiedzeli o nasych rzecach / y aby potesyl srca wasa.



23 שלמה עם אחיו וחובת  
עם הימנותה מן אלהא  
אבנן ומן מרן ישוע מ  
משחת:

*Pace sia a i fratelli, & charità con fede  
da Dio Padre & dal Signor Iesus Christo.*

24 טיבותה עם בלהון  
איליו דמרתיו למרן ישוע  
משחת דלא חבל אמיו:

*La gratia sia con tutti quelli che ama-  
no el nostro Signor Iesus Christo con sin-  
cerità. Amen.*

שלמות אצרתה דלן  
אבסיה דאחבתה מן  
רהומא נאשתדלת  
בד טוביקוס:

23 שלום לאחיהם ואחבתה עם  
אמונה מאלהים תאב וימאדננו  
ישוע המשחת:

*Paz sea a los Hermanos, y Charidad y fe por  
Dios Padre, y el Sennor Iesus el Christo.*

24 התחנה תהי עם כל  
האחבים את אדננו ישוע  
המשחת בלי שחת אמר:

*Gracia con todos los que aman al Sennor  
nuestro Iesus el Christo en incorrupcion, A-  
men.*

אל אפסיה גכתבת  
מרהומה ביד  
טוביקוס:

23. Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀ-  
γάπῃ μετὰ πίστεως, δὲ καὶ θεοῦ πα-  
τρὸς καὶ κυρίου ἡμετέρου Ἰησοῦ  
Χριστοῦ.

*Paix soit aux freres, & charité a-  
vec foy de par Dieu le Pere, & de par le  
Seigneur Iesus Christ.*

24. Ἡ χάρις τοῦ πάντων τῶν ἀ-  
γαπήσαντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦ  
Χριστοῦ ἐν ἀφθαρσίᾳ ἀμην.

*Grace soit avec tous ceux qui ai-  
ment nostre Seigneur Iesus Christ en  
pureté, Amen.*

Πρὸς ἐφεσίους ἐγράφη διὰ τοῦ ῥω-  
μαίου ἀποστόλου.



AD EPHESIOS.

CAP. VI.

23. Pax fratribus & charitas  
cum fide à Deo Patre, & Do-  
mino Iesu Christo.

Peace be with the brethren/and so-  
ne with faith from God the Father/and  
from the Lord Jesus Christ.

24. Gratia cum omnibus  
qui diligunt Dominum no-  
strum Iesum Christum in  
incorruptione, Amen.

Grace be with all them which love  
our Lord Jesus Christ to their immor-  
talitie/ Amen.

*Scripta fuit ex urbe Roma ad  
Ephesios, per Tychi-  
cum.*

An die Epheser.

Das VI. Capitel.

23. Friede sey den Brüdern/ vnd lie-  
be mit glauben von Gott dem Vater/  
vnd dem H E R R N Iesu Christo.

Fred vere met Brodrene/ oc karlighed met Tro-  
em/ aff Gud Fader/ oc den H E R R E Ihesu Christo.

24. Gnade sey mit allen/ die da lieb  
haben vnsern H E R R E N Iesum  
Christ vnterruckt.

Gnaade vere met alle dem / som elste vor H E R-  
R E Ihesum Christum vnterruckte/ A M E N.

Geschrieben von Rom / an die Ephe-  
ser durch Tychicum.

A Epheszkum.

Kapitola VI.

23. Pokog Bratřim a Lh-  
sta s wřrau od Boha Otce a  
od Pána Ježíše Krista.

Pokoy nřech bratřem/ y  
milosře s wřrau/ od Boha Otce/ y  
Pána Jezu Krista.

24. Milosř budř se wřsemř  
řterřř miluřřř Pána nřsřeho  
Ježíše Krista w neporuřřř  
řednostř/ Amen.

Lřřřř nřech bratřem ze wřřřřř  
mř křerřř miluřřř Pána nřřego  
Jezu Krista / Fu nřřřmřřřřř  
řřř/ Amen.

Skonřřř se řřřřřřřřřř  
Pawla ř Effezřřřř / ř řřřř  
ma po Tychřřřřřřř  
řřřř.



